

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ

Danışman: Prof. Dr. Adem SÖZÜER

NETİCE SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇ KAVRAMI VE BUNUNLA
İLGİLİ TCK HÜKÜMLERİNİN ADLİ TIP AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Av. İrem (TOSUN) YILMAZ

İSTANBUL, 2011

İstanbul, 23 Şubat 2011

**İ.Ü.ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Lisansüstü Öğretim Yönetmeliğinin 15.maddesi uyarınca Enstitünüz Sosyal Bilimler Anabilim Dalı'nın yüksek lisans öğrencisi İrem TOSUN'un

"Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç Kavramı ve Bununla İlgili TCK Hükümlerinin Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi"

Adlı tezi jürimizce tetkik edilmiş ve kendisine 2. tez savunması yaptırılmıştır.

Yukarıda adı geçen tezin ve tez savunmasının kabul edilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof.Dr .Adem SÖZÜER
Jüri Başkanı
Danışmanı

Prof.Dr.İmdat ELMAS
Üye

Prof.Dr.S.Fatih MAHMUTOĞLU
Üye

Prof.Dr.Gürsel ÇETİN
Üye

Doç.Dr.Abdi ÖZASLAN
Üye

ÖNSÖZ

Her şeyden önce umutsuzluğa düştüğüm zamanlarda bana yardımcı olan anneme, babama ve ablama; hiçbir zaman manevi ve akademik yönden desteğini esirgemeyen eşim Dr. Hakan YILMAZ' a teşekkür ederim.

Tez danışmanım İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Sayın Adem SÖZÜER' e; İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsünde öğrenci olduğum süre içerisinde ilgisini ve desteğini esirgemeyen, ne kadar yoğun olsa da yardım etmek için zaman yaratan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı sayın Hocam Prof. Dr. Gürsel ÇETİN' e, tezimi bitirme sürecinde moral ve motivasyon sağlayan öğrenci dostu Hocam Doç. Dr. Abdi ÖZASLAN' a, bilgisiyse bana hep destek olan Prof. Dr. S. Fatih MAHMUTOĞLU' na ve yardımlarından dolayı İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. İmdat ELMAS' a teşekkür ederim.

Tez çalışmamın en sıkıntılı aşamalarında yanımda olan canım arkadaşlarım Uzman Sosyolog Filiz ERDOĞAN ve Uzman Genetik Mühendisi İrem SEYALIOĞLU EĞİTİMCİ' ye, Klinik Psikolog Hilal ÇERÇEL' e teşekkür ederim.

Tez çalışmamın her aşamasında yanımda olan arkadaşlarım Av. Müge Karakaya Alkan' a, Av. Melike Dönmez' e, Av. Ezgi Koç' a, Araştırma Görevlisi Ufuk ALKAN' a teşekkürü borç bilirim.

Av. İrem (TOSUN) YILMAZ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	5
I. GİRİŞ VE AMAÇ	6
II. GENEL BİLGİLER	8
2.1. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇ KAVRAMI	8
2.2. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNUN 23. MADDESİ VE GEREKÇESİ	9
2.2.1. Tarihi Gelişim	10
2.2.2. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki Durum	12
2.2.2.1. Kastın Aşılması Suretiyle İşlenen Suçlar	12
2.2.2.2. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar	14
2.3. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN YAPISI	15
2.3.1. Kast- Taksir Kombinasyonu	17
2.3.2. Kast- Kast Kombinasyonu	17
2.3.3. Taksir- Taksir Kombinasyonu	18
2.4. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN ÇEŞİTLERİ	19
2.4.1. Gerçek Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar	20
2.4.2. Gerçek Olmayan (Görünüşte) Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar	21
2.5. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN KOŞULLARI	22
2.5.1. İki Ayrı Suçun Bir Arada Bulunması Koşulu	22
2.5.2. Temel Suçun Sonucunda Daha Ağır veya Başka Bir Netice Meydana Gelmesi Koşulu	22
2.5.3. Ağır ya da Başka Netice Bakımından Failin En Azından Taksir Seviyesinde Kusurunun Bulunması Koşulu	22
2.5.4. Temel Suç ile Meydana Gelen Ağır ya da Başka Netice Arasında Nedensellik Bağı Bulunması Koşulu	25
2.5.5. Temel Suç ile Ağır Neticenin Aynı Mağdur Üzerinde Gerçekleşmesi Koşulu	27
2.5.6. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlara İlişkin Kanunda Açık Bir Düzenleme Bulunması Koşulu	27

2.6.	5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUU KAPSAMINDA	
	YER ALAN NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLAR	28
2.6.1.	Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu (TCK m. 87)	28
	2.6.1.1. Genel Olarak	28
	2.6.1.2. Türk Ceza Kanununun 87/1. Maddesindeki Düzenleme	29
	2.6.1.3. Türk Ceza Kanununun 87/2. Maddesindeki Düzenleme	33
	2.6.1.4. Türk Ceza Kanununun 87/3. Maddesindeki Düzenleme	37
	2.6.1.5. Türk Ceza Kanununun 87/4. Maddesindeki Düzenleme	38
	2.6.1.6. Kasten Yaralama Sonucu Ölümün Meydana Gelmesi	
	Halinin Koşulları	39
	2.6.1.6.1. Kasten Yaralama Suçunun İşlenmiş Olması	
	Koşulu	39
	2.6.1.6.2. Failin Kasten Gerçekleştirdiği Hareketinin	
	Sonucu Mağdurun Ölümüne Sebebiyet Vermesi Koşulu	39
	2.6.1.6.3. Kasten Yaralama ve Ölüm Arasında	
	Nedensellik İlişkisi Bulunması Koşulu	40
	2.6.1.6.4. Meydana Gelen Ölüm Neticesi Bakımından	
	Failin Taksir Seviyesinde Kusuru Bulunması Koşulu	42
	2.6.1.7. Kasten Yaralama Sonucu Ölümün Meydana Gelmesi	
	Halinin 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 86/2 ve 87/1- 2- 3.	
	Maddeleri ile Birlikte Değerlendirilmesi	44
	2.6.1.8. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 87/4. Maddesindeki	
	Hükmün, 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 452/1. Maddesinde	
	Yer Alan Hüküm (Kastın Aşılması Suretiyle Adam Öldürme)	
	İle Karşılaştırılması	47
2.6.2.	İnsan Üzerinden Deney Suçunun Neticesi Sebebiyle	
	Ağırlaşmış Hali (TCK m. 90/5)	49
2.6.3.	Organ ve Doku Ticareti Suçunun Neticesi Sebebiyle	
	Ağırlaşmış Hali (TCK m. 91/8)	52
2.6.4.	Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış İşkence Suçu (TCK m. 95)	53
2.6.5.	Terk Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali	
	(TCK m. 97/2)	55
2.6.6.	Yardım ve Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi	
	Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 98/2)	57

2.6.7. Çocuk Düşürtme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 99/3- 4)	58
2.6.8. Cinsel Saldırı Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 102/5- 6)	61
2.6.9. Çocukların Cinsel İstismarı Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 103/6- 7)	64
2.6.10. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Bırakma Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 109/4)	68
2.6.11. Fiyatları Etkileme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 237/2)	69
2.6.12. Bilişim Sistemine Girme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 243/3)	70
2.6.13. İntihara Yönlendirme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 84/2)	71
2.6.14. Yalan Tanıklık Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 272/4- 5- 6- 7- 8)	72
2.6.15. İftira Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 267/3- 4- 5- 6- 7)	73
2.6.16. Taksirle Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 89/2- 3- 4)	74
2.6.17. Taksirle Öldürme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 85/2)	76
2.7. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARDA ÖZEL DURUMLAR	77
2.7.1. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların Teşebbüs Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi	77
2.7.2. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların İştirak Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi	78
2.7.3. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların İçtima Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi	82
2.8. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN ANAYASAYA AYKIRILIĞI SORUNU	84
2.9. KONUYLA İLGİLİ YARGITAY KARARLARI	86

III. GEREÇ VE YÖNTEM	100
IV. BULGULAR	101
V. TARTIŞMA	112
VI. SONUÇ	116
6.1. SONUÇLARIN HUKUKİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	116
6.2. SONUÇLARIN ADLİ TIBBİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	118
VII. KAYNAKÇA	122
VIII. ÖZGEÇMİŞ	127

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
com	: commercial
Dr.	: Doktor
E.	: Esas
html	: Hyper Text Markup Language
http	: Hyper Text Transfer Protocol
K.	: Karar
m.	: Madde
org	: Organizations
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
TCK.	: Türk Ceza Kanunu
vd.	: ve devamı
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve sair
www.	: Wold Wide Web
YCGK.	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu

I. GİRİŞ VE AMAÇ

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar; suçun oluşması için yeterli olan neticeden başka, daha ağır bir neticenin gerçekleşmesi sebebiyle cezanın arttırılmasını öngören suçlardır. Bu suçlara ilişkin sorumluluk ilk kez, 26.09.2004 tarihli, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun Genel Hükümler Kitabının 23. maddesinde müstakil bir madde olarak hüküm altına alınmıştır. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunun yürürlükte olduğu dönemde ise bu suçlar; “*neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlar*” ve “*kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar*” olarak ele alınmaktaydı.

Madde metnindeki düzenlemeye göre, meydana gelen ağır veya başka netice açısından failin sorumlu tutulabilmesi için, söz konusu neticeye ilişkin olarak en azından taksir dolayısıyla kusurlu bulunması gerekmektedir. Bu hükümle, meydana gelen kastedilenden başka ve ağır netice açısından sorumluluğun, kusura dayalı bir sorumluluk olması sağlanmak istenmiştir. Diğer bir deyişle 5237 Sayılı TCK m. 23 ile objektif sorumluk terk edilerek sübjektif sorumluluk ilkesi benimsenmiştir.

Tezimizde öncelikle neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin genel bilgiler yer almaktadır. Genel bilgiler başlığı altında; 5237 Sayılı TCK’ nın 23. maddesi ve gerekçesi, 765 Sayılı TCK’ nın yürürlükte olduğu dönemdeki düzenlemeler ile karşılaştırılması, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların çeşitleri, bu suçların oluşmasına ilişkin koşullar, 5237 Sayılı TCK kapsamında yer alan ve özel hükümler içerisinde düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin özel durumlar ile neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların Anayasaya aykırılığı sorunu ve konuya ilişkin Yargıtay kararları yer almaktadır.

Tez çalışmamız planlanırken İstanbul 1- 7. Ağır Ceza Mahkemelerinin 2005- 2009 yılları arasında 87. madde kapsamında verdikleri kararların gereci oluşturması planlanmış ancak çalışma sırasında mahkeme kalemlerinde ortaya çıkan ve aşılamayan güçlükler nedeni ile çalışma İstanbul 3. ve 4. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarının incelenmesi ile sınırlandırılmak zorunda kalmıştır. Bundan dolayı tezimizin gereç ve yöntem kısmında, İstanbul 3. ve 4. Ağır Ceza Mahkemelerinin 2005- 2009 yılları arasında vermiş oldukları TCK’ nın 87. maddesine ilişkin kesinleşmiş kararlar irdelenmeye çalışılmıştır. Konuya ilişkin

veriler istatistiki tablolara dönüştürülerek, tablolar çalışmanın bulgular bölümüne aktarılmıştır.

Son olarak elde edilen bulgular birbirleriyle karşılaştırılıp yorumlanarak tartışma bölümünde yer alırken, sonuç bölümünde ise yapılan çalışma sonucu elde edilen bilgilere paralel olarak sonuçlar çıkarılmıştır.

II. GENEL BİLGİLER

2.1 NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇ KAVRAMI

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç kavramı, 26.09.2004 tarihinde kabul edilen 5237 Sayılı TCK' nın Genel Hükümler Kitabının “*Ceza Sorumluluğunun Esasları*” başlığını taşıyan ikinci kısmının birinci bölümünde yer almaktadır.

Suçlar genel olarak kasten, istisnai hallerde ise taksirle işlenirler. Ancak Kanunda kast ve taksirin bir arada bulunmasından oluşan “*karma suçlara*” da yer verilmiş olup, bunlar “*netice sebebiyle ağırlaşmış suç*” olarak adlandırılmıştır.¹

Arapça kökenli bir kelime olan “*netice*”; sonuç, nihayet, son anlamlarına gelir. “*Netice sebebiyle ağırlaşmış suçlar*” ı ise; belli bir suçun oluşması için yeterli olan neticenin dışında daha ağır veya başka neticenin gerçekleşmesinden dolayı cezanın arttırılmasını gerektiren suçlar olarak tanımlamamız mümkündür.² Görüldüğü gibi neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda bir fiilin, kastedilenden daha ağır ya da başka bir sonuca yol açması durumunda, failin bu ağır neticelerden sorumlu tutulabilmesine ilişkin şartlar gösterilmiştir.³

5237 Sayılı TCK, kusur esasına dayanan sorumluluğu esas almakta ve bir fiilin suç tipinde öngörülenden daha ağır veya başka bir neticeye yol açtığı durumlarda, ortaya çıkan ağır netice bakımından failin sorumlu tutulabilmesini *en azından taksirinin* bulunmasına bağlamaktadır.⁴

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin temel suç tipine göre daha fazla cezaya çarptırılmasının nedeni, temel suç tipinin ağır neticeyi veya başka bir neticeyi doğurma riskini taşımasına rağmen yine de işlenmiş olmasıdır.⁵

¹ **Koca**, Mahmut/ **Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2009, s. 232

² **Hakeri**, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s.210

³ **Koca/ Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 232

⁴ **Koca/ Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 232

⁵ **Koca/ Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233; **Erdem**, Mustafa Ruhan, “*Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar*”, 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin Yayınları, Ankara 2009, s. 105

2.2. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNUN 23. MADDESİ VE GEREKÇESİ

Madde 23- : *“Bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için, bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.”*

GEREKÇE:

Kişi suç teşkil eden bir fiili işlerken, kastettiği neticeden daha ağır veya başka bir netice gerçekleşmiş olabilir. Bu gibi durumlarda netice sebebiyle ağırlaşmış suç söz konusudur. Örneğin, basit yaralamada bulunulmak istenirken, kişi görme, işitme yeteneğini yitirmiş olabilir. Yaralama fiili gerçekleştirilirken, genellikle bunun sonucunda ağır bir neticenin meydana gelebileceği düşünülür. Örneğin gözün, kulağın üzerine sert bir biçimde vuran kişi, bu yumruk neticesinde mağdurun görme veya işitme yeteneğini yitirebileceği olasılığını göz önünde bulundurur. Ağır neticenin ortaya çıkacağı bu şekilde öngörüldüğü durumlarda, meydana gelen ağır netice açısından fail olası kastla hareket etmektedir.

Buna karşılık, yaralama fiili sonucunda kişinin öngörmediği ağır bir netice de meydana gelmiş olabilir. Örneğin canının biraz yanması için mağdurun karın boşluğuna hafif bir biçimde vurulması hâlinde mağdur inhibisyon sonucu ölebilir. Bu gibi durumlarda ise fail, yaralama fiilini işlerken, mağdurun ölebileceğini tahmin etmemiş olabilir. 765 sayılı Türk Ceza Kanununda ve Hükümet Tasarısının bazı hükümlerinde, kişi gerçekleştirmeyi kastetmediği böyle neticelerden objektif olarak sorumlu tutulmaktadır.

Belirtmek gerekir ki, bu tür sorumluluk, ortaçağ kanonik hukukunun kalıntısı olan “versari in re illicita”, yani hukuka aykırı bir durumda olan bunun bütün neticelerine katlanır anlayışının ürünü olup, çağdaş ceza hukuku bu anlayışı çoktan terk etmiştir. Çünkü kusurun aranmadığı objektif sorumluluk hâlleri kusursuz ceza olmaz ilkesiyle açıkça çelişmektedir. Ülkemiz ceza hukuku öğretisinde uzun süredir objektif sorumluluk hâllerinin ceza mevzuatından çıkarılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu talebin yerine getirilmesi, Anayasada öngörülen kusur ilkesinin zorunlu bir sonucudur.

Madde metnindeki düzenlemeyle, meydana gelen ağır netice açısından kişinin sorumlu tutulabilmesi için, söz konusu neticeye ilişkin olarak en azından taksir dolayısıyla kusurlu

bulunması gerekmektedir. Bu hükümle, meydana gelen kastedilenden başka ve ağır netice açısından sorumluluğun, kusura dayalı bir sorumluluk olması sağlanmak istenmiştir.

2.2.1. Tarihi Gelişim

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların tarihi kökeni kanonik hukukun⁶ ilkelerinden biri olan “*versari in re illicita*” öğretisine dayanır.⁷ Bu öğretiye göre; hukuka aykırı durumda bulunan kişi bunun bütün sonuçlarına katlanacaktır.

Önceki dönemlerde sorumluluk bakımından kusurlu ve kusursuz fiiller arasında bir ayırım yapılmamış, kusursuz sorumluluk kabul edilmiş⁸, istenerek verilen zarar ile istenmeden verilen zarar arasında bir ayırım yapılmamış idi.⁹ İşte objektif sorumluluk, kusurun araştırılmadığı, iradi olarak yapılan hareketin hukuka aykırı olmasının sorumluluk için yeterli görüldüğü sorumluluk türüdür.¹⁰ Bir başka deyişle objektif sorumluluk, failin hareketi ile sebebiyet verdiği sonuçtan, kastı ya da taksiri bulunmasa dahi sorumlu tutulmasıdır. Fail ile fiil arasında *psikolojik bir bağ* bulunmamasına rağmen, failin cezai sorumluluğu bulunan bu hallerde artık sorumluluğun sübjektif değil objektif olduğundan bahsedilir.¹¹ Sübjektif sorumluluk ise, kişinin eylemdeki kusurunun araştırılarak sorumluluğunun buna göre belirlenmesidir.¹²

⁶ “*Kanonik hukuk (Corpus Iuris Canonici) Katolik Kilisesi hukukudur. Bu hukuk sistemi, Katolik Kilisesinin amacına hizmet ederek, onun varlığının temelindeki ruhani karakteri gerçekleştirmeye çalışır. Hıristiyan dininin Katolik inancına kiliseye ilişkin haklar gibi, dünyevi olanlar da dahil olmak üzere, tüm hakların gerçekte tanrı tarafından yaratıldığı düşüncesi hakimdir. İnsanlar tarafından yaratılan hukuk değişebilir; buna karşılık ilahi hukuk değişemez. İnsanlar tarafından oluşturulan hukuk, doğal hukuka uygun olmak zorundadır.; çünkü doğal hukuk görüşünün esasını, toplumun nasıl olduğu değil, nasıl olması gerektiği oluşturur... Katolik Kilisesi hukukunun yeryüzünde ilahi hukuku oluşturup, ilahi bir düzen yaratma hedefi biçimindeki inancı doğrultusunda Katolik Kilisesince yaratılan suç kavramı 2 şekilde anlaşılır: 1) Tanrı’ nın insanlığa uygulamaları için gönderdiği ahlaki yasakların ihlali (bu değerlere aykırı hareket, sadece ilahi amaçların gerçekleştirilmesi için yapılabilir.) 2)kişilerin menfaatlerinin ihlali. Ceza, fail ile Tanrı’ nın barışması için kullanılır., ancak bunun yanında suçlunun toplumla barışmasına da yardım eder.” (Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem, **Türk Ceza Hukukuna Giriş, 5. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2008, s. 18**)*

⁷ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 232

⁸ Öktem, Niyazi/ Türkbağ, Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, 2. Baskı, İstanbul 2001, Der Yayınları, s. 268

⁹ Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: I, 14. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1997, s. 45

¹⁰ Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 5. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2008, s. 410

¹¹ Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler 1, Seçkin Yayınları, Ankara 2002, s. 655

¹² Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 410

5237 sayılı TCK' nın kabulüne kadar fail, gerçekleştirdiği hukuka aykırı eylemin ağır veya başka sonuçlarından nedensellik ilişkisinin varlığı yeterli görülerek sorumlu tutulmuştur. Diğer bir anlatımla, fail yöneldiği hareketin tüm ağır neticelerinden sorumlu tutulmuş, gerçekleşen ağır neticeler bakımından herhangi bir kusurunun bulunup bulunmadığı araştırılmamıştır. Gerçekten de 765 Sayılı Eski TCK' da yer alan ve objektif sorumluluğa temas eden hükümlere göre fail, gerçekleştirdiği hukuka aykırı hareketi sonucunda daha ağır veya başka bir sonuca yol açması durumunda kusurlu olup olmadığı aranmaksızın cezalandırılmıştır.

“*Kusursuz suç ve ceza olmaz*” ilkesine önem veren çağdaş ceza hukukunda sorumluluğun temelini kusur oluşturmaktadır. Kusurlu olan sorumludur ve ancak kusuru oranında cezalandırılır.¹³ Bu nedenle 5237 Sayılı TCK' da objektif sorumluluk halleri sınırlandırılmış, bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşmasına sebebiyet vermesi halinde, failin netice bakımından en azından taksirle hareket etmiş olması durumunda sorumlu tutulabileceği hüküm altına alınmıştır.¹⁴

Modern ceza hukuku sistemlerinde yer alan “*Kusursuz suç ve ceza olmaz*” ilkesi, kusurun aranmadığı objektif sorumluluk halleri ile çelişmektedir. Bu bakımdan 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesi ile getirilen düzenleme ile objektif sorumluluk halinin terk edilmesi son derece yerinde olmuştur. Ülkemiz ceza hukuku öğretisinde uzun süredir objektif sorumluluk hallerinin ceza mevzuatından çıkarılması gerektiği ifade edilmekte idi. Kanunla getirilen bu düzenleme Anayasada öngörülen *kusur ilkesinin* zorunlu bir sonucudur.¹⁵

5237 Sayılı TCK aynı zamanda kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar kavramını, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar kavramı içerisine almış, 23. maddede “*neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç*” terimini kullanmıştır. Madde metnindeki düzenlemeye göre; “*...kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi...*”

¹³ **Yüce**, Turhan Tufan, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985, s. 67

¹⁴ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 411; **Yıldız**, Ali Kemal, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Seminer Notları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007, s. 45; **Çolak**, Haluk, Güncel Ceza Hukuku ve yeni Türk Ceza Kanunu, Bilge Yayınevi, Ankara 2005, s. 104; **Parlar**, Ali/ **Hatipoğlu**, Muzaffer, Kast ve Taksir, Kazancı Matbaacılık, 1. Bası, İstanbul 2005, s. 506

¹⁵ Madde Gerekeçesi

şeklindeki ifade; hem neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçları hem de kastın aşılması suretiyle işlenen suçları hüküm altına almaktadır.¹⁶

Gerçekten de “...kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi...” şeklindeki ifade; “bir fiilin **kastedilenden daha ağır bir neticeye** sebebiyet vermesi” ve “bir fiilin **başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi**” şeklinde anlaşılması gerekmektedir.¹⁷ Buna göre “kastedilenden daha ağır bir netice”, kastın aşılması halini, “başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi” ise diğer ağır neticeleri ifade etmek üzere kullanılmıştır. Kanaatimizce bu iki kavramın kanunun tek bir maddesi ile düzenlenmesi isabetli olmuştur.

2.2.2. 765 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki Durum

5237 Sayılı TCK’ nın kabulünden önce konu, hukukumuzda “kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar” ve “neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar” olmak üzere iki ayrı konu olarak ele alınmaktaydı. Doktrinde bu suçlar, basın yoluyla işlenen suçlarla beraber objektif sorumluluk halleri içerisinde değerlendirilmiştir.

01.03.1926 tarihli 765 Sayılı TCK’ da, “neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar” ve “kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar” bakımından objektif sorumluluk ilkesinin varlığından bahsedilir. Kanunun 45/1. maddesinde geçen; “...failin bir şeyi yapmasının veya yapmamasının neticesi olan bir fiilden dolayı kanunun o fiile ceza tertip ettiği ahval müstesnadır.” hükmü ile suçların kasten işlenebileceği kuralının istisnaları belirtilmektedir. Buna göre bu istisnalardan birincisi “taksirli eylemlerden doğan sorumluluk”, diğerleri ise “neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar” ve “kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar” dır.¹⁸

2.2.2.1. Kastın Aşılması Suretiyle İşlenen Suçlar

765 Sayılı TCK’ da, failin tipe uygun icrai ya da ihmali hareketi sonucu kastettiğinden daha ağır bir neticenin meydana gelmesi hali **kastın aşılması suretiyle işlenen suç** olarak

¹⁶ Özbek, Veli/ Kanbur, Nihat M./ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/ Tepe, İlke, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 471

¹⁷ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 235

¹⁸ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 655

tanımlanmıştır.¹⁹ Bu suçlara 765 Sayılı TCK' nın 452. maddesinde yer alan “*kastın aşılması suretiyle adam öldürme*” suçu örnek olarak gösterilebilir. Bu suçta, kasten gerçekleştirilen müessir fiilin sonucunda ağır netice olan ölüm gerçekleşmiş olup, failin ağır neticeden sorumlu tutulması mümkün olmaktadır.

Kastın aşılması suretiyle işlenen suçlarda tek bir sonuç vardır. Ancak bu sonuç failin kastettiğinden daha ağırdır.²⁰ Fail, gerçekleşmesini istemediği bu sonuçtan yasadaki istisnai hüküm (TCK. m. 45/1, 452) gereği sorumlu tutulmaktadır.²¹

Kastın aşılması suretiyle işlenen bir suçtan bahsedebilmek için bir takım şartların bulunması gerekmektedir.²²

- a. İlk hareketin kasten yapılması gerekir.
- b. Kasten gerçekleştirilen temel hareketin sonucunda istenmeyen ağır netice meydana gelmelidir.
- c. Temel suç ile gerçekleşen ağır netice arasında (yaralama- öldürme) **ağırlık farkı** olması gerekir. Eğer iki sonuç arasında ağırlık farkı değil de nitelik farkı bulunuyorsa o halde kastın aşılması suretiyle işlenen suçtan değil, neticesi sebebiyle ağırlaşan suçtan söz edilir. (örneğin cinsel saldırı sonucu mağdurun ölmesi)
- d. Hareket ile netice arasında nedensellik bağı mevcut olmalıdır;
- e. Ağır neticeden sorumluluk için Kanunda açıklık bulunması gerekir.

765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde kastın aşılması suretiyle işlenen suçlarda fail, meydana gelen neticeye tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu sebebiyet verilip verilmediğine bakılmaksızın her türlü unsurun araştırılmasından vazgeçilerek, yalnızca nedensellik bağının mevcudiyeti aranarak cezalandırılmıştır. Buna göre kastın aşılması suretiyle işlenen suçlarda istenmeyen netice bakımından sorumluluğun tek sınırını nedensellik bağı belirler.

¹⁹ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler 1, s. 663

²⁰ Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: II, 12. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1999, s. 950, 951

²¹ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler 1, s. 663

²² Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 471

2.2.2.2. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar

Suçun oluşması için aranan neticeden başka daha ağır bir sonucun meydana gelmesi sebebiyle cezanın artırılmasını öngören suçlara neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlar denir.²³ Doktrinde bir kısım yazarlar bu suçları “*sonuç nedeniyle ağırlaşmış suçlar*” olarak da adlandırmıştır.²⁴ Bu suçlarda temel suç ile ağır veya başka netice arasında nitelik farkı bulunmaktadır.

Kastın aşılması suretiyle işlenen suçlardan farklı olarak neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda, failin ilk hareketinin taksirli ya da kasıtlı gerçekleştirilmesi arasında herhangi bir fark yoktur. Bu neticeyle 765 Sayılı TCK’ da hüküm altına alınan; taksirle su basmasına sebebiyet verenin hareketi sonucu bir kişinin ölmesi (m. 375/2), iftira suçunda iftiraya uğrayanın tutuklanmasına neden olunması (m. 285/2), kasten müessir fiile maruz kalan gebe kadının çocuğunu düşürmesi (m. 456/3) vb. gibi suçlar, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara örnek olarak gösterilebilir.

765 Sayılı TCK’ nın yürürlükte olduğu dönemde hakim kanaat, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar ve kastın aşılması suretiyle işlenen suçların ayrı kavramlar olduğu yönündeydi.²⁵ Daha ağır olan netice, eylemin ayrı ve bağımsız bir hukuki nitelik kazanmasına ya da yeni bir suç tipinin ortaya çıkmasına sebebiyet verdiği durumlarda, kastın aşılması suretiyle işlenen suçlardan; buna karşılık sadece işlenen suçun cezasının artırılmasını gerektiriyorsa neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlardan söz edilmekte idi.²⁶

765 Sayılı TCK’ nın yürürlükte olduğu dönemde kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar ve neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlar arasında farklılıklar bulunmaktaydı.²⁷ Buna göre;

- a. Temel suç ile meydana gelen netice arasında ağırlığa ilişkin bir fark mevcutsa (müessir fiil- adam öldürme) kastın aşılması suretiyle işlenen suçlardan, temel suç

²³ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 666

²⁴ İçel, Kayıhan/ Sokullu- Akıncı, Füsun/ Özgenç, İzzet/ Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih/ Ünver, Yener, Suç Teorisi 2. Kitap, Beta Yayınevi, İstanbul 2000, s. 260

²⁵ Dönmezer/ Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: II, s. 950, 951; Yüce, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, s. 67

²⁶ Dönmezer/ Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: II, s. 950, 951; Yüce, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, s. 67

²⁷ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 667- 668

ile ağır netice arasında konuya (niteliğe) ilişkin bir fark mevcutsa (işkence- adam öldürme) neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçtan söz edilir.

- b. Kastın aşılması suretiyle işlenen suçlarda ağır neticeye sebep olan temel hareketin mutlaka kasti olması gerekmektedir. Bunun yanında neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlarda ise temel hareketin taksirle veya kasten işlenmesi arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır.²⁸

Her iki hal bakımından da temel suç ile ağır netice arasında mutlaka nedensellik ilişkisi bulunmalıdır.

2.3. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN YAPISI

Ceza kanunlarında suçun temel şekli kasttır. Taksirle işlenen fiillerin kanunda suç olarak tanımlanması ise istisnadır. İşte kasten veya taksirle işlenen suçların yanı sıra neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlar da karma suç tipleri olarak Kanunda yer almaktadır.²⁹ Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlar temel suç ve bunun sebep olduğu ağır neticenin birleşmesinden meydana gelir. Doktrinde bazı yazarlar bu suçların *kast- taksir kombinasyonu*³⁰ adı verilen iki kademeli bir yapıya sahip olduğunu, kural olarak ilk kademedede kasten işlenen temel suç tipinin, ikinci kademedede ise en azından taksirle sebebiyet verilen ağır neticenin bulunduğunu ileri sürerler.³¹

O halde şunu söyleyebiliriz ki; neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlar, temel suç ve bunun sebep olduğu ağır neticenin birleşiminden oluşmaktadır.³² Failin temel suç tipi

²⁸ Aksi görüşte olan Özerk' in konuya ilişkin; “neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlar iki aşamada gerçekleşir: Birinci aşamada failin asıl istediği netice; ikinci aşamada ise ağır netice” şeklindeki ifadesi ile netice sebebiyle ağırlaştırılmış suçlarda temel hareketin ancak kasten işlenebileceği öne sürülmüştür. (Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 472)

²⁹ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233

³⁰ Özgenç, İzzet, “Kast- Taksir Kombinasyonları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Süleyman Arslan’ a Armağan, Cilt 6, Sayı 1- 2, 1998, s. 345 vd.

³¹ Özgenç, “Kast- Taksir Kombinasyonları”, s. 345 vd; İçel/ Sokullu- Akıncı/ Özgenç/ Sözüer/ Mahmutoğlu/ Ünver, Suç Teorisi 2. Kitap, s. 261

S. 261; Manav, Hakkı, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Suç”, Yargıtay Dergisi, Ocak- Nisan 2010, Cilt 36, Sayı 1-2, s. 8; Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233

³² Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2009, s. 389

bakımından kural olarak kasten, ağır netice bakımından ise en azından taksirle hareket etmesi gerekmektedir.³³

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların tipikliği; temel suç tipinin, temel suç tipinde öngörülen dışında ağır ya da başka neticenin, ağır netice ile temel suç tipi arasında nedensellik bağının, hukuka aykırılığın ve ağır ya da başka netice bakımından kusurun (en azından taksir düzeyinde) varlığını gerektirir.³⁴ Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçların dayanağını ise, temel suç tipinin gerçekleştirilmesi ile yaşam deneyimlerine göre tipik olan ve fail tarafından öngörülebilir özel bir zararlı neticeye yol açmış ise, suçun daha fazla bir cezayı gerekli kıldığı düşüncesi oluşturur.³⁵

Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlarda, *netice suçlarında* olduğu gibi, suçun konusu üzerinde zararlı neticenin ortaya çıkması şarttır. Bununla birlikte netice suçlarından farklı olarak, netice temel suç tipinin oluşması için değil, temel suç tipinden dolayı cezanın ağırlaştırılması için gerekli bir koşuldur.³⁶

5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesinde; “...kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için, bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.” ifadesine yer verilmiştir. Buna göre fail ağır netice bakımından en azından taksirle hareket etmelidir. Bir diğer ifade ile sorumluluğun asgari sınırı taksirle çizilmiştir. Bu ifade akıllara çeşitli kombinasyonları getirmektedir. Buna göre;

1. Fail, kasten gerçekleştirdiği temel suçun sonucunda taksiri ile ağır veya başka neticenin meydana gelmesine sebebiyet vermiş olabilir. Bir başka deyişle temel suç kasti, meydana gelen ağır netice ise taksirlidir. Bu halde **kast- taksir kombinasyonundan** söz etmek mümkündür.
2. Fail, kasten gerçekleştirdiği hareketinin sonucundan kaynaklanan ağır veya başka neticeyi biliyor ve istiyorsa, failin temel suç ile birlikte ağır netice bakımından da kasten davranmış olduğu söylenir. Bu halde **kast- kast kombinasyonundan** söz edilecektir.

³³ Failin temel suç tipi bakımından sadece kasten hareket edebileceğine ilişkin bkz. **Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 472; **Metiner**, Haydar/ **Koç**, E. Ahsen, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, Ankara 2008, s. 539

³⁴ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233

³⁵ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 105

³⁶ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 106

3. Taksirli bir suçtan kaynaklanan ağır neticeler, failin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden hareketleri sonucu gerçekleşmişse, bu durumda **taksir- taksir kombinasyonu** söz konusudur.

2.3.1. Kast- Taksir Kombinasyonu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların çoğunda böyle bir kombinasyon mevcuttur. Kasten gerçekleştirilen suçun sonucunda ağır neticeler öngörülebilir olmasına rağmen fail tarafından öngörülemediği olduğu hallerde, kast- taksir kombinasyonundan söz konusudur. Kast- taksir kombinasyonlarında temel suç kasten işlenmiş olup, buna bağlı ağır neticeler bakımından ise failin taksiri mevcuttur. Örneğin kasten yaralama fiilinin sonucunda öngörülebilir ağır netice (ölüm), fail tarafından öngörülemediği ise, bu durumda ağır neticeler bakımından faili taksiri nedeniyle sorumlu tutmak gerekecektir (m. 87/4). Yine cinsel istismar sonucu çocuğun ölmesinin ya da bitkisel hayata girmesinin fail tarafından öngörülemediği hallerde kast- taksir kombinasyonundan söz edilir (m. 103/6-7).

2.3.2. Kast- Kast Kombinasyonu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda gerçekleşen ağır neticeler bakımından failin sorumlu tutulabilmesi için en azından taksirle hareket etmesi gerektiğini belirtmiştik. Bu nedenle ağır neticeye yönelik failin kastının bulunduğu durumlarda da neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçtan söz etmemiz mümkün olacaktır.

Ağır netice bakımından failin kastı olası ya da doğrudan kast şeklinde ortaya çıkabilir. Bu itibarla, kasten işlenen fiilden kaynaklanan daha ağır veya başka neticeler fail tarafından öngörülmüş ve de kabullenilmiş (olursa olsun denmiş) ise, *kast- olası kast kombinasyonu*, bu ağır neticeler fail tarafından öngörülmüş, buna rağmen bilerek ve istenerek gerçekleştirilmişse, *kast-kast (doğrudan kast) kombinasyonu* söz konusudur.

Kast- kast kombinasyonlarının mevcut olduğu bu tip neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, kasti temel suç tipinin sonucu olan ağır neticeler kasten gerçekleştirilseler dahi bağımsız bir suçu oluşturmamakta ancak bu ağır neticeleri yaptırım altına alan ilgili hükümler

sayesinde cezalandırılabilir. ³⁷ Örneğin kasten yaralama fiili sonucunda mağdurun yüzünde sabit iz kalmış olabilir. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir hal olan bu durumda failin ağır netice bakımından kasten ya da taksirle hareket etmesi arasında bir fark bulunmamaktadır. Buna göre karısına kızıp yüzüne kezzap atan failin gerçekleştirmek istediği netice, mağdurun yüzünde sabit bir iz meydana getirmektir. Diğer bir deyişle failin, mağdura karşı gerçekleştirdiği ağır netice bakımından kasten hareket ettiği sabittir. Bu nedenle burada artık kast- kast kombinasyonu mevcuttur. Fakat fail, kasten gerçekleştirdiği yaralama fiili sonucunda ağır neticeyi istememiş olabilir. Ağır neticenin öngörülebilir olmasına rağmen öngörülememesi durumunda failin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla sorumluluğu bulunacak, bu bakımdan artık kast- taksir kombinasyonu söz konusu olacaktır. Yine kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda (m.109), fail kasten gerçekleştirdiği temel suçun neticesinde mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kayba sebep olabileceğini öngörmüş, bunu kabullenerek suçu işlemeye devam etmiş olabilir. İşte bu durumda fail ağır netice bakımından olası kastla hareket etse dahi, bu suçun kanunda gösterilen daha ağır cezası ile cezalandırılacaktır (m.109/4). Çünkü kasten (doğrudan ya da olası kastla) işlenmesine rağmen bu ağır sonuç kanunda ayrı bir suç olarak tanımlanmış değildir.

Görüldüğü üzere, bu tip suçlarda kasti temel suç tipinin sonucu olan ağır neticelerin kasten ya da taksirle gerçekleştirilmesi arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Fail, kasti ya da taksirli davranışı ile ağır neticenin gerçekleşmesine sebep olduğu takdirde aynı maddelerden sorumlu tutulacaktır. Ancak ağır neticelere kasten veya taksirle sebebiyet verilmesi cezanın tayininde dikkate alınacaktır (m.61).

2.3.3. Taksir- Taksir Kombinasyonu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların iki kademedan oluştuğunu, bunlardan birinci kademedede temel suç, ikinci kademedede ise temel suçun sonucu ortaya çıkan ağır neticeden meydana geldiğini daha önce belirttik. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda temel suç kural olarak kasten gerçekleştirilir. Fakat Kanunda bunun iki istisnası mevcuttur. Bunlardan biri, temel suç tipinin *taksirle* gerçekleştirilmesini öngören TCK' nın 85. maddesinde yer alan "*taksirle öldürme*", diğeri ise TCK' nın 89. maddesinde yer alan "*taksirle yaralama*" suçlarıdır. ³⁸ Gerçekten de TCK m. 85/2 (taksirle öldürmenin neticesi sebebiyle ağırlaşmış

³⁷ Koca/ Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 234

³⁸ Erdem, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 106

halleri) ve 89/2-4 fıkralarında yer alan haller, suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri olup, failin daha ağır bir ceza ile cezalandırılabilceğini hüküm altına almaktadır.

Doktrinde bazı yazarlar *taksir- taksir kombinasyonunun* mümkün olmadığını, Kanundaki ifadenin; “*Bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi...*” şeklinde olduğunu, bu bakımdan temel hareketin kesinlikle taksirle işlenemeyeceğini, taksir- taksir kombinasyonunun da TCK m. 23 bakımından mümkün olmadığını öne sürerler.³⁹

Bu görüşe katılmamakla birlikte Kanunun 23. maddesinin “*bir fiilin kastedilenden daha ağır bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi*” ve “*bir fiilin başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi*” şeklinde yorumlanması gerektiğini düşünmekteyim.⁴⁰ Her ne kadar neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda temel suçun kasten gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiş ise de, taksirle işlenen suçlardan kaynaklanan ağır neticeler bakımından da bu kuralın uygulanması gerekmektedir. Böyle bir yorum yapılmassa dahi, taksirle işlenen suçtan kaynaklanan ağır neticeler bakımından “*kusursuz suç ve ceza olmaz*” prensibi gereğince en azından taksirin varlığı aranacaktır.⁴¹

2.4. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN ÇEŞİTLERİ

5237 Sayılı TCK m. 23 kapsamında yer alan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar, 765 Sayılı TCK’ da yer alan **kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar** ve **neticesi sebebiyle ağırlaşan suçlar**ın tek bir madde ile hüküm altına alınması sonucu ortaya çıkmıştır.

5237 Sayılı TCK’ nın 23. maddesi ile neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun; “*Bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde*” gerçekleşeceği hüküm altına alınmıştır. Madde metnindeki hükme göre neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların kural olarak iki şekilde ortaya çıkabileceğini söylememiz mümkündür:

1. Bir fiilin kastedilenden daha ağır bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi

³⁹ Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 472; Metiner/ Koç, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, s. 539

⁴⁰ Aynı görüş için bkz. Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 235; Erdem, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 106; Artuk./ Gökçen / Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 390

⁴¹ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 235

2. Bir fiilin başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi

Türk Hukukunda bazı yazarlar ilk duruma, *gerçek netice sebebiyle ağırlaşmış suçlar*, ikinci duruma ise *gerçek olmayan netice sebebiyle ağırlaşmış suçlar* adını vermektedir.⁴² Aslında bu ayırımın Alman Hukukuna dayandığı söylenebilir.⁴³

Centel/ Zafer/ Çakmut; gerçek netice sebebiyle ağırlaşmış suçu; “ failin belli bir neticeyi gerçekleştirmeye yönelik kasıtlı hareketinden, irade ettiğinden daha ağır bir neticenin gerçekleşmesi durumudur. Bu halde ağır netice failin kastettiği neticeden ayrı ve bağımsız bir nitelik taşır. ”⁴⁴; Gerçek olmayan netice sebebiyle ağırlaşmış suçları ise; “kasten yapılan bir hareketten failin istemediği ve niteliği de farklı olan daha ağır bir neticenin meydana gelmesidir.” şeklinde tanımlamaktadır.⁴⁵

Bir fiilin kastedilenden daha ağır bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi haline örnek olarak kasten yaralama fiili kişinin yüzünde sabit ize neden olma hali (m. 87/1-c) bir fiilin başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi haline ise cinsel saldırı sonucu mağdurun ölmesi (TCK m. 102/6) örnek olarak gösterilebilir.

2.4.1. Gerçek Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar

Centel/ Zafer/ Çakmut; **gerçek neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçu**; “ failin belli bir neticeyi gerçekleştirmeye yönelik kasıtlı hareketinden, irade ettiğinden daha ağır bir neticenin gerçekleşmesi durumudur. Bu halde ağır netice failin kastettiği neticeden ayrı ve bağımsız bir nitelik taşır. ”⁴⁶ şeklinde tanımlamaktadır.

⁴² *Centel/ Zafer/ Çakmut*, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 405

⁴³ *Özbek*, Veli Özer, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar*”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 4, Ağustos 2007, s. 228

⁴⁴ *Centel/ Zafer/ Çakmut*, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 405

⁴⁵ Bu yazarlar gerçek netice sebebiyle ağırlaşan suçlarda, temel suç ile ağır netice arasında ağırlık farkı; gerçek olmayan netice sebebiyle ağırlaşmış suçlarda ise temel suç ile ağır netice arasında nitelik farkı olduğunu ileri sürerler. Ağırlık veya nitelik farkının hangi kriterlere veya neye göre belirlendiği açık değildir. Ağırlık farkı olarak nitelenen yaralama- ölüm durumunda dahi temel suç ile ağır netice arasında ağırlık değil nitelik farkı bulunduğu açıktır. Çünkü her iki suç birbirinden farklı unsurlar içermektedir. Ağırlık ilişkisi ancak aynı suçlar bakımından mümkün olabilir. Örneğin kasten yaralama fiilini gerçekleştiren failin, mağdurun yüzünde sabit ize neden olması ya da kasten yaralama fiilinin kemik kırığına neden olması kasten yaralama fiilinin ağırlaşmış halini teşkil eder.

⁴⁶ *Centel/ Zafer/ Çakmut*, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 405

765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde bazı yazarlar kastın aşılması suretiyle işlenen suçları, gerçek neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar olarak tanımlanmakta idi.⁴⁷ Buna göre Kanunun 452. maddesinde yer alan “*kastın aşılması suretiyle adam öldürme*” suçu, gerçek neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç olarak tanımlanmıştır.

Centel/ Zafer/ Çakmut; gerçek neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda bazı koşulların bulunması gerektiğini ileri sürmektedir. Yazarlar bu koşulları;

- a. Kastın bulunması,
- b. Meydana gelen neticenin kastedilenden daha ağır olması,
- c. Hareketle meydana gelen ağır netice arasında nedensellik ilişkisinin bulunması,
- d. Failin gerçekleşen netice açısından taksir seviyesinde kusurunun bulunması,

şeklinde sıralamaktadırlar.⁴⁸

2.4.2. Gerçek Olmayan (Görünüşte) Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar

Gerçek olmayan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç, temel suçun sonucunda failin istemediği ve niteliği de farklı olan daha ağır bir neticenin meydana gelmesi şeklinde tanımlanır.⁴⁹ Gerçek olmayan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda ayrı bir suç tipi değil, temel suçun ağırlaşmış hali meydana gelmektedir.⁵⁰

Gerçek olmayan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara; cinsel saldırı sonucu mağdurun ölmesi (m. 102/6), çocuk düşürme suçu sonucunda kadının ölmesi (m. 99/3-4) vb. gibi suçlar örnek olarak gösterilebilir.

⁴⁷ Artuk, / Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 667

⁴⁸ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 405

⁴⁹ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 409

⁵⁰ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 409

2.5. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN KOŞULLARI

2.5.1. İki Ayrı Suçun Bir Arada Bulunması Koşulu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar, fail tarafından kasten ya da taksirle işlenen temel suç ve bu temel suçun sonucu en azından failin taksiri ile meydana gelen ağır veya başka neticenin birleşmesinden meydana gelir.⁵¹ Doktrinde bazı yazarlar neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların iki kademeli bir yapıya sahip olduğundan bahsederler.⁵² Bu yazarlara göre ilk kademedeki temel suç, ikinci kademedeki ise en azından taksirle sebebiyet verilen ağır netice bulunur.

2.5.2. Temel Suçun Sonucunda Daha Ağır veya Başka Bir Netice Meydana Gelmesi Koşulu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların, temel suç (birinci kademedeki suç) ve bunun sonucu meydana gelen ağır veya başka neticenin (ikinci kademedeki yer alan suç) birleşmesinden meydana geldiğini daha önce belirtmiştik. İkinci kademedeki yer alan ağır veya başka neticeyi; temel suç tipinin oluşumu için yeterli olan neticenin dışında gerçekleşen, temel suçtan daha ağır veya farklı niteliğe sahip suç olarak tanımlamak mümkündür.

Temel suçun sonucunda ağır veya başka netice meydana gelmediği takdirde neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlardan söz etmek mümkün olmayacaktır. Bu durumda artık failin sadece temel suça ilişkin sorumluluğundan bahsedilir. Örneğin temel yaralama suçu sonucunda mağdur ölmez (m. 87/4) ya da diğer ağır neticeler (m. 87/1-2-3) gerçekleşmez ise, failin sorumluluğu sadece temel yaralamaya ilişkin olacaktır.

2.5.3. Ağır ya da Başka Netice Bakımından Failin En Azından Taksir Seviyesinde Kusurunun Bulunması Koşulu

Bir suçun oluşması için hukuka aykırı eylemi gerçekleştiren kişinin bu eylemi meydana getirirken kusurlu olması gerekir. Bir başka deyişle kişilerin gerçekleştirdikleri

⁵¹ Artuk,/ Gökçen / Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 389

⁵² Özgenç, "Kast- Taksir Kombinasyonları", s.361; Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233

eylem nedeniyle sorumlu tutulabilmeleri için o eylem bakımından kusurlu olmaları şarttır. Bundan dolayı kişinin meydana gelen ağır veya başka netice bakımından da sorumlu tutulması için kusurun varlığı aranacaktır.

Bilindiği üzere taksir, TCK m. 22/2' de "*dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesi*" olarak tanımlanmıştır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin ağır neticelerden sorumlu tutulabilmesi için bu ağır neticeler bakımından en azından taksir seviyesinde kusurunun bulunması gerekmektedir. Bu husus Kanununun 23. maddesinde; "*kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için, bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir.*" şeklinde yer almaktadır.

Buna göre, gerçekleştirilen temel suçun sonucunda meydana gelen ağır veya başka neticeler bakımından failin objektif özen yükümlülüğünü ihlal edip etmediği, meydana gelen ağır neticelerin öngörülebilirlik öngörülemezliği, diğer bir deyişle failin taksirinin mevcut olup olmadığı araştırılacaktır.⁵³ Taksirden doğan sorumluluktan bahsedebilmemiz için gerekli olan şartlardan biri de **objektif özen yükümlülüğünün** yerine getirilmemiş olmasıdır.⁵⁴ Objektif özen yükümlülüğü, ortalama bir insanın failin yerinde olması durumunda, tehlikeden kaçınabilmek için nasıl hareket edebileceği kıstas alınarak belirlenebilir.⁵⁵ Failin dikkat ve özen yükümlülüğü; sözleşmeden, bir hukuk normundan ya da failin yürüttüğü mesleğe ait kurallardan kaynaklanabilir.⁵⁶ Bu tip haksızlıklarda fail, kendi şahsi kabiliyetleri, idrak gücü, tecrübeleri, bilgi düzeyi ve içinde bulunduğu şartlar göz önünde bulundurulmak suretiyle, objektif olarak mevcut bulunan özen yükümlülüğünü öngörebilecek ve yerine getirebilecek olmalıdır.⁵⁷ Eğer fail ortalamanın üzerinde bir bilgiye sahipse, meydana gelen zararlı neticeleri önlemek için bu özel bilgi ve yeteneklerini de kullanmak zorundadır.⁵⁸ Bütün bu kabiliyetlere şahsen sahip olan kişi, buna rağmen objektif özen yükümlülüğüne aykırı

⁵³ **Kaymaz**, Seydi, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2009, s.29

⁵⁴ **Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 474

⁵⁵ **Erdem**, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 107

⁵⁶ **Erdem**, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 107

⁵⁷ **Özgenç**, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, s. 354

⁵⁸ **Erdem**, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 107

davranışı sonucunda bir hukuki değeri zarara uğratmış ya da müşahhas bir tehlikeye maruz bırakmış ise, taksirli haksızlıktan dolayı kusurlu kabul edilecektir.⁵⁹

Taksirden dolayı failin sorumlu tutulabilmesi için dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlali dışında ayrıca neticenin objektif olarak öngörülebilir olması da gerekmektedir.⁶⁰ Buna göre kişi, objektif özen yükümlülüğünün varlığını ve içeriğini idrak edebilecek ve bununla birlikte bu doğrultuda hareket edebilecek durumda olmalıdır.⁶¹ Objektif özen yükümlülüğünün kişi tarafından idrak edilebilir olması aynı zamanda bu yükümlülüğe aykırılık dolayısıyla meydana gelen netice bakımından öngörülebilir olmasını da gerektirir.⁶² Dolayısıyla neticenin öngörülebilirliği taksirin diğer bir önemli koşuludur.⁶³ Neticenin öngörülebilir olduğundan bahsedemiyorsak, failin de özen ve dikkat yükümlülüğüne aykırılığınan bahsedilemeyecektir. Diğer bir deyişle neticenin öngörülebilir olmadığı durumlarda meydana gelen neticenin faile yüklenebilmesi mümkün olmayacaktır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, ağır neticeden söz edebilmek için failin bu neticeler bakımından en azından taksirinin bulunması gerektiğini belirtmiştik. Peki, taksirli sorumluluk için gerekli tüm koşullar ağır netice bakımından da araştırılacak mıdır? Doktrinde bu konuda yaygın olan görüş, kural olarak temel suç tipinin gerçekleştirilmesi ile birlikte objektif dikkat ve özen yükümlülüğünün de ihlal edildiğidir.⁶⁴ Bu durumda neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar bakımından yapılacak inceleme, ağır netice bakımından taksirin varlığının yalnızca **neticenin öngörülebilir olup olmadığı** ile sınırlıdır.⁶⁵ Diğer bir anlatımla temel suç tipinin gerçekleştirilmesi objektif dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmekte olup, ağır netice bakımından failin taksir düzeyinde kusurunun bulunup bulunmadığı bu neticenin objektif ve sübjektif öngörülebilirliği ile sınırlıdır.⁶⁶

Meydana gelen ağır neticenin öngörülebilir olmadığı durumlarda kaza ve tesadüften⁶⁷ söz etmek mümkün olacaktır. Öngörülemeyen ağır neticelerden kişiyi sorumlu tutmak

⁵⁹ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 354

⁶⁰ Erdem, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 108

⁶¹ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 354

⁶² Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 354

⁶³ Özbek/ Kanbur/ Bacaksız/ Doğan/ Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 474

⁶⁴ Erdem, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 108

⁶⁵ Erdem, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 108

⁶⁶ Erdem, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 108

⁶⁷ İcel, Kayıhan, "Taksirde Öngörme İmkânının Tayini", İÜHFİM, Cilt: 23, Sayı: 3- 4, 1968, s.329

mümkün değildir.⁶⁸ Bu hallerde fail sadece kasten ya da taksirle gerçekleştirmiş olduğu temel suçtan sorumlu tutulacaktır.

TCK m. 23, ağır veya başka netice bakımından failin “*en azından taksirle*” hareket etmesi gerektiğine yer vermiştir. Bu bakımdan madde 23, failin ağır neticeden taksir dışında kasten de sorumlu tutulabileceğini hüküm altına almaktadır. Buna göre ağır neticenin kasten ya da taksirle gerçekleştirildiği hallerde bazı olasılıklar akla gelmektedir: Temel suç tipinin kasten, ağır neticenin taksirle gerçekleştirildiği durumlarda *kast- taksir kombinasyonu*, temel suçun kasten ağır neticenin de kasten gerçekleştirildiği durumlarda *kast- kast kombinasyonu*, temel suçun taksirle ağır neticenin de taksirle gerçekleştirildiği durumlarda ise *taksir- taksir kombinasyonunun* oluştuğundan bahsedilebilecektir. Bu konu “*neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların yapısı*” konusu içinde anlatıldığından dolayı burada detaylı olarak üzerinde durulmayacaktır.

2.5.4. Temel Suç ile Gerçekleşen Ağır ya da Başka Netice Arasında Nedensellik Bağı Bulunması Koşulu

Bir hareketin nedeni ile sonucu arasında ortaya çıkan bağıntıya nedensellik bağı (illiyet bağı) denmektedir.⁶⁹ Diğer bir deyişle nedensellik bağı, hareket ile netice arasındaki sebep- sonuç ilişkisidir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda nedensellik ilişkisinden bahsedebilmemiz için, fail tarafından gerçekleştirilen hareketin, günlük yaşam deneyimlerine, gerçekleşen olaylara, olasılık hesaplarına göre daha ağır neticeyi meydana getirmeye objektif olarak elverişli olması gerekir. Bilgi, deneyim ve sağduyu sahibi herhangi bir kişi tarafından yapılan hareketten ölüm neticesinin doğabileceği öngörülebilir.⁷⁰ Diğer bir anlatımla neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda temel suç ile ağır netice arasında nedensellik bağı ve objektif isnadiyet bulunması gerekir.⁷¹

⁶⁸ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.113

⁶⁹ **Yılmaz**, Ejder, Hukuk Sözlüğü, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2001, s. 655

⁷⁰ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 406

⁷¹ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 109

Gerçekleşen ağır veya başka neticenin faile yüklenebilmesi, bu ağır neticelerin failin hareketinden doğmasına bağlıdır. Eğer netice failin gerçekleştirdiği fiilin sonucunda gerçekleşmemişse, failin bundan sorumlu tutulması mümkün değildir.⁷² Nedensellik ilişkisinin varlığı için ağır neticenin temel suçun hemen sonrasında gerçekleşmesi de gerekli değildir. Ancak fail tarafından gerçekleştirilen temel suç ile ağır netice arasında belirli bir zaman geçmişse, olayda nedensellik ilişkisinin kurulup kurulmadığı araştırılmalıdır.⁷³

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, netice ilk harekete bağlı bir başka sebepten meydana gelebilir. Bu sebep üçüncü kişinin hareketinden kaynaklanabileceği gibi mağdurun hareketinden de oluşabilir. Bu durumda mağdur ya da üçüncü kişinin hareketi başka bir sebebi meydana getirmekte, netice bu sebep dolayısıyla meydana gelmektedir.⁷⁴ Ağır veya başka neticenin üçüncü bir kişinin hareketinden ya da mağdurda mevcut olan bir halin varlığından meydana gelmesi durumunda, ilk hareket ile meydana gelen ağır veya başka netice arasında nedensellik bağı kesilmiş olmaz. Bu durumda meydana gelen neticeden faili sorumlu tutmak konusunda objektif isnadiyet kriterleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Üçüncü kişinin eylemi (taksirli ya da kasıtlı olabilir), ilk hareket ile netice arasındaki nedensellik bağlantısını ortadan kaldırmaz. Failin gerçekleştirdiği hareket ve koşuldan sonra bu hareket ve koşuldan bağımsız ve fakat bu şartla ilgili olan ve bilinmeyen ve beklenmeyen bir sebebin eklenmesi ile neticenin meydana gelmesi halinde nedensellik bağı varlığını korur.⁷⁵ Fail tarafından yaralanan mağdurun, hastaneye giderken içinde bulunduğu ambulansın takla atarak ölümün gerçekleşmesi; çocuk düşürtme suçu sonucunda hastaneye kaldırılan mağdurun hastane koşullarının kötü olması sebebiyle enfeksiyon kaparak ölmesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Keza mağdurda mevcut olan bir halin neticeyi meydana getirmesinde, ya da meydana gelmesinde etkili olması durumunda da nedensellik bağı yine de mevcuttur. Hemofili hastası mağdurun bıçakla yaralanması sonucu kanının pıhtılaşmayarak ölümün meydana gelmesi bu duruma örnek olarak verilebilir.

Sonuç olarak; neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda meydana gelen ağır veya başka neticenin faile objektif olarak yüklenebilmesi neticenin temel suç ile temel suç tipinde yer alan özel tehlikenin meydana gelen neticede ortaya çıkmış, onunla bağlantı içinde bulunmuş

⁷² **Özgenç**, İzzet/ **Şahin**, Cumhuriyet, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2001, s. 115

⁷³ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.81

⁷⁴ **Özbek**, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", Ceza Hukuku Dergisi, s. 236- 237

⁷⁵ **Özbek**, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", Ceza Hukuku Dergisi, s. 237

olması durumunda mümkündür.⁷⁶ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için kusursuz suç ve ceza olmaz ilkesi gereği en azından taksir düzeyinde bir kusurun varlığı aranmalıdır. Ancak buradaki taksir, nispeten koşulları daha hafif bir taksirdir.⁷⁷ Buna göre failin ağır neticeden sorumluluğu için neticenin öngörülebilir olması yeterlidir.

2.5.5. Temel Suç ile Ağır Neticenin Aynı Mağdur Üzerinde Gerçekleşmesi Koşulu

Failin, mağdura karşı gerçekleştirdiği temel suçun sonucunda meydana gelen ağır veya başka netice de aynı mağdur üzerinde gerçekleşmelidir. Örneğin mağdura karşı gerçekleştirilen yaralama fiilinin sonucu mağdur dışında başka bir kişinin ölmesi halinde (olaya tanık olan mağdurun babasının olayın stres ve eforu ile kalp krizi geçirmesi ve ölmesi) bu suç oluşmayacaktır. Çünkü burada artık temel suç ve temel suça bağlı ağır netice aynı mağdur üzerinde gerçekleşmemiştir. Fail sadece mağdura karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama fiilinden sorumlu tutulacaktır. Ancak fail, kalp rahatsızlığını bildiği ve bunun neticesinde kalp krizi geçirip ölmesini istediği mağdurun oğlunu yaralaması ve yaralama sonucunda mağdurun ölmesi durumunda artık kasten adam öldürme suçundan sorumlu tutulacaktır.⁷⁸ Çünkü fail, kalp rahatsızlığı olduğunu bildiği mağdura karşı eylemini bilerek ve isteyerek gerçekleştirmektedir.

Yanılma ve sapma nedeniyle hedef alınan kişiden başka bir kişi de bu suçun mağduru olabilir. Örneğin hedefte sapma ve yanılma sonucu yaralamaya (m. 86) maruz kalan kişinin ölümü halinde de 87/4. maddesi hükümleri uygulanabilir.⁷⁹

2.5.6. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlara İlişkin Kanunda Açık Bir Düzenleme Bulunması Koşulu

5237 Sayılı Kanunun 23. maddesi her ne kadar Kanunun Genel Hükümler Kitabında düzenlenmekteyse de, her suç bakımından uygulanabilir değildir. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar ancak özel hükümler içerisinde yer alan maddeler altında düzenlenmiş ise

⁷⁶ **Özbek**, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, Ceza Hukuku Dergisi, s. 239- 240

⁷⁷ **Apaydın** bu konuda; “kast- taksir kombinasyonlu suçlar bakımından uygulanacak sübjektif bağlantı basit taksir düzeyinde kalmış bir manevi unsur gerekli kılmalıdır.” demektedir. (**Apaydın**, Cengiz/ Ceza Hukukunda Doğrudan Kast, Olası Kast, Basit Taksir ve Bilinçli Taksir Kavramları, Ankara 2008, s. 240)

⁷⁸ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.32

⁷⁹ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.34

uygulama alanı bulabilir. Herhangi bir suçun sonucunda da ağır netice meydana gelmiş olabilir. Fakat bu durumda özel bir düzenleme mevcut olmadığından dolayı neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümleri uygulanamayacaktır. Örneğin hırsızlık suçu sonucunda da ağır neticeler meydana gelebilir, fakat kanun koyucunun ağır neticeye sebep olma yönündeki genel eğilimi sebebiyle, sadece belirli suçlarda neticesi sebebiyle ağırlaşmış haller öngörülmüştür.⁸⁰

2.6. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU KAPSAMINDA YER ALAN NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLAR

5237 Sayılı TCK m. 23, genel itibariyle neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin sorumlulukları düzenlerken, kanun koyucu özel hükümler içerisinde bulunan bazı suçların da neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerine yer vermiştir.

2.6.1. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu (TCK m. 87)

2.6.1.1. Genel Olarak

Kasten yaralama suçu 5237 Sayılı TCK' nın 86. maddesinde hüküm altına alınırken, suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri, ayrı bir hüküm olarak Kanunun 87. maddesinde⁸¹ düzenlenmiştir. Buna göre kasten hukuka aykırı hareketi gerçekleştiren failin kastı

⁸⁰ Özbek, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", s. 229

⁸¹ Madde 87. - "(1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
c) Yüzünde sabit ize,

d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hâllerde üç yıldan, ikinci fıkraya giren hâllerde beş yıldan az olamaz.

(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hâllerde beş yıldan, ikinci fıkraya giren hâllerde sekiz yıldan az olamaz.

(3) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması hâlinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hâllerde sekiz yıldan on iki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hâllerde ise on iki yıldan on altı yıla kadar hapis cezasına hükmolünür."

yaralamaya yönelik iken, gerçekleştirdiği eylem sonucu daha ağır bir netice ile karşı karşıya kalmış olabilir. Bu gibi durumlarda TCK m. 23 kapsamında failin kusur durumu araştırılmalı, verilecek ceza kusurluluk oranında belirlenmelidir.

2.6.1.2. Türk Ceza Kanununun 87/1. Maddesindeki Düzenleme

a. Yaralamanın Duyulardan veya Organlardan Birinin İşlevinin Sürekli Zayıflamasına Neden Olması Hali (m. 87/1-a)

Maddenin 1. fıkrasının a bendine göre, failin gerçekleştirdiği kasten yaralama suçu sonucunda mağdurun duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına neden olması halini düzenlemektedir.

765 Sayılı TCK' nın 456. maddesi değiştirilmeden yalnızca Türkçeleştirilerek 5237 sayılı TCK' nın 87/1-a bendinde düzenlenmiştir.

Duyu; dış dünyanın uyarılarını görme, işitme, koklama, dokunma ve tatma organlarıyla algılama yeteneğine verilen addır.⁸² Organ ise, vücudun, belirli bir görev yapan ve sınırları kesin olarak belirlenmiş bölümü olarak tanımlanmıştır.⁸³ Bu madde kapsamında kişideki görme, işitme, koklama, tatma ve dokunma duyuları ile organlar ve ekstremitelerde⁸⁴ oluşan fonksiyonel bozukluk, her bir duyu, organ veya ekstremitenin kendi anatomik yapı veya fonksiyonuna göre değerlendirilmelidir.⁸⁵

Vücutta çift olarak bulunan organlardan birinin işlevini tamamen yitirmesi halinde, diğer organ fonksiyon görmeye devam edebilir. Fakat bu durumda da organın işlevinin zayıflaması değil, işlevin yitirilmesi söz konusudur. Çünkü maddede duyu ve organlardan birinin işlevinden söz edilmektedir. Organdaki veya ekstremitedeki anatomik kayıp ve/veya fonksiyonel bozukluk, o organ veya ekstremitenin kendi anatomik yapısı ve/veya

⁸² Türk Dil Kurumu, (20.03.2010), <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=duyu&ayn=tam>

⁸³ Türk Dil Kurumu, (20.03.2010), <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=organ&ayn=tam>

⁸⁴ **Ekstremiteler:** Eller, önkollar, dirsekler, ayaklar, diz altı bölgesi ve ayak bileğini içine alan vücut alanları, <http://www.tipterimleri.com>, (20.03.2010)

⁸⁵ **Balcı, Yasemin/ Güzel, Sadullah/ Çetin, Gürsel,** Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, Eylül 2005, s. 3, http://www.adlitabiplik.saglik.gov.tr/include/dosyalar/01_gen_rehber.doc, (20.03.2010)

fonksiyonuna göre %10-50 arasındaysa işlevin sürekli zayıflaması, % 50' nin üstünde ise işlevin yitirilmesi olarak adlandırılır.⁸⁶

b. Yaralamanın Konuşmada Sürekli Zorluğa Neden Olması Hali (m. 87/1-b)

Yaralama sonucu mağdurun konuşmasında sürekli zorluğa neden olma hali, maddenin 1. fıkrasının b bendinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir hal olarak düzenlenmiştir. 765 Sayılı Eski TCK' nın 456. maddesinin 1. fıkrasında, konuşmada sürekli zorluğa neden olma hali; “...yahut söz söylemekte devamlı müşkülâtı...” şeklinde düzenlenmiş idi.

Hükmün uygulanması bakımından konuşma yeteneğinin tamamen yitirilmesi gerekli olmayıp, konuşma yeteneğinin kullanılmasında zorlukla karşılaşılması gerekir. Konuşma yeteneğinin tamamen yitirilmesi halinde maddenin 2. fıkrasındaki hüküm uygulanacaktır.⁸⁷

Konuşmada sürekli zorluğa neden olma, failin gerçekleştirdiği yaralama fiili sonucunda ortaya çıkmalıdır. Eylemden önce mağdurda böyle bir hastalığın bulunması durumunda, gerçekleştirilen fiil ile ağır netice arasında nedensellik bağı kurulamadığından fail ağır neticeden sorumlu tutulamayacaktır.⁸⁸

c. Yaralamanın Yüzde Sabit İze Neden Olması Hali (m. 87/1-c)

Maddenin 1. fıkrasının c bendine göre, kasten yaralama suçunun yüzde sabit ize neden olması daha ağır bir ceza ile cezalandırılmayı gerektirir. 765 Sayılı TCK' nın 456/2. maddesinde de yaralama sonucu “*çehrede sabit eser*”in oluşması durumunda cezanın arttırılacağı hüküm altına alınmış idi.

Aslında “*yüz*” terimi, birçok alanda birden fazla anlam içeren bir kavram olarak karşımıza çıkar.⁸⁹ Fakat Ceza Kanunu kapsamında yer alan ve çehre, surat manasında

⁸⁶ **Balcı/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 3- 4

⁸⁷ Madde Gereği

⁸⁸ **Balcı/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

⁸⁹ **Mahmutoğlu**, Fatih Selami, “Türk Ceza Hukuku’ nda Yüz Kavramı”, Yüzle Yüzleşme, Adli Tıp Yayınları No: 20, İstanbul 2009, s. 15

kullanılan “yüz” insanların dış dünyayla ilişkilerindeki en önemli iletişim araçlarından biridir. Bundan dolayıdır ki “yüz” de meydana gelecek bir yaralanma, vücudun diğer bölgelerindeki bir yaralanmadan çok daha dikkat çekici ve manevi olarak ızdırap verici olacaktır.⁹⁰

765 Sayılı TCK uygulamasında çehreden; üstte saçlı deri sınırı, yanlarda kulak sayvanlarının arka kenarları, altta alt çene kavsi ile sınırlı alan anlaşılmalıdır. 5237 Sayılı TCK’ ya göre “yüz” sınırları tanımlanacak olursa, kişiye cepheden bakıldığında üstte saçlı deri sınırı (saçı dökülen ya da azalan kişilerde görülebilen frontal bölge dahil), yanlarda kulaklar dahil olmak üzere kulakların arkasından inen hayali düz çizgilerin her iki klavikula ile kesiştiği noktalar ile altta fossa jugularisten başlayıp yanlara doğru klavikularını takip eden çizgiler arasında kalan bölge anlaşılmalıdır.⁹¹ Diğer bir deyişle 5237 Sayılı TCK’ da yüz deyimini, çehre karşılığında kullanılmıştır ve kişinin boyun ve kulakları dahil, başın ön kısmını ifade etmektedir.⁹²

Oluşan yara az ya da çok iz bırakır, ancak her iz yüzde sabit iz olarak değerlendirilemez. Yaralanma esnasında, yüz sınırları içerisinde oluşan yaranın iyileştikten sonra bıraktığı iz, gün ışığında veya iyi aydınlatılmış bir ortamda, insanlar arası sözel diyalog mesafesinden (1- 2 metre) ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir durumda ise yüzde sabit izden bahsedilir. İzin, sabit iz olup olmadığının değerlendirilmesi açısından iyileşme sürecinin tamamlanmış olması gerekir. Bu nedenle, Adli Tıp uygulamalarında, bu konudaki değerlendirme yaralanmadan en az altı ay sonra yapılmaktadır. Hekim gerek görürse bu süre uzayabilir.⁹³

Burada önemli olan bir husus da; yüz sınırları içinde oluşan yaralanmanın bıraktığı izin, o kişiyi önceden tanıyanların onu tanımasında duraksamaya yol açacak şekilde yüzün doğal görünümünü bozmamış olması gerektiğidir. Mağduru önceden tanıyanlarda mağdurun kişiliği bakımından bir duraksama söz konusu olduğu takdirde artık yüzde sabit izden değil, yüzün sürekli değişikliğinden bahsedilir.⁹⁴

⁹⁰ **Mahmutoğlu**, Fatih Selami, “Türk Ceza Hukuku’ nda Yüz Kavramı”,, s. 3

⁹¹ **Balcı/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

⁹² Madde Gereğesi

⁹³ **Balcı/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

⁹⁴ Madde Gereğesi

d. Yaralamanın Mağdurun Yaşamını Tehlikeye Sokan Bir Duruma Neden Olması Hali (m. 87/1-d)

Kanun koyucu kasten yaralamanın kişinin hayatını tehlikeye sokan bir duruma neden olması durumunda cezanın arttırılacağını hüküm altına almıştır. 765 Sayılı Eski TCK' nın 456/2. maddesinde bu hüküm; “*kişinin hayatını tehlikeye maruz kılma*” şeklinde yer almaktadır.

Madde gerekçesinde, kişinin hayatını tehlikeye sokan durumun ne olduğu konusunda herhangi bir açıklık getirilmemiş olup, bu hususun tespitinin tıbbi bir değerlendirmeyi gerekli kıldığından söz edilmiştir.

Mağdurun yaşamını tehlikeye sokan bir duruma neden olunması; yaşamın devamı için gerekli olan temel organlardan birinin görevini yapamaz hale getirilmesi ya da bu organlardan birinin çalışmasını düzensiz hale sokulmasıdır. Failin gerçekleştirdiği yaralama eyleminin hayati tehlike meydana getirip getirmediğinin saptanması, mağdurun bedeninde meydana getirilen yaraların yerleri, nitelikleri, yaşama temel oluşturan organlarda zarar oluşup oluşmadığının saptanmasına bağlıdır.⁹⁵ Yaralama sonucu hayati tehlike doğuran durumun uzun veya kısa sürmesinin önemi yoktur. Kısa bir süre devam etmiş olsa da, tehlikenin varlığı maddenin uygulanması için sebep teşkil eder.⁹⁶ Olay sırasında yaşamsal tehlikenin oluşmuş olması önemlidir. Ölüm olması gerekmez. Kişinin sonradan iyileşmesi de bu durumu değiştirmez.⁹⁷

e. Yaralamanın Gebe Bir Kadına Karşı İşlenip de Çocuğunun Vaktinden Önce Doğmasına Neden Olması Hali (m. 87/1-e)

Maddenin 1. fıkrasının e bendinde, kasten yaralamanın gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına neden olması hali ağırlaştırıcı bir hal olarak düzenlenmiştir.

⁹⁵ Meran, Necati, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008, s. 177

⁹⁶ Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 135

⁹⁷ Balcı/ Güzel/ Çetin, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 3

Gebe bir kadına karşı işlenen kasten yaralama eylemi sonucuna çocuğun zamanından önce doğması durumunda hükmün uygulanabilmesi; failin, mağdurun gebe olduğunu bilmesine bağlıdır. Mağdurun gebe olduğunu bilmeyen fail, gerçekleştirdiği fiil neticesinde çocuğun erken doğmasına sebebiyet vermiş ise, 87/1. maddesinde yer alan suçun netice sebebiyle ağırlaşmış halinden değil, 86. madde kapsamında suçun temel şekli olan yaralamadan cezalandırılacaktır.⁹⁸

Tıpta zaman bakımından doğumun asgari ve azami sınırları belirlenmiştir. Buna göre gebelik süresi en az 28 haftadır. Çocuğun yaşaması için gerekli olan süreden önce doğması durumunda, çocuğun düşürülmesinden söz edilir. Bu durumda fail hakkında 87/1-e bendi değil, 87. maddesinin 2. fıkrasındaki hüküm uygulanmalıdır.

Vaktinden önce doğan çocuk, bir süre yaşadıkdan sonra, faile bağlı olmayan sebepler yüzünden (çocuğun mikrop kapmış olması, hastane veya bulunduğu şartların kötü olması vb.) ölmüşse, burada artık nedensellik ilişkisinin kesildiği kabul edilmelidir. Dolayısıyla fail, kasten yaralama neticesinde gebe olan mağdurun çocuğunu vaktinden önce doğurmasına sebep olmasına ilişkin eylemi ile cezalandırılır.

2.6.1.3. Türk Ceza Kanununun 87/2. Maddesindeki Düzenleme

5237 Sayılı TCK' nın 87. maddesinin 2. fıkrası kasten yaralama suçunun daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerektiren hallerini düzenlemiştir.

a. Yaralamanın Mağdurun İyileşmesi Olanığı Bulunmayan Bir Hastalığa veya Bitkisel Hayata Girmesine Neden Olması Hali (m. 87/2-a)

Maddenin 2. fıkrasının a bendi, kasten yaralama fiilleri sonucunda mağdurun iyileşmesi olanığı bulunmayan bir hastalığa yakalanması veya bitkisel hayata girmesini, suçun temel şekline nazaran daha ağır bir ceza ile cezalandırılmasını yaptırım altına alır.

⁹⁸ Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2006, s. 135

765 Sayılı TCK' nın 456/3. maddesinde yer alan; “*Fiil kati veya muhtemel surette iyileşmesi kabil olmayacak derecede akıl veya beden hastalıkları...*” şeklindeki hüküm Türkçeleştirilerek aynen alınmıştır.

Bir hastalığın iyileşme olanağının bulunmadığını saptama, tıbbi bir teşhisi gerektirir. Ancak hastalık ile bunun duyu organlarında meydana getirdiği hasar birbirine karıştırılmamalıdır. Çünkü bu durumda duylardan veya organlardan birinin işlevini yitirmesinden ya da zayıflamasından söz edilir. Bu nedenle kasten yaralamanın sonucu ortaya çıkan kalp yetmezliği, disk kayması, kısmi felç gibi bazı hastalıklar bu kategoriye girer.⁹⁹ Travma sonrası gelişen ve iyileşme olanağı bulunmayan akli arızalar da bu bent kapsamında yer almaktadır.¹⁰⁰ Failin TCK' nın 87/2-a maddesi gereğince daha ağır ceza ile cezalandırılması, mağdurun eylem neticesinde iyileşme olanağı bulunmayan bir hastalığa yakalanmış olması durumunda mümkündür. Mağdurun belli bir süreden sonra iyileşme olanağının bulunması durumunda bu hüküm uygulama alanı bulmaz. Mağdurun beklenmeyen şekilde iyileşmesinin failin bu fıkra hükmüncü cezalandırılmasına bir etkisi yoktur.¹⁰¹

b. Yaralamanın Mağdurun Duyularından veya Organlarından Birinin İşlevini Yitirmesine Neden Olması Hali (m. 87/2-b)

765 Sayılı TCK' nın 456. maddesinin 3. fıkrasında **işlev yitimi**; “*havastan veya el veya ayaklardan birinin veya azadan birinin tatili*” şeklinde yer almaktaydı. Hüküm aynen alınmak suretiyle Türkçeleştirilerek 5237 Sayılı Kanunun 87/2-b maddesinde yeniden düzenlenmiştir.

Kişideki görme, işitme, koklama, tatma ve dokunma duyları ile organlar ve ekstremitelerde oluşan anatomik kayıp, her bir duyu, organ veya ekstremitenin kendi anatomik yapı veya fonksiyonuna göre değerlendirilmelidir. Protez takılması durumunda da anatomik kayıp değerlendirilecektir. Vücutta çift olarak bulunan organlardan birinin işlevini tamamen yitirmesi halinde, diğer organ fonksiyon görmeye devam edebilir. Fakat bu durumda da organın işlevinin zayıflaması değil, işlevin yitirilmesi söz konusudur. Organdaki veya ekstremitedeki anatomik kayıp ve/veya fonksiyonel bozukluk, o organ veya ekstremitenin

⁹⁹ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 211

¹⁰⁰ Balcı/ Güzel/ Çetin, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

¹⁰¹ Bayrak, Ramazan, Yaralama Suçları, Adil Yayınevi, Ankara 2001, s. 148

kendi anatomik yapısı ve/veya fonksiyonuna göre %10-50 arasındaysa işlevin sürekli zayıflaması, % 50'nin üstünde ise işlevin yitirilmesi olarak adlandırılır.¹⁰²

Organın işlevini yitirmesinden; organın vücuttan tamamen çıkarılması ya da işlevini hiçbir şekilde kısmen de olsa yerine getiremez hale gelmesi, anlaşılmalıdır. Kullanılamaz hale gelen ya da vücuttan çıkarılan ve fonksiyonunu yitiren organın işlevini, bir başka organ gerçekleştirmiş olsa, mağdurun yaşantısında aksama meydana gelmese dahi failin yine de bu bent kapsamında daha ağır cezadan sorumlu tutulması gerekir.¹⁰³

c. Yaralamanın Mağdurun Konuşma ya da Çocuk Yapma Yeteneklerinin Kaybolmasına Neden Olması Hali (87/2-c)

765 Sayılı TCK' nın 456/3. maddesi mağdurun konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolması durumunu, “...söylemek kudretinin ya da çocuk yapma kabiliyetinin zıyainı mucip olmuş...” şeklinde hüküm altına almıştır. 5237 Sayılı TCK' nın 87/2-c hükmüne göre ise bu ağırlaştırıcı hal; “yaralamanın mağdurun konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına neden olması” olarak düzenlenmiştir. Görüldüğü gibi kanun koyucu eski kanundaki hükmü Türkçeleştirmek suretiyle aynen düzenlemiştir.

Konuşma yeteneğinin yitirilmesinde mağdur, ya hiç ses çıkaramamakta ya da çıkardığı seslerden bir şey anlayamamaktadır. Bu bakımdan birkaç kelimeyi söylemek konuşma yeteneğinin kaybedilmediği anlamına da gelmez. Kelimeler yan yana getirilip iletişim kurulmadığı sürece konuşmanın yitirilmediğinden söz edilmesi mümkün değildir.¹⁰⁴

Çocuk yapma yeteneğinin kaybı; uterus, ovaryumlar ve testisler gibi üremeye yardımcı organları içine alan yaralanma durumlarında değerlendirilebilir.¹⁰⁵ Çocuk yapma yeteneğinin yitirilmesi sadece kadınlarda değil, erkeklerde de görülebilecek olan bir durumdur. Erkeklerde her iki testisin de işlevini göremez hale gelmesi veya alınması ya da üreme organının kesilmesi, kadınlarda ise rahmin alınmış olması veya yumurtalık kaybı ile

¹⁰² **Balci/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

¹⁰³ **Balci/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

¹⁰⁴ **Bayrak**, Yaralama Suçları, s. 154

¹⁰⁵ **Balci/ Güzel/ Çetin**, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 4

olanaklı olabilir. Çocuk yapma yeteneğinin bu şekilde yitirilmesi aynı zamanda “*organlardan birinin işlevini yitirmesi*” anlamına da gelmektedir.¹⁰⁶

d. Yaralamanın Mağdurun Yüzünün Sürekli Değişikliğine Neden Olması Hali (87/2-d)

765 Sayılı TCK’ nın 456/3. maddesinde bu hüküm “*çehrenin daimi değişikliği*” olarak düzenlenmişken, 5237 Sayılı TCK’ da “*yüzün sürekli değişikliği*” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Yüzün sürekli değişikliği ile yüzde sabit iz kavramı karıştırılmaması gerekir. Bu iki kavram birbirinden farklı olup, failin alacağı ceza da bu iki ağır neticeye göre değişecektir. **Yüzde sabit iz**, yüzde meydana gelen daimi ve sürekli izler olmasına rağmen, **yüzün sürekli değişikliği**, mağduru önceden tanıyanlarda, mağdurun kişiliği bakımından bir duraksamaya neden olabilecek nitelikteki değişikliklerdir. Yüzde sabit ize, yüzün herhangi bir yerinde kesici bir aletle oluşturulmuş ve “*yüzde sabit iz*” kapsamında değerlendirilebilecek yaralanmalar; yüzün sürekli değişikliğine ise ağır kimyasallar veya ağır yanıklar sonucu yüzde oluşan değişimler örnek gösterilebilir.

e. Yaralamanın Gebe Bir Kadına Karşı İşlenip de Çocuğunun Düşmesine Neden Olması Hali (m. 87/2- e)

765 Sayılı Eski TCK’ nın 456/3. maddesinde bu ağırlaştırıcı neden, “*gebe bir kadına karşı ika olunup da çocuğun düşmesini intaç eylemiş ise*” şeklinde yer almakta idi. Madde metninde herhangi bir değişiklik yapılmadan yalnızca Türkçeleştirilerek, 5237 Sayılı TCK’ nın 87/2-e maddesinde şimdiki halini almıştır.

Failin maddede düzenlenen daha ağır netice ile cezalandırılabilmesi için mağdurun gebe olduğunu bilmesi zorunludur. Mağdurun gebe olduğunu bilmeyen fail, 86/1. maddedeki suçun temel şeklinden cezalandırılır. Çünkü meydana gelen ağır netice bakımından failin taksirli ya da kusurlu hareketi söz konusu değildir.

¹⁰⁶ **Yetim**, Servet, “*Ceza Hukukunun Kaynakları Açısından Müessir Fiillerin Yorumu*”, Adalet Dergisi, Temmuz 2003, s. 221

2.6.1.4. Türk Ceza Kanununun 87/3. Maddesindeki Düzenleme

Kasten Yaralamanın Vücutta Kemik Kırılmasına veya Çıkığına Neden Olması Hali (m. 87/3)

Kanun koyucu maddenin 3. Fıkrasında kasten yaralama sonucu mağdurun vücudunda kemik kırılmasına veya çıkığına neden olunması halini düzenlemiştir. Madde metninde “...yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar arttırılır.” demek suretiyle, kırığın veya çıkığın kişinin hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre ceza öngörülmekte olduğu anlaşılmalıdır. 765 Sayılı Eski TCK bu ağırlaştırıcı nedene yer vermemiş olup, 5237 Sayılı Kanunda bu hüküm yeni bir düzenleme olarak getirilmiştir.

Yaralamanın ağırlığı kırılan kemiğin mağdurun günlük yaşamını etkileme derecesine göre belirlenecektir. Mağdurun günlük yaşamını sürdürüp sürdüremediği, işlerini yapip yapamadığı, ne kadar süre içerisinde eski yaşamına geri dönebileceği göz önünde bulundurulacaktır. Bu gibi hayat fonksiyonlarının etkilenme derecesi soruşturma aşamasında hastane, yargılama aşamasında ise bilirkişiler tarafından belirlenmelidir.¹⁰⁷

Güzel/ Balcı/ Çetin; vücuttaki kemik kırıklarını, kırığın hayat fonksiyonlarına etkisine göre HAFİF (1), ORTA (2-3) ve AĞIR (4-5-6) olarak sınıflandırmışlardır.¹⁰⁸ Eklem çıkıkları da iskelet sistemindeki anatomik bozukluklar olduğundan bu sınıflama içinde değerlendirilmiştir. Vücutta birden fazla kemik kırığı bulunması halinde hayat fonksiyonlarındaki etkinin saptanması açısından skorlamaya gidilmiştir. Yazarlar bunun için şöyle bir hesaplama yöntemi belirlemişlerdir: kırılan her bir kemiğin derecesi bulunacak, bunların kareleri alınarak toplanacak ve çıkan toplamın karekökü alınacaktır. Çıkan sonucun küsuratlı olması halinde; küsurat 0,5’den yüksek ise bir üst derece alınacaktır.¹⁰⁹

Yaralama eylemi sonucunda mağdurda kemik kırığı veya çıkığı ile birlikte 87. maddedeki diğer ağırlaştırıcı haller beraber bulunması durumunda faile nasıl bir ceza

¹⁰⁷ Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 136

¹⁰⁸ Balcı/ Güzel/ Çetin, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 9

¹⁰⁹ Daha fazla bilgi için bkz. Balcı/ Güzel/ Çetin, Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, s. 9- 11

verilecektir? Örneğin yaralama fiili sonucunda hem yüzde sabit iz hem de kemik kırılması ortaya çıkmış olabilir. Bu durumda fail 87. maddede yer alan bu iki ağırlaştırıcı nedenden cezalandırılmaz. Çünkü failin eylemi tektir ve eylemi sonucu oluşan en ağır yaralanma değerlendirilmek suretiyle bir kez cezalandırılmalıdır.

2.6.1.5. Türk Ceza Kanununun 87/4. Maddesindeki Düzenleme

Kasten Yaralama Sonucunda Ölüm Meydana Gelmesi Hali (m. 87/4)

Kasten yaralama sonucu ölüm meydana gelmiş olması maddenin en ağır cezaı gerektiren hali olarak son fıkrada düzenlenmiştir. 765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde bu suç müstakil bir suç olarak Kanunun 452. maddesinde yer almakta idi.

5237 Sayılı TCK' nın 87/4. maddesinde kasten yaralama sonucu ölüm neticesinin meydana gelmesi halinde failin cezalandırılacağı belirtilmiş, fakat bu maddede failin ağır neticeden dolayı sorumlu tutulabilmesi için en azından taksirle hareket etmesi gerektiğine ilişkin bir ibareye yer verilmemiştir.¹¹⁰ TCK' nın 87/4. maddesinde, meydana gelen ağır netice bakımından failin en azından taksirle hareket etmesi gerektiğine ilişkin bir ibare bulunmadığı gibi, bu konuda TCK' nın 23. maddesine de atıf yapılmamıştır.¹¹¹ Maddede herhangi bir atıf bulunmamasına rağmen, madde fıkrasının gerekçesinde “*failin bu ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için “Genel Hükümler Kitabı” nda yer alan netice sebebiyle ağırlaştırılmış suçlara ilişkin hükümler, burada da geçerlidir.*” denilmektedir.¹¹² Madde gerekçesinden hareketle, failin ölüm bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerektiği anlaşılmalıdır. Bu şekilde 87/4. maddesindeki düzenleme yeterli değildir.¹¹³

Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamalar nedeniyle cezanın artırılmasının sebebi mağdur aleyhine gerçekleştirilen zararın ağır olmasıdır.¹¹⁴ Fail, ortaya çıkan ağır zararı

¹¹⁰ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralama Suçu), s.13

¹¹¹ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralama Suçu), s.13

¹¹² **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralama Suçu), s.13

¹¹³ Benzer görüşler için bkz. **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralama Suçu), s.13; **Toroslu**, Nevzat/ **Ersoy**, Yüksel, “Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı”, Türk Ceza Kanunu Reformu, ikinci Kitap Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004, s. 16

¹¹⁴ **Soyaslan**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 132

öngörmemiş, bunu istememiştir. Failin kastı sadece kasten yaralama fiilinde gerçekleştirdiği hukuka aykırı eyleme yöneliktir.

Böyle bir suçla karşı karşıya kalan yargıç; günlük hayat tecrübelerine göre normal bir vatandaş dikkat ve özenli davranırsa idi söz konusu ağır netice gerçekleşmeyebilirdi diyebiliyorsa faili sorumlu tutması gerekir. Aksi halde fail, ağırlaşmış neticeden sorumlu tutulamayacak sadece kastı kapsamına giren yaralamadan sorumlu olacaktır.¹¹⁵

2.6.1.6. Kasten Yaralama Sonucu Ölümün Meydana Gelmesi Halinin Koşulları

2.6.1.6.1. Kasten Yaralama Suçunun İşlenmiş Olması Koşulu

Neticesi Sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunu, -diğer bir anlatımla kasten yaralama sonucu ölüme neden olma halini- temel suç (yaralama) ve ağır netice (ölüm) olarak ikiye ayırabiliriz. Temel suç olan yaralama bakımından failin **kasten** hareket etmiş olması gerekir.

Kast, TCK m. 21/1’ de; “*suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi*” olarak tanımlanmıştır. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu yalnızca doğrudan değil, olası kastla da işlenebilir.

2.6.1.6.2. Failin Kasten Gerçekleştirdiği Hareketinin Sonucu Mağdurun Ölümüne Sebebiyet Vermesi Koşulu

Kasten yaralama sonucunda ölümün gerçekleşmesi bakımından iki kademe mevcuttur. Bunlardan birincisi temel suç, ikincisi ise bu suça bağlı taksirle sebebiyet verilen ağır neticedir. Her iki kademenin gerçekleşmesi halinde bu suç oluşur. Bu bakımdan suç ancak *kast- taksir kombinasyonuna* göre işlenebilir.

Gerçekten de TCK m. 87/4.’ Ün uygulanması bakımından kasten gerçekleştirilen yaralama sonucunda kişinin ölmesi gerekir. Ölüm neticesinin meydana gelmemesi halinde fail bu suçtan değil, yaralamanın derecesine göre m. 86/1. veya 2. fıkraları ile m. 87/1- 2- 3. fıkralarındaki hallerden sorumlu tutulacaktır. Yaralama fiili sonucunda ölümün meydana

¹¹⁵ Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 132

gelmemesi halinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçla ilişkin teşebbüs hükümleri de oluşmayacaktır. Çünkü bu suçta teşebbüs mümkün değildir.

Ağır neticenin, failin hareketinden hemen sonra gerçekleşmesi bu suçun oluşması bakımından zorunlu değildir. Failin kasten gerçekleştirdiği yaralama sonucunda fail bir süre yaşamış ve daha sonra ölüm gerçekleşmiş olması durumunda da bu suç oluşur. Burada dikkat edilmesi gereken nokta temel suç ile ölüm neticesi arasında nedensellik ilişkisinin kurulabilmesidir.

2.6.1.6.3. Kasten Yaralama ve Ölüm Arasında Nedensellik İlişkisi Bulunması Koşulu

Gerçekleşen ağır neticenin faile yüklenebilmesi için, bu neticenin failin gerçekleştirdiği yaralama eyleminden kaynaklanması gerekmektedir. Ortaya çıkan ağır netice faile yüklenemiyorsa, failin bundan sorumlu tutulması mümkün olmayacaktır.

Nedensellik bağının varlığı için ölüm neticesinin yapılan eylemin hemen sonrasında gerçekleşmesi gerekli değildir. Yaralama eyleminin sonucunda ölümün gerçekleşmesi yeterlidir.¹¹⁶ Ancak yaralama ile ölüm arasında belli bir zaman geçmişse, ölüm neticesinin yaralamanın sonucu mu yoksa nedensellik bağını kesen başka bir nedenden mi kaynaklandığı araştırılmalıdır.¹¹⁷

765 Sayılı TCK' nın "*kastın aşılması suretiyle adam öldürme*" başlıklı 452. maddesine göre; failin taksir düzeyinde bir sorumluluğu bulunmasa dahi meydana gelen ağır neticeden sorumlu tutulur. Ayrıca önceden var olup, fail tarafından bilinmeyen nedenler ölümün meydana gelmesinde etkili olsalar dahi failin hareketinin tek başına neticenin doğumuna elverişli olduğu durumlarda fail, meydana gelen neticeden sorumludur.¹¹⁸ Görüldüğü üzere 765 Sayılı TCK' daki bu hüküm ile objektif sorumluluk halinin benimsendiği anlaşılmaktadır.

¹¹⁶ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.80

¹¹⁷ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.81

¹¹⁸ **Erman, Sahir/ Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994, s. 61

Failin fiili ile meydana gelen netice arasında nedensellik ilişkisi bulunsa dahi meydana gelen ölüm neticesini öngörmesinin mümkün olmadığı hallerde sorumluluğu yoluna gidilemez. Burada artık neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir suç değil, kaza ya da tesadüften söz edilir.¹¹⁹ Örneğin failin gerçekleştirdiği yaralama sonucu mağdur hastaneye kaldırılmış, hastane şartlarının yetersizliği veya yanlış müdahale sonucu ölüm gerçekleşmişse, failin sorumluluğundan bahsedilemez. Çünkü temel suç ile ağır netice arasındaki nedensellik bağı kopmuş, ölüm failin hareketinden değil, sonradan eklenen sebepler neticesinde meydana gelmiştir.

Meydana gelen ölüm neticesine, failin fiilinden önce mevcut olup failce bilinmeyen nedenlerin ya da failce öngörülemeyen sonradan eklenen sebeplerin yol açması halinde failin sorumluluğuna gidilecek midir? Kanun koyucu 765 Sayılı TCK' nın aksine 5237 Sayılı TCK' da "*kusur sorumluluğunu*" yani "*sübjektif sorumluluk*" halini düzenlemiştir. Buna göre failin fiilinden önce mevcut olup, öngörülemeyen veya bilinmeyen sebepler yüzünden ağır neticenin meydana gelmesi halinde bu neticeden faili sorumlu tutmak mümkün olmayacaktır.

Konuyu çeşitli ihtimaller dahilinde değerlendirecek olursak;

- a. Failin gerçekleştirdiği yaralama suçu sonucunda, mağdurdan kaynaklanan ve fail tarafından bilinmeyen veya öngörülemeyen hastalıkların veya nedenlerin eklenmesi suretiyle mağdurun ölmesi halinde (kalp hastalığı, hemofili, şeker hastalığı) faili, öldürme kastıyla hareket etmemişse, bu ağır neticeden sorumlu tutmak mümkün olmayacaktır. Çünkü öldürmeye elverişli olmayan hareketin sonucunda ölüm meydana gelmiştir.
- b. Kasten yaralama hareketini gerçekleştiren fail ölüm neticesini istememekle birlikte, somut olayın koşulları dahilinde mağdurdan kaynaklanan sebeplerin ortaya çıkabileceğini tahmin etmesi bekleniyor ise failin, ağır netice bakımından dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla taksir düzeyinde sorumluluğu bulunacaktır.
- c. Fail, mağdurda bulunan hastalıkları biliyor ve öldürme kastıyla hareket ediyorsa, artık burada kasten adam öldürme suçu meydana gelecektir.

¹¹⁹ **Gülşen**, Recep, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007, s. 191- 192

- d. Failin, öldürme kastıyla hareket etmeksizin mağdurdaki hastalıkları bilmesi buna rağmen hukuka aykırı hareketini gerçekleştirmiş ve ölümün meydana gelmiş olması halinde bundan dolayı artık faili olası kastla adam öldürme suçundan sorumlu tutmak gerekecektir.

2.6.1.6.4. Meydana Gelen Ölüm Neticesi Bakımından Failin Taksir Seviyesinde Kusuru Bulunması Koşulu

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunun oluşumu bakımından failin yaralamaya ilişkin kastının bulunması gerektiğini belirtmiştik. Yasanın 87/4. maddesi ve 23. maddesi birlikte değerlendirildiğinde failin meydana gelen ağır neticeden sorumlu olabilmesi için en azından taksir düzeyinde bir kusuru bulunmalıdır.

TCK m. 22/1' e göre taksir; *“dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesi”* olarak tanımlanmıştır. Failin meydana gelen ölüm neticesi bakımından objektif dikkat ve özen yükümlülüğünü ihlal edip etmediği, ölüm neticesini öngörebilecek veya öngöremeyecek olması önem taşımaktadır. Bunlar değerlendirildikten sonra failin taksirinin mevcut olduğuna karar verilebiliyorsa, ölüm neticesinden sorumlu olduğu kabul edilecektir.

Failin ağır netice bakımından objektif dikkat ve özen yükümlülüğünün belirlenmesinde, failin kişisel yetenekleri göz önünde bulundurulmaksızın, öncelikle objektif esastan hareket edilecektir.¹²⁰ Daha sonra failin kendi yetenekleri, algılama gücü, tecrübeleri, bilgi düzeyi ve içinde bulunduğu koşullar altında, objektif olarak var olan dikkat, özen yükümlülüğünü öngörebilecek ve yerine getirebilecek durumda olup olmadığı araştırılacaktır.¹²¹

Somut olayın şartları değerlendirilmek suretiyle ölüm olayının meydana gelmesi beklenmiyor veya öngörülemiyor ise failin taksirinden söz edilemeyecektir.¹²² Meydana gelen neticenin öngörülebilir bulunmadığı hallerde kaza ve tesadüften söz edilir.¹²³ Bu gibi hallerde

¹²⁰ Madde Gereğesi

¹²¹ Madde Gereğesi

¹²² **Özgenç**, İzzet, “Kavga Suçu (TCK md 464) Üzerine Düşünceler”, Yargıtay Dergisi, Cilt 19, Sayı 4, Ekim 1993, s. 493- 494

¹²³ **Gülşen**, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, s. 193

kişiyi ölüm neticesinden sorumlu tutmak mümkün olmaz. Fail yalnızca işlemiş olduğu yaralama suçundan cezalandırılacaktır.

Daha önce de belirtildiği üzere TCK' nın 23. maddesinde yer alan hükme göre failin ağır netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerektiğine ilişkin hüküm yer almaktadır. Peki, kişi ağır netice bakımından bilinçli taksirle hareket edebilir mi?

Bilinçli taksir, kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde söz konusu olan kusurluluk şeklindedir. Bilinçli taksir, istenilmeyen fakat öngörülen neticeye yol açacak davranışta bulunulması halinde gerçekleşir. Ancak sadece neticenin istenmemesi, bilinçli taksiri olası kasttan ayırmak için yeterli olan bir ölçüt değildir. Bu nedenle doktrinde, istememekten başka, neticenin gerçekleşmeyeceğine ilişkin bir inanç ve kanaatin de bulunması aranmıştır.¹²⁴ Bilinçli taksirde fail, kendi yeteneği, bilgisi ve tecrübesine güvenerek neticenin meydana gelmeyeceğine inanması ve bu konuda çaba sarf etmesinin de söz konusu olduğu savunulmuştur.¹²⁵

Kasten yaralama fiilini gerçekleştiren failin ölüm neticesinin meydana gelmesini önlemek bakımından yapabileceği herhangi bir şey yoktur. Ölüm neticesinin meydana gelip gelmemesi failin müdahale edebileceği bir durum değildir. Failin yapabileceği tek şey mağduru sağlık kuruluşuna götürmek olabilir ki bu durumda artık gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümlerin uygulanması gerekir. Bu nedenle failin kasten işlediği yaralama fiili ve ölüm neticesi bakımından bilinçli taksirinin mevcut olduğu hallerde bilinçli taksirden ziyade olası kastla adam öldürme suçunun oluşup oluşmadığı araştırılması gerekir.¹²⁶

Failin gerçekleştirdiği kasten yaralama fiili sonucunda kişi ölmüş ve ölümün failin doğrudan veya olası kastla hareketinden kaynaklanmış olması halinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralamaya ilişkin hükümler burada uygulanacak mıdır? TCK' nın 23. maddesinde yer alan hükme göre fail, gerçekleştirdiği eylemin ağır neticesi bakımından “*en azından taksirle*” hareket etmelidir. Bu ifadeden anlaşılması gereken, failin ağır netice bakımından taksir dışında olası kastla hatta kastla hareket edebileceğidir. Kişi ağır netice bakımından

¹²⁴ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.115

¹²⁵ **Önder**, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul 1989, s. 336

¹²⁶ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.117

kastla ya da olası kastla hareket etmişse artık kasten yaralama sonucu ölümün meydana gelmesi değil kasten adam öldürme ya da olası kastla adam öldürme suçları oluşmakta olduğu düşünülmelidir.

2.6.1.7. Kasten Yaralama Sonucu Ölümün Meydana Gelmesi Halinin 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 86/2 ve 87/1- 2- 3. Maddeleri ile birlikte değerlendirilmesi

87. maddenin 4. fıkrasının, sadece 86. maddenin 1. fıkrasında öngörülen temel yaralama eylemleri ve bu eylemlerin 3. fıkroda öngörülen şekillerde işlenmesine ilişkin olarak uygulanması öngörülmüştür.¹²⁷ TCK' nın 86/2 kapsamında yer alan ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde gerçekleştirilen yaralama suçları ya da 87. maddenin 1, 2 ve 3. fıkralarının sonucunda ölümün meydana gelmesi durumunda 87/4. madde hükmü uygulanacak mıdır? Bu hususta madde gerekçesinde de herhangi bir açıklık bulunmamaktadır.

Bu konuda ikili bir ayrım söz konusudur. TCK' nın 23. maddesinde *“bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmiş olması”* gerektiğine yer verilmiştir. Bazı muhaliflere göre hükümde yer alan ifade genel bir ifade olup, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar için uygulama yeteneği bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile 86/2. madde kapsamında değerlendirilecek olan suçlar bakımından da madde hükmünde atıf olmamasına rağmen, failin netice bakımından taksir düzeyinde kusurunun bulunması koşulu ile 87/4. maddesindeki suç oluşacaktır.

Karşıt görüşe göre ise; yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinin yer aldığı 87/4. maddesinin açıkça 86. maddenin 1. ve 3. fıkralarına atıf yaptığı belirtilmektedir.¹²⁸ Bu görüşü savunanlara göre eğer 86/2. fıkrasında yer alan basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek bir yaralamanın sonucu ölümün, neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir yaralama olacağı kabul edilseydi 87/4. maddesinde yalnızca *“yaralama”* ifadesi kullanılır, 86. maddenin 1. ve 3. fıkralarına göndermede bulunulmazdı.¹²⁹

¹²⁷ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 189

¹²⁸ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.56

¹²⁹ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.56

Gerçekten de, canının biraz yanması için mağdura tokat atan, itekleyen, sarsan veya karın boşluğuna vuran kişi mağdurun ölmesine sebep olabilir. Bu tip basit yaralamalar sonucunda ağır neticenin meydana gelmiş olması hayatın olağan akışına ters bir durum teşkil etmektedir. Kanaatimizce de bu sebeple mağdurun ölmesi halinde 87/4. maddesindeki hükümler uygulama alanı bulması doğru değildir. Ancak, fail yüksek bir merdiven kenarında ya da uçurumun başında bulunan bir kişiyi itmiş, bunun sonucunda kişi düşüp ölmüşse, kusur durumuna göre olası kastla öldürme ya da taksirle öldürmeden dolayı sorumlu tutulması mümkün olacaktır.¹³⁰

TCK' nın 86/2. maddesi kapsamında gerçekleştirilen yaralama fiili sonucunda ölüm meydana gelmesini değişik ihtimallere göre değerlendirelim:

Olay: Failin mağdura karşı gerçekleştirdiği itip sarsma eylemi neticesinde mağdur kendisinde bulunan kronik kalp rahatsızlığı sebebiyle ölmüştür.

İhtimal I. : Fail, 86/2. maddesi kapsamındaki itip sarsma eylemini gerçekleştirirken, ölüm neticesini istememiş ve bu ağır neticeyi öngörememiş olabilir. Fail, mağdurda bulunan kalp rahatsızlığını bilmiyor, objektif koşullar dahilinde de bunu bilmesi kendisinden beklenmiyor ise o halde sadece 86/2. maddede yer alan kasten yaralama suçunun basit halinden sorumlu tutulacaktır. Aynı şekilde ağır neticenin öngörülebilmesi mümkün değil ise yine ölüm neticesinden **sorumlu tutulamayacaktır**. Bu gibi hallerde ancak kaza ve tesadüften söz edilebilir.¹³¹

İhtimal II. : Failin gerçekleştirdiği itip sarsma eylemi sonucu mağdur ölmüştür. Fail, mağdurun kronik kalp rahatsızlığı olduğunu bilmiyor, ancak objektif dikkat ve koşullar dahilinde bunu bilmesi gerekiyorsa o halde **taksirli hareketinden** sorumlu olacak, taksirle adam öldürme suçundan cezalandırılacaktır.¹³²

İhtimal III. : Fail, gerçekleştirdiği itip sarsma eylemi sonucu ölen mağdurun önceden kronik kalp rahatsızlığı olduğunu bilir, buna rağmen eylemine devam eder ve bunun sonucunda ölüm neticesi gerçekleşirse o halde fail **olası kastından**

¹³⁰ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.56

¹³¹ **Gülşen**, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, s. 193

¹³² Aynı yönde görüş için bkz. **Toroslu**, Nevzat/ **Ersöy**, Yüksel, “*Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı*”, s. 16

dolayı sorumlu tutulacaktır. Çünkü fail, ağır neticeyi istememekle birlikte, bunu öngörmüş buna rağmen eylemine devam etmiştir.

İhtimal IV. : Fail, kalp rahatsızlığı olduğunu bildiği mağduru öldürmek kastıyla itip sarsar ve bunun sonucunda kişi ölürse, **doğrudan kastıyla** hareket ettiği söylenecek, kasten öldürme fiilinden dolayı cezalandırılacaktır.

Yargıtay vermiş olduğu kararlarda, 86/2. maddesi kapsamında gerçekleşen ölüm neticesi bakımından, taksirinin bulunup bulunmadığına bakmaksızın faili, taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutmaktadır.¹³³ Gerçekleşen ağır netice bakımından somut olayın koşullarının da değerlendirilmek suretiyle kusurlu olup olmadığı hususunda herhangi bir değerlendirme yapılmadan failin taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutulması, Yargıtay'ın 86/2. maddesi kapsamındaki fiil sonucu ölüm neticesinin meydana geldiği hallerde taksir karinesini kabul ettiği sonucuna varılır.¹³⁴ Yargıtay tarafından yapılan böyle bir değerlendirmenin kusur ilkesi ile bağdaşmadığı söylenebilir.

Yukarıda anlatılanlar ışığında kanaatimizce; kasten yaralama fiilin basit şekline ilişkin 86/2. maddesine göre gerçekleştirilen eylemler neticesinde ölüm meydana gelmesi **objektif koşullar dahilinde** öngörülemez olduğundan, kural olarak bu gibi hallerde failin ağır neticeden sorumlu tutulamaması gerekir. Bununla birlikte failin ölüm neticesine sebebiyet veren etkenleri (mağdurda bulunan kalp rahatsızlığı ya da mağdurun hemofili hastası olması gibi) biliyor ya da objektif koşullar dahilinde kendisinden bu etkenleri bilinmesi bekleniyor ise o halde kastı öldürmeye yönelik ise kasten adam öldürmeden, kastı öldürmeye yönelik olmamakla birlikte bu neticeyi öngörmüş ve katlanmış ise olası kastıyla adam öldürmeden sorumlu tutulması gerekir.

TCK'nın 87/4. maddesi, 86/1 ve 3. fıkralarına atıfta bulunurken 86/2. maddesine herhangi bir atıfta bulunulmadığı daha önce belirtilmiştir. Bununla birlikte kasten yaralama sonucu ölüme neden olunması, 87. maddenin 4. fıkrası dışındaki fıkra hükümleri bakımından da herhangi bir atıf içermemektedir. Buna göre 87/4. maddenin sadece 86. maddenin 1. ve 3. maddelere atıf yaptığı düşünülmelidir. Bununla birlikte 87. maddenin 1, 2 ve 3. fıkralarında düzenlenen şekilde meydana gelen bir yaralanma sebebiyle mağdurun ölmesi halinde failin

¹³³ Yargıtay 1. CD. 13.05.2008, 2007/3815 E. 2008/3960 K. (Kaymaz, Kastan Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.65

¹³⁴ Kaymaz, Kastan Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.67

87/4. maddesinde yer alan suçtan sorumlu tutulması durumunda, neticesi sebebiyle ağırlaşmış halin neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali gibi bir durum söz konusu olacaktır.

Mağdur, kasten yaralama fiili sonucu bitkisel hayata girmiş ve bir müddet sonra da ölmüş ise, bu durumda 87/2-a hükmünden daha ağır bir netice oluşmuş demektir. Bu nedenle fail, TCK 23. maddesindeki hükme göre meydana gelen ölüm neticesi bakımından en azından taksirinin bulunması koşulu ile 87/4. maddesindeki hükme göre cezalandırılmalıdır. Ancak 87. maddenin 1, 2, 3. fıkralarında yer alan bütün yaralama halleri için aynı şeyi söylemek mümkün olmaz.¹³⁵ Örneğin, yüzünde sabit ize neden olacak şekilde mağduru bıçaklayan failin gerçekleştirdiği yaralama eylemi kişinin hayatı için herhangi bir tehlike oluşturmayabilir. Yine, yaralama sonucu kişi duyma yetisini kaybetmiş olabilir. Bu gibi durumlarda mağdur bir süre yaşadktan sonra yaralama neticesinden ölmüş ise, failin ölüm neticesi bakımından olası kastla ya da doğrudan kastla hareket ettiğini düşünmek doğru olmayacaktır. Buna göre, failin meydana gelen ölüm neticesi bakımından en azından taksirinin olduğu kabul edilebiliyorsa, taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutulması gerekecektir.¹³⁶

2.6.1.8. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 87/4. Maddesindeki Hükümün, 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 452/1. Maddesinde Yer Alan Hüküm (Kastın Aşılması Suretiyle Adam Öldürme) İle Karşılaştırılması

765 Sayılı TCK' nın "*kastın aşılması suretiyle adam öldürme*" başlığını taşıyan 452. maddesi¹³⁷, 5237 Sayılı TCK' da kendine özgü, bağımsız bir suç olarak hüküm altına alınmıştır.

5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesinin gerekçesinde, 765 sayılı TCK eleştirilerek; "*765 sayılı Türk Ceza Kanununda ve Hükümet Tasarısının bazı hükümlerinde, kişi gerçekleştirmeyi kastetmediği böyle neticelerden objektif olarak sorumlu tutulmaktadır. Belirtmek*

¹³⁵ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.74

¹³⁶ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.75

¹³⁷ **Madde 452.** - "(1) Katil kasdiyle olmayan darp ve cerh veya bir müessir fiilden telefi nefis husule gelmiş olursa fail, 448 inci maddede beyan olunan ahvalde sekiz, 449 uncu maddede yazılı ahvalde on ve 450 nci maddede muharrer ahvalde on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapse mahkum olur.

(2) Eğer telefi nefis failin fiilinden evvel mevcut olup da failce bilinmeyen ahvalin birleşmesi veyahut failin iradesinden hariç ve gayri melhuz esbabın inzimamı ile vukua gelirse 448 inci maddede beyan olunan ahvalde beş seneden, 449 uncu maddede muharrer ahvalde yedi seneden ve 450 nci maddede yazılı ahvalde fail on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır"

gerekir ki, bu tür sorumluluk, ortaçağ kanonik hukukunun kalıntısı olan “*versari in re illicita*”, yani hukuka aykırı bir durumda olan bunun bütün neticelerine katlanır anlayışının ürünü olup, çağdaş ceza hukuku bu anlayışı çoktan terk etmiştir. Çünkü kusurun aranmadığı objektif sorumluluk hâlleri kusursuz ceza olmaz ilkesiyle açıkça çelişmektedir.” Şeklindeki açıklama objektif sorumluluk ilkesi yönelik bir eleştiri olup, 5237 Sayılı TCK’ da bu ilkenin benimsenmediği vurgulanmıştır.

765 Sayılı TCK’ nın 452/1. maddesinde “*katil kastıyla olmayan darp ve cerh veya bir müessir fiilden*” dolayı ölümün meydana gelmesi halinde failin cezalandırılacağı belirtilmekteydi. Dolayısıyla suçun oluşumu için “*darp ve cerh*”¹³⁸ veya “*müessir fiilin*”¹³⁹ bulunması aranmıştır. 5237 Sayılı TCK’ nın 87/4. maddesinde ise, “*kasten yaralama sonucunda ölümün*” meydana gelmesinden söz edilmiş, böylece müessir fiil yerine “*yaralama*” kavramı benimsenmiştir.¹⁴⁰ 765 Sayılı TCK’ ya göre, itme, iteleme, mağdura hafifçe tokat atma, sarsma vb. gibi eylemler müessir fiil kapsamında değerlendirildiğine göre, bu fiiller sonucunda ölüm meydana gelmesi neticesinde fail 765 Sayılı TCK’ nın 452. maddesi kapsamında cezalandırılacaktır. Burada önemli olan hareket ile netice arasında bir nedensellik ilişkisinin bulunmasıdır. Gerçekleştirilen kasti hareket ile ağır netice arasında nedensellik ilişkisi mevcut ise faili bu suçtan dolayı sorumlu tutmak mümkündür.

765 sayılı TCK’ da kastın aşılması suretiyle adam öldürme suçu, adam öldürme suçları ile aynı fasılda düzenlenmiş idi. Bu suçun koruduğu hukuki menfaatin adam öldürme suçunun koruduğu hukuki menfaat ile aynı olduğu kabul edilmiştir. Adam öldürme suçu ile korunmak istenen menfaat kişilerin yaşam hakkıdır. 5237 Sayılı TCK’ da ise failin kasti esas alınmıştır. Bundan dolayı kasten yaralama neticesinde ölümün meydana gelmesi, vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Böylece kanun koyucu bu suçu kasten yaralama suçu olarak değerlendirmiş, ölüm neticesinin meydana gelmesini de cezayı ağırlaştırıcı bir neden olarak kabul etmiş ve netice sebebiyle ağırlanmış bir suç olarak düzenlemiştir. Buna göre suçun düzenlendiği “*vücut dokunulmazlığına karşı suçlar*” bölümü

¹³⁸ **Darp (Darb):** “Dövme, vurma” (Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 196); **Cerh:** “yaralama” (Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 162)

¹³⁹ **Müessir fiil:** “Bir kimseye bedensel (cismani) zarar veren, bedensel bütünlüğünü ve sağlığını zedeleyen, akılsal yatkınlığa zarar veren ve cezayı gerektiren eylem” (Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 623)

¹⁴⁰ **Kaymaz,** Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlanmış Yaralama Suçu), s.35

itibari ile kasten yaralama sonucu ölümün meydana gelmesi suçunda fertlerin sağlığı ve vücut bütünlüğünün korunmak istendiğini kabul etmek gerekmektedir.¹⁴¹

Son olarak belirtmek gerekir ki 765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde kastın aşılması suretiyle adam öldürme suçunda fail, meydana gelen neticeye tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu sebebiyet verip vermediğine bakılmaksızın her türlü unsurun araştırılmasından vazgeçilerek, yalnızca nedensellik bağının mevcudiyeti aranarak cezalandırılmıştır. 5237 Sayılı TCK' nın 87/4. maddesi ise, Kanununun 23. maddesi delaletiyle değerlendirildiğinden, fail ancak kasten gerçekleştirdiği yaralama sonucunda ortaya çıkan ağır neticeden taksirinin varlığı durumunda sorumlu tutulacaktır. Bu 5237 Sayılı TCK' da objektif sorumluluk ilkesinin terk edilerek yerini subjektif sorumluluk ilkesinin aldığını gösterir.

2.6.2. İnsan Üzerinde Deney Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 90/5)

5237 Sayılı TCK' nın 90. maddesinde¹⁴² insan üzerinde deney suçuna ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.

¹⁴¹ **Kaymaz**, Kastan Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.33

¹⁴² **Madde 90.** : “(1) İnsan üzerinde bilimsel bir deney yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İnsan üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için;

a) Deneyle ilgili olarak yetkili kurul veya makamlardan gerekli iznin alınmış olması,

b) Deneyin öncelikle insan dışı deney ortamında veya yeterli sayıda hayvan üzerinde yapılmış olması,

c) İnsan dışı deney ortamında veya hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların insan üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,

d) Deneyin, insan sağlığı üzerinde öngörülebilir zararlı ve kalıcı bir etki bırakmaması,

e) Deney sırasında kişiye insan onuruyla bağdaşmayacak ölçüde acı verici yöntemlerin uygulanmaması,

f) Deneyle varılmak istenen amacın, bunun kişiye yüklediği külfete ve kişinin sağlığı üzerindeki tehlikeye göre daha ağır basması,

g) Deneyin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak açıklanan rızanın yazılı olması ve herhangi bir menfaat teminine bağlı bulunmaması,

Gerekir.

(3) Çocuklar üzerinde bilimsel deney hiçbir surette yapılmaz.

(4) Hasta olan insan üzerinde rıza olmaksızın tedavi amaçlı denemede bulunan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bilinen tıbbî müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, kişi üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme, ceza sorumluluğunu gerektirmez. Açıklanan rızanın, denemenin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak yazılı olması ve tedavinin uzman hekim tarafından bir hastane ortamında yapılması gerekir.

(5) Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun yaralanması veya ölmesi hâlinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

Hukuki tanımda adı geçen “deneme” ve “deney” kavramları madde gerekçesinde şu şekilde açıklanmaya çalışılmıştır:

“Düzenlemede “deney” terimi bilimsel çalışmanın ilk aşamalarına yönelik olarak kullanılmıştır. “Deneme” ise bilimsel amaçlı deney sonuçlarının; henüz bir kesinliğe varmasa da, hastalığın tedavisi konusunda ulaştığı somut bazı faydalarından yola çıkarak hasta bir insana uygulanması işlemidir.”¹⁴³

Gerçekten de **deney**; “Bilimsel bir gerçeği ortaya çıkarmak, bir varsayımı denemek ya da kanıtlamak, bir yasanın doğruluğunu göstermek ereğiyle yapılan işlem”¹⁴⁴, **deneme** ise; “Bir olayı veya genel bir gerçeği keşfetmek veya göstermek için kullanılan bir işlem”¹⁴⁵ dir.

Anayasamızın 17/2. maddesi; “tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz” hükmünü içerir. Madde, Anayasa ile güvence altına alınan kişinin maddi bedensel varlığına ilişkin dokunulmazlığı TCK’ da yapılmış bir düzenleme ile somutlaştırmıştır.¹⁴⁶

5237 Sayılı TCK’ nın 90. maddesine baktığımızda, madde hükmünde “deney” ve “deneme” suçları ayrı ayrı ele alınmış olup, deney suçunun uygulandığı kişi veya kişiler yönünden de yetişkinler ve çocuklar olmak üzere ikili bir ayrıma gidilmiştir.¹⁴⁷

Maddenin beşinci fıkrası insan üzerinde deney suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halini hüküm altına almıştır. Buna göre gerçekleştirilen deney eylemi neticesinde mağdurun yaralanması veya ölmesi halinde, fail hakkında gerçekleşen neticeye göre kasten yaralama veya kasten öldürmeye ilişkin hükümler uygulanacaktır. Ancak bu durum hukuka aykırı gerçekleştirilen ve yine belirtildiği üzere yalnızca birinci fıkrada düzenlenen suç açısından uygulama alanı bulacaktır. Eğer gerçekleştirilen eylem hukuka uygun ise, üzerinde deney yapılan kimsenin ölmesi veya yaralanması halinde ne deney suçu, ne insan öldürme suçu ne

¹⁴³ Madde Gerekçesi

¹⁴⁴ Türk Dil Kurumu, (05.04.2010), <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=deney&ayn=tam>

¹⁴⁵ Türk Dil Kurumu, (05.04.2010), <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=deney&ayn=tam>

¹⁴⁶ **Meran**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 211

¹⁴⁷ **Alan**, Esra, “TCK’ da İnsan Üzerinde Deney Suçu”, 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin Yayınları, Ankara 2009, s. 219

de yaralamaya ilişkin hükümler uygulanacaktır.¹⁴⁸ Bu durumda fiili gerçekleştiren kişinin herhangi bir suç bakımından sorumluluğu yoluna gidilemez. Fakat deney yapan kimsenin kasten değil ancak taksirli davranışı sonucu mağdur yaralanmış veya ölmüşse, meydana gelen netice açısından kişinin en azından taksirinin bulunup bulunmadığına bakılacaktır. Bu durumda hukuka uygunluk açısından aranan koşullara riayet edilerek insan üzerinde yapılan deney sonucunda ölüm ya da yaralamanın gerçekleşmesi halinde, failin sorumluluğuna gidilebilmesi için, meydana gelen netice bakımından en azından taksir düzeyinde kusurlu olması gerekir.¹⁴⁹

Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir (m. 22/2). Hukuka uygunluk açısından aranan koşullara uyularak insan üzerinde yapılan deneyde failin öldürme ya da ağır yaralama kastı yoktur. Failin ağır netice bakımından taksirinin dahi bulunmaması durumunda yaralama ya da ölümden sorumlu tutulamaz. Ancak, dikkat ve özen yükümüne aykırı davranılması nedeniyle neticenin öngörülememesi sonucu ölüm ya da yaralama gerçekleşmesi durumunda fail, taksirle öldürme ya da taksirle yaralama suçlarından cezalandırılmalıdır.¹⁵⁰

Hukuka aykırı olarak insan üzerinde deney yapıldığı sırada ölüm ya da yaralama sonucunun gerçekleştiği durumlarda fail artık kasten yaralamadan veya kasten öldürmeden sorumlu tutulur (m. 90/5). Fail, hukuka aykırı olarak deney yapmaya başlamış ancak ağır netice olan ölüm ya da yaralamaya neden olmuştur. Bu durumda kişiyi hukuka aykırı olarak deneye almakla fail, eylemin bütün sonuçlarını göze almış ve kabullenmiş addedilir. Bu nedenle failin hukuka aykırı olarak gerçekleştirdiği deney suçunun sonucunda ağır neticeler bakımından **olası kastının** bulunduğu kabulü gerekir.¹⁵¹

Görüldüğü gibi, hukuka aykırı olarak insan üzerinde deney suçunun işlenmesi sonucunda ağır veya başka neticenin meydana gelmesinde failin ağır netice bakımından

¹⁴⁸ Alan, "TCK' da İnsan Üzerinde Deney Suçu", s. 220

¹⁴⁹ Alan, "TCK' da İnsan Üzerinde Deney Suçu", s. 220. Gerçekten de madde gerekçesi şu şekildedir: "Maddenin beşinci fıkrasına göre, insan üzerinde deney suçunun işlenmesi sonucunda mağdurun yaralanması veya ölmesi hâllerinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçlarına ilişkin hükümler uygulanacaktır. Ancak, hukuka uygunluk açısından aranan koşullara riayet edilerek insan üzerinde yapılan deney sonucunda belirtilen sonuçların meydana gelmesi hâlinde ceza sorumluluğu cihetine gidilebilmesi için, meydana gelen netice açısından kişinin en azından taksir nedeniyle kusurunun bulunması gerekir."

¹⁵⁰ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 215

¹⁵¹ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 216

kusuruna bakılmaksızın, **kasten yaralama** veya **kasten öldürme** suçlarına ilişkin hükümler uygulanırken, hukuka uygunluk açısından aranan koşullara riayet edilerek insan üzerinde yapılan deney sonucunda ağır veya başka neticenin meydana gelmesi halinde failin cezai sorumluluğuna gidilebilmesi için, meydana gelen netice açısından en azından taksir düzeyinde kusurunun bulunması aranmıştır.

2.6.3. Organ ve Doku Ticareti Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 91/8)

Hukukumuzda; tedavi, teşhis ve bilimsel amaçlarla organ ve doku alınması, saklanması, aşılması ve nakli 2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Bununla birlikte 5237 Sayılı TCK' nın 90.¹⁵² maddesinde de organ ve doku ticaretine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Maddede, hukuka aykırı olarak kişilerden organ ve doku alınması ile organ ve doku ticareti fiilleri suç olarak tanımlanmıştır. Madde metninden de anlaşılacağı üzere, korunan hukuki değer kişilerin hayat hakkı ve beden bütünlüğüdür. Suçun oluşması için "*hukuken geçerli bir rızanın*" bulunmaması gerekir. Hukuken geçerli bir rızanın bulunduğu durumlarda suç oluşmayacaktır. Rızanın ise hangi koşullarda hukuken geçerli olacağı konusunda mevzuattaki¹⁵³ hükümlerden yararlanılması gerektiği belirtilmiştir.¹⁵⁴

Maddenin sekizinci fıkrasında suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali hüküm altına alınmıştır. Buna göre hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın kişiden organ veya doku

¹⁵² **Madde 91.** - "(1) Hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın, kişiden organ alan kimse, beş yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun konusunun doku olması hâlinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Hukuka aykırı olarak, ölüden organ veya doku alan kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Organ veya doku satın alan, satan, satılmasına aracılık eden kişi hakkında, birinci fıkrada belirtilen cezalara hükmolunur.

(4) Bir ve üçüncü fıkralarda tanımlanan suçların bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

(5) Hukuka aykırı yollarla elde edilmiş olan organ veya dokuyu saklayan, nakleden veya aşıl原因an kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(6) Belli bir çıkar karşılığında organ veya doku teminine yönelik olarak ilan veya reklam veren veya yayınlayan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(7) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(8) Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun ölmesi hâlinde, kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır."

¹⁵³ 03.06.1979 Tarihli, 2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması Saklanması ve Nakli Hakkında Kanun

¹⁵⁴ Madde Gereğesi

alan kimsenin gerçekleştirdiği suçun sonucunda mağdurun ölmesi halinde, kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Hukuken geçerli bir rızaya dayalı organ ve doku alınması sırasında failin öldürme kastı yoktur. Kişi, taksirinin dahi bulunmaması durumunda yaralama ya da ölümden sorumlu tutulamaz. Bu tür fiilleri gerçekleştiren kişinin meydana gelen ölüm neticesi açısından en azından taksirle hareket edebileceği söylenebilir. Fakat hukuken geçerli bir rızaya dayalı olmaksızın kişiden organ ya da doku alınması sonucunda mağdurun ölmesi halinde kasten öldürme suçuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı kabul edilmiştir. Bu tür fiilleri gerçekleştiren kişinin meydana gelen ölüm neticesi açısından olası kastla hareket edebileceği düşünülmüştür.

2.6.4. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış İşkence Suçu (TCK m. 95)

İşkence kelimesinin sözlük anlamı, herhangi bir amaçla kişiye maddi veya manevi büyük acı (cismen eza) verici harekette bulunmak; sanıklara suçlarını itiraf etmeleri için canlarını yakıcı işlemde bulunmaktır.¹⁵⁵ “İşkence suçu” kavramı ise, hukuki bir kavram olup, işkencenin yanı sıra aynı nitelikte değerlendirilen “zalimane”, “gayri insani” ve “aşağılayıcı” muameleleri kapsayan bir suç tipi olarak karşımıza çıkar.¹⁵⁶

İşkence suçu 5237 Sayılı TCK’ nın 94. maddesinde yer almaktadır. 94. maddede yer alan düzenlemeye göre **işkence**; “Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranış” olarak ifade edilmiştir.

Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış İşkence Suçu ise 5237 Sayılı TCK’ nın 95.¹⁵⁷ maddesinde ayrı bir hüküm olarak “neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence” başlığı altında düzenlenmiştir.

¹⁵⁵ Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 444

¹⁵⁶ Üzülmöz, İlhan, *Yeni Türk Ceza Kanununda İşkence ve Eziyet Suçu*, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/108.doc>, (20.04.2010)

¹⁵⁷ Madde 95. : “(1) İşkence fiilleri, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
c) Yüzünde sabit ize,
d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,
Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, yarı oranında artırılır.
(2) İşkence fiilleri, mağdurun;

Madde metninden de anlaşılacağı üzere; işkence fiillerinin mağdurun duyularından ve organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına, konuşmada sürekli zorluğa, çehrede sabit ize, hayati tehlikeye, erken doğuma sebep olması (95/1); mağdurun iyileşmesi imkansız olan bir hastalığa yakalanmasına ve bitkisel hayata girmesine, duyulardan ve organlardan birinin işlevini yitirmesine, konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinden yoksunluğa, çehre değişikliğine, çocuğun düşmesine neden olması (95/2); vücutta kemik kırılmasına neden olması (95/3) ve ölüme sebebiyet vermesi halinde (95/4) netice itibarıyla ağırlaşmış işkence söz konusudur. Bu hükmün içeriğine ilişkin açıklamalar için kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerine ilişkin gerekçeye bakılmalıdır.¹⁵⁸

Kişi, suç oluşturan hareketi gerçekleştirirken kast ettiği sonuçtan daha ağır ya da başka bir sonuç gerçekleşmiş olabilir. Fail, kastettiği sonuç dışında gerçekleşen daha ağır veya başka sonuç açısından kasten hareket etmemiş olması koşuluyla, TCK 23. maddesi kapsamında netice sebebiyle ağırlaşmış suçun varlığından söz edilecektir.¹⁵⁹ Failin kasten gerçekleştirdiği işkence suçunun sonucunda daha ağır neticeler gerçekleşmiştir. Fail iradesi dışında meydana gelen ağır veya başka neticeden sorumluluğu ancak **olası kastıyla** sınırlıdır.

Failin, mağdurun kulağını, dilini kesmesi, gözünü çıkarması, yüzünde sabit ize neden olmak suretiyle kezzap dökmesi gibi eylemleri gerçekleştirirken kastının olası kast olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu durumlarda failin netice sebebiyle ağırlaşmış işkence olarak öngörülen hallere yönelmiş olduğunun kabulü gerekir. Bu durumda failin, **doğrudan kastla** eylemlerini gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz. Fakat failin neticesi sebebiyle ağırlaşmış hal olarak öngörülen sonuca doğrudan yönelmesinin mümkün olmadığı hallerde, failin doğrudan değil olası kastla hareket ettiği söylenecektir. Bir kimsenin, doğrudan doğruya bitkisel hayata girmesi ya da hayati tehlike geçirmesine yönelik eylemlerini gerçekleştirdiği söylenemez. Bu

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(3) İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması hâlinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

¹⁵⁸ Madde Gerekçesi

¹⁵⁹ **Meran**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 264

durumda failin bu neticeye yönelik eylemlerini, olası kastla gerçekleştirdiğini kabul etmek gerekir.¹⁶⁰

İşkence oluşturan hareketler sonucunda **ölüm** meydana gelmiş olabilir. Fail gerçekleştirdiği temel suça ilişkin hareketlerinin sonucunda ağır netice olan ölümün meydana gelebileceğini öngörmemiş olmalıdır. Failin ağır neticeyi öngörmüş olması halinde artık neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence suçu değil, canavarca hisle veya eziyet çektirerek nitelikli öldürme suçunun oluştuğunun kabulü gerekir.¹⁶¹ Failin ölüm sonucunu öngördüğü ve eylemine buna rağmen devam ettirdiği hallerde ise olası kastıyla hareket ettiği söylenecektir.

2.6.5. Terk Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 97/2)

Terk suçu, 5237 Sayılı TCK' nın 97. maddesinde yer almaktadır. Buna göre terk fiili; *“Yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan bir kimseyi kendi hâline terk eden”* kişinin gerçekleştirdiği eylem olarak açıklanmıştır. Suçun mağduru, *“yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan ve bu nedenle koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan”* bireylerle sınırlanmıştır. Terk suçunun faili ise, yaşı ve hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olan bir kişi üzerinde koruma ve gözetim gibi yükümlülükleri bulunan kişidir.

Terk suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri maddenin ikinci fıkrasında yer almaktadır. Buna göre; Terk dolayısıyla mağdurun bir hastalığa yakalanması, yaralanması veya ölmesi halinde faile verilecek ceza arttırılacaktır.

Koruma ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan kişiyi terk eden fail, suç oluşturan hareketini gerçekleştirirken kast ettiğiinden daha ağır veya başka bir sonuç gerçekleşmişse; meydana gelen sonuç, suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halini oluşturur. Kişi terk fiilini bilerek ve isteyerek gerçekleştirmektedir. Fakat fail, terk sonucu ortaya çıkacak hastalık, yaralanma ya da ölüm gibi ağır neticeleri istememekte, bu ağır neticeler bakımından kasten hareket etmemektedir. 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesine göre neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, meydana gelen ağır neticenin gerçekleşmesi bakımından kişi *en azından taksirle*

¹⁶⁰ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 265

¹⁶¹ Aynı yönde kişilere karşı s 267

hareket etmelidir. Burada sözü edilen “*en azından taksirle hareket etme*” mutlak surette sadece taksirle hareket etmek anlamına gelmemektedir. Terk fiilinin sonucunda mağdurun hastalanması, yaralanması veya ölmesi durumunda failin olası kastla hareket etmiş olduğu düşünülmelidir.¹⁶² Çünkü fail, yaşı veya hastalığı dolayısıyla kendini idare edemeyecek durumda olanı terk ederken daha ağır bir neticeyi öngörmüş, bunu istememiş fakat “*olursa olsun*” demiştir. Bu nedenle terk fiilini gerçekleştiren failin kastı olası kasttır.¹⁶³

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da şudur: Failin, mağduru öldürme ya da yaralama bilinç ve iradesi ile terk suçunu işlemesi halinde, kastı doğrudan kast olacak ve kasten öldürme ya da kasten yaralamadan dolayı ceza alacaktır.

Bununla beraber “*Terk*” başlığı taşıyan TCK m. 97/2’ deki düzenlemenin, tipik anlamda netice sebebiyle ağırlaşmış suç olmadığını düşünen muhalifler de bulunmaktadır. Özbek; “*kanımızca söz konusu düzenleme tipik anlamda bir netice sebebiyle ağırlaşmış suç olmayıp sadece TCK m.23 bakımından bir anlam taşımaktadır. Bu durumda terk dolayısıyla mağdurun bir hastalığa yakalanması, yaralanması ya da ölmesi neticesinden sorumlu tutulabilmesi için failin en azından taksir seviyesinde bir kusurunun bulunması gerekir. Dikkat edilirse hükümde ağır neticeye daha ağır bir ceza neticesi bağlanmış değildir. Hüküm cezayı belirtmiş olmadığı için böyle ağır bir neticenin meydana gelmesi durumunda kanunilik ilkesi gereği faili daha ağır bir ceza ile cezalandırmak mümkün olmaz. Bu durumda yapılacak olan TCK m.61 (meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı) çerçevesinde üst sınırdan ceza vermek olabilir.*”¹⁶⁴

Kanımızca, fail, terk eylemi sonucunda ağır veya başka neticenin gerçekleşebileceği bilinç ve iradesiyle hareket ediyorsa, bu durumda artık failin bu neticeye yönelik kastı doğrudan kasttır ve meydana gelen neticeye göre doğrudan kastla yaralama ya da doğrudan kastla öldürme suçundan cezalandırılması gerekir. Failin, terk suçunu oluşturan eylemleri gerçekleştirirken mağdurun yaralanabileceğini ya da ölebileceğini öngörmesine rağmen eylemine devam etmesi, bunun sonucunda da mağdurun yaralanması veya ölmesi durumunda failin kastının olası kast olduğunun kabulü gerekir. Fail bu durumda olası kastla öldürme ya

¹⁶² Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 283

¹⁶³ Nitekim madde gerekçesinde de bu husus “...Fakat, bu madde kapsamında söz konusu edilen terk olgusu hâlinde, meydana gelen netice açısından failin çoğu zaman muhtemel kastla hareket ettiğini göz önünde bulundurmak gerekir.” şeklinde yer almaktadır.

¹⁶⁴ Özbek, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar*”, Ceza Hukuku Dergisi, s. 244

da olası kastla yaralama suçundan cezalandırılacaktır. Son olarak; fail tarafından dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, öngörülebilir ağır neticenin öngörülememesi halinde failin taksirli hareketinden söz edilir. Bu durumda failin, terk suçuna ilişkin 97/2. maddede öngörülen hapis cezası ile cezalandırılması gerekecektir. Fakat yine hatırlatmak gerekir ki bu madde kapsamında, meydana gelen netice açısından failin çoğu zaman muhtemel kastla hareket ettiğini göz önünde bulundurulmalıdır.

2.6.6. Yardım ve Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 98/2)

Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesine ilişkin düzenleme, 5237 sayılı TCK' nın 98. maddesinde yer almaktadır. Buna göre madde; “*yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hâl ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhâl ilgili makamlara bildirmeyen kişi*” nin cezalandırılmasını öngörmektedir.

Mağdura karşı, hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım yükümlülüğünün yerine getirilmemesi ya da durumun derhal ilgili makamlara bildirilmemesi halinde, bu suç oluşacaktır. Ancak belirtilen durumlarda bulunan kişilere gerekli müdahalenin yapılabilmesine yönelik olarak teşkilatlanmanın olduğu yerlerde, kişilerin yardım için girişimlerde bulunmaması halinde suç oluşmayacaktır.¹⁶⁵ Maddeden de anlaşılacağı üzere ilgili makamların bu durumdan haberdar olmaması halinde, kişilerin durumu derhal ilgili makamlara bildirme yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi durumu da bu madde kapsamında suç teşkil eder.¹⁶⁶

Suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali, maddenin ikinci fıkrasında yer almaktadır. Buna göre; “*Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda*” fail daha ağır bir ceza ile cezalandırılacaktır.

Suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinde fail; yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan mağdura karşı yardım ve bildirim yükümlülüğünü bilerek ve isteyerek gerçekleştirmekte,

¹⁶⁵ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 286

¹⁶⁶ Madde gerekçesi

fakat ağır olan neticeyi istememektedir. Failin, yardım ve bildirim yükümlülüğüne aykırılık teşkil eden eylemleri gerçekleştirirken, mağdurun ölebileceğini öngörmesine rağmen eylemine devam etmesi sonucu mağdurun ölmesi durumunda failin **olası kastla** hareket ettiği söylenebilir. Bununla birlikte yardım edilmemesi nedeniyle kesin olarak öleceği anlaşılan bir kimsenin, öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sonucu ölmesi durumunda failin artık **doğrudan kastından** söz edilecektir.¹⁶⁷

Son olarak belirtmek gerekir ki; failin, bilerek ve isteyerek gerçekleştirdiği fiilinin sonucu, ağır netice gerçekleşmiş ve bu ağır netice bakımından fail dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmışsa, taksirli hareketinden sorumlu olacaktır. Bu sebebin uygulanması için ölüm neticesinin öngörülebilir olması gerekmektedir (m. 23). Ağır neticenin öngörülemediği durumlar somut olayda araştırılacak ve ağır netice faile yüklenemiyor ise kişi suçun temel şeklinden yaptırıma tabi tutulacaktır.¹⁶⁸

2.6.7. Çocuk Düşürtme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 99/3- 4)

5237 Sayılı TCK' nın 99.¹⁶⁹ maddesinde çocuk düşürtme suçu ve bu suça ilişkin ağırlaştırıcı nedenler düzenlemiştir.

Çocuk düşürme ve düşürtme suçları açısından 24.5.1983 tarih ve 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanunda yer alan hükümler göz önünde bulundurularak bir düzenleme

¹⁶⁷ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 288

¹⁶⁸ Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 167

¹⁶⁹ Madde 99. : “(1) Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Tıbbî zorunluluk bulunmadığı hâlde, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftadan fazla olan bir kadının çocuğunu düşürten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu durumda, çocuğunun düşürtülmesine rıza gösteren kadın hakkında bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(3) Birinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi altı yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması hâlinde, onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İkinci fıkrada yazılı fiil kadının beden veya ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına neden olmuşsa, kişi üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır; fiilin kadının ölümüne neden olması hâlinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) Rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftayı doldurmamış olan bir kadının çocuğunun yetkili olmayan bir kişi tarafından düşürtülmesi hâlinde; iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan diğer fiiller yetkili olmayan bir kişi tarafından işlendiği takdirde, bu fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılarak hükmolunur.

(6) Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması hâlinde, süresi yirmi haftadan fazla olmamak ve kadının rızası olmak koşuluyla, gebeliği sona erdirene ceza verilmez. Ancak, bunun için gebeliğin uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi gerekir.”

yapılmıştır. Bu kanunun öngördüğü hükümlerin, bugünkü toplumsal ihtiyaçları karşıladığı kanaatinde bulunulduğundan, madde metninin düzenlenmesinde esas alınmıştır.¹⁷⁰

2827 Sayılı Nüfus Planlanması Hakkında Kanununun 1. maddesinde kanunun amacı; “*nüfus planlaması esaslarını, gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon ameliyelerini, acil müdahale halleri ile gebeliği önleyici ilaç ve araçların temin, imal ve saptanmasına ilişkin hususları*” düzenlemektir. Diğer bir ifadeyle amaç, çocuk düşürme işlemlerinin Kanunda öngörülenin dışında yapılmasını önlemek, gebeliği belli bir süreye ulaşmış kadınların beden ve ruhen zarar görmelerini engellemektir.¹⁷¹ Suçun koruduğu hukuki değer ise, mağdurların beden ve ruh sağlığı ile düşürülen ceninin yaşam hakkıdır.

Suçun faili; rızası olmaksızın veya tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde bir kadının çocuğunu düşürten yetkili kişi ya da kişiler, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftayı doldurmuş olan bir kadının çocuğunu düşürten yetkili olmayan kişi ya da kişiler; tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde, rızaya dayalı olsa bile gebelik süresi on haftadan fazla olan çocuğunun düşürülmesine rıza gösteren kadındır.

Maddenin birinci fıkrası suçun temel şeklini düzenlemektedir. Kadının hukuken geçerli bir rızası olduğu takdirde on haftayı aşmamış gebeliğin sona erdirilmesi bu suçu oluşturmayacaktır. Kanunumuz böylece, yetkili kişiler tarafından on haftayı aşmamış rızaya dayalı gebeliğin sona erdirilmesi yani **kürtaj** işlemi suç olmaktan çıkartmıştır.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında çocuk düşürme suçlarının neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, birinci fıkrada belirtilen eylemin; dördüncü fıkrasında ise ikinci fıkrada belirtilen eylemin kadının beden ya da ruh sağlığı bakımından bir zarara uğramasına ya da kadının ölümüne neden olması halinde, failin cezalandırılması gerektiği öngörülmüştür. Buna göre fail, hukuken geçerli rızası bulunmayan kadının çocuğunu düşürme eyleminin sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının zarara uğraması ya da ölmesi durumunda daha ağır bir ceza ile cezalandırılacaktır.

¹⁷⁰ Madde Gereğesi

¹⁷¹ **Meran**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 294

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarının uygulanmasında neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda sorumluluğu düzenleyen TCK' nın 23. maddesinin gözetilmesi gerekecektir. Buna göre maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen hallerle gerçekleştirilen çocuk düşürtme eyleminin sonucunda kadının ruh veya beden sağlığı bozulmuş ya da ölüm gerçekleşmişse, failin bu ağır netice bakımından sorumlu tutulabilmesi için TCK m. 23 uyarınca en azından taksiri ile hareket etmiş olması gerekir. Fail, taksirle dahi sorumlu tutulamayacağı durumlarda maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında öngörülen ağır neticelerden dolayı cezalandırılmayacaktır. Bu durumlarda fail suçun meydana gelme biçimine göre temel şeklinde öngörülen yaptırımlar uyarınca cezalandırılır. Ancak çocuk düşürtme suçu bakımından, failin **olası kastıyla** daha ağır neticeye neden olduğu düşünülebilir. Başka bir deyişle suç oluşturan hareketi kasten işleyen fail, hareketinin sonucunda daha ağır bir neticenin oluşacağını öngörmüş, buna rağmen bu sonucu kabullenerek, hareketine devam etmiştir. İşte bu durumda hukuka aykırı olarak çocuk düşürtme eylemini gerçekleştiren fail, eylemin bütün sonuçlarını göze almış ve kabullenmiş olarak addedilir. Bu nedenle failin hukuka aykırı olarak gerçekleştirdiği çocuk düşürtme suçunun sonucunda ağır neticeler bakımından olası kastının bulunduğu kabulü ile verilecek cezada olası kast indiriminin yapılması gerekmektedir (TCK m. 61/2).

Failin, hukuken geçerli bir rıza bulunmaksızın gebe kadının çocuğunu düşürmesine, TCK m. 86' da öngörülen yaralama eylemi ile yol açmışsa bu durumda TCK' nın 87. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen netice sebebiyle ağırlaşmış hal de söz konusu olur.¹⁷²

Son olarak da denilebilir ki, failin maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralar bakımından ağır neticelerden sorumlu tutulabilmesi, çocuk düşürtme eylemi ile ağır netice arasında nedensellik bağının bulunmasına bağlıdır. Ağır neticelerin, mağdurun ya da üçüncü kişilerin hatalı eylemleri sonucunda meydana gelmiş olması durumunda, faili bu sonuçtan sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır.¹⁷³

¹⁷² Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 298

¹⁷³ Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler, Ankara 1993, s. 2189

2.6.8. Cinsel Saldırı Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 102/5- 6)

Cinsel dokunulmazlığı ihlal eden fiiller 5237 Sayılı TCK' nın özel hükümlere ilişkin ikinci kitabının, kişilere karşı suçları cezalandıran ikinci kısmının altıncı bölümü, 102. maddesinde¹⁷⁴ düzenlenmiştir.

Cinsel saldırı, rızası olmaksızın veya herhangi bir sebepten dolayı (yaşının küçüklüğü veya akıl hastalığı) rızası kabul edilmeyen mağdurun, fiziksel güç kullanımı, tehdit, korku, hile ve kandırma gibi zorlamalarla cinsel içerik taşıyan bir davranışa maruz kalmasıdır.¹⁷⁵

Suçun faili, cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut bütünlüğünü ihlal eden kişidir. Bu kişinin kadın veya erkek olması arasında bir fark bulunmamaktadır. Failin, yerine getirdiği kamu görevini veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle suçu işlemesi ya da birden fazla kişinin eylemi birlikte gerçekleştirmesi durumunda ceza, maddenin üçüncü fıkrası uyarınca arttırılır.

Cinsel saldırı suçunun temel şekli maddenin birinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Buna göre suçun temel şeklinin oluşabilmesi için; mağdurun rızası bulunmaksızın, cinsel ilişki aşamasına varmayan ve fakat cinsel nitelik taşıyan davranışların mağdurun vücudu üzerinde gerçekleştirilmesi gerekir.

¹⁷⁴ **Madde 102.** - "(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,

d) Silâhla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

İşlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında arttırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur."

¹⁷⁵ **Aksoy**, Ercüment/ **İnanıcı**, Mehmet Akif/ **Çetin**, Gürsel/ **Polat**, Oğuz/ **Sözen**, Şevki/ **Yavuz**, Fatih, Cinsel Saldırıları, <http://www.ttb.org.tr/eweb/adli/5.html>, (07.04.2010)

Madde gerekçesinde belirtildiği üzere; suçun oluşabilmesi için, gerçekleştirilen hukuka aykırı hareketlerin objektif olarak şehvi¹⁷⁶ nitelikte bulunmaları yeterlidir; failin şehvi arzularının fiilen tatmin edilmiş olması gerekmez. Cinsel saldırı suçunun temel şekline ilişkin davranışlara; bir kadının ya da erkeğin cinsel organını tutmak, tutturmak, kucağına oturmaya ya da oturtmak, cinsel organını sürtmek, göğsünü ya da kalçasını ellemek vb. gibi fiiller örnek olarak gösterilebilir.

Maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında, cinsel saldırı suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri düzenlenmiştir. Buna göre “*suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması*” (102/5) veya “*bitkisel hayata girmesi veya ölümü*” (102/6) hali daha ağır bir ceza ile cezalandırmayı gerektirir. Madde gerekçesinde; “*bu durumlarda, netice sebebiyle ağırlaşmış suçlar dolayısıyla sorumluluk için aranan koşulların gerçekleşmesi gerekmektedir*”¹⁷⁷ demek suretiyle TCK’ nın 23. maddesine atıf yapılmıştır.

Gerçekten de cinsel saldırı sonucunda mağdurda gerek bedeni ve gerekse ruhsal rahatsızlıklar ortaya çıkabilir. Failin taşıdığı bir hastalığı mağdura bulaştırması, çocuk yapma yeteneğinin kaybolması ya da ağır psikolojik travmaya sebep olması mümkündür.¹⁷⁸ Mağdurda oluşan bedensel ya da ruhsal bozukluğun geçici ya da kalıcı olması önemli değildir.¹⁷⁹ Geçici süreliğine bir hastalık oluşması ile mağdurun kalıcı bir hastalığa yakalanması hali arasında herhangi bir fark yoktur. Mağdurun yakalandığı hastalığı failden almış olması gerekmez. Failin cinsel saldırı nedeni ile mağduru, bulaşıcı hastalığı olan bir kişinin yatağına yatırmış olması durumunda dahi bu fıkra uygulanacaktır.¹⁸⁰ Mağdurun beden sağlığının basit tıbbi bir müdahale ile giderilebilecek tarzda zarara uğraması ile geri dönülmez şekilde bedensel ya da ruhsal bakımdan oluşmuş bozukluklar arasında da bu fıkra hükmünün uygulanması açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır.

¹⁷⁶ **Şehvi**: şehvetle ilgili, erotik (Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 811)

¹⁷⁷ Madde Gerekçesi

¹⁷⁸ **Koparan**, Reşat, 5237 Sayılı TCK’ da Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, Seminer Çalışması, 15.05.2009, Kayseri, s.8, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/197.pdf>, (07.04.2010)

¹⁷⁹ **Meran**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 332

¹⁸⁰ **Meran**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 332

Beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının tespiti ancak tıbbi kanaat raporlarıyla m¼mk¼nd¼r. eliŐki ve teredd¼tlerin varlığı halinde hakim, Adli Tıp Kurumundan alınacak raporlar doğrultusunda karar verebilir.¹⁸¹

Yargıtay, cinsel saldırı suçu sonucunda kızlık zararının bozulmasını (kızlığın bozulması) beden sağlığının bozulmasını gerektiren bir hal olarak deđerlendirmemiŐtir. Ancak kızlık zararının bozulmuş olması mağdurun ruhsal bakımdan bir zarara uğramasına neden olmuşsa o zaman bu fıkra kapsamında değerlendirilir. Nitekim Yargıtay; “... 5237 Sayılı TCK’ nın 102/5. maddesinin tatbiki açısından, cinsel saldırı suçunun sonucunda beden ve ruh sağlığında bozulma olup olmadığının Adli Tıp Kurumu ilgili ihtisas Dairesinden alınacak g¼r¼Ő sonucuna g¼re saptanması gerektiği g¼zetilmeden...”¹⁸² Şeklinde vermiş olduğu kararda bu hususun açıklığa kavuŐturulmasının, neticesi sebebiyle ağırlaşmış cinsel saldırı suçunun oluşup oluşmadığı bakımından ¼nemine dikkat çekmiŐtir.

Maddenin altıncı fıkrası ise; cinsel saldırı suçu sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi ya da ¼lmesi durumunda verilecek cezayı ¼ng¼rmektedir. Bitkisel hayat, beynin beyin sapı faaliyetlerinin devam ederken beynin kortikal faaliyetlerinin durmasıdır. Yani bitkisel hayat durumunda kişinin beyninin ¼st kısmı işlevini yitirirken beyninin alt merkezleri çalıŐmaya devam eder. Bu nedenle kişinin kalp atıŐları ve solunumu devam etmekte fakat konuşma, d¼Ő¼nme ve istemli kas hareketleri işlevini yitirmektedir.

Kastedilen fiilin sonucunda mağdurun ¼lmesi ya da bitkisel hayata girmesi halinde TCK’ nın 23. maddesinde yer alan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin sorumluluk h¼k¼mleri uygulama alanı bulacaktır. Buna g¼re kasten gerçekleştirilen hareket, mağdura karşı cinsel saldırı hareketidir. Sonuç ise istenmeyen netice olan mağdurun bitkisel hayata girmesi ya da ¼l¼m¼d¼r. Burada ¼nemli olan husus, failin ağır neticeye y¼nelik kastının bulunmamasıdır. Fail, cinsel saldırı eylemini gerçekleştirirken, mağdurun ¼lebileceđini ya da bitkisel hayata girebileceğini ¼ng¼rm¼Ő, buna rağmen eylemine devam etmiş ise, **olası kastla** hareket ettiği d¼Ő¼n¼lmelidir.

¹⁸¹ **Koparan**, Reşat, 5237 Sayılı TCK’ da Cinsel Saldırđ ve Cinsel Taciz Suçları, Seminer alıŐması, s.8 <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/197.pdf>, (07.04.2010)

¹⁸² **Yargıtay 5. CD. 17.10.2006, 7841/8003 (Meran, Yeni T¼rk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 332)**

Failin, cinsel saldırıda bulunduğu kişiye AİDS hastalığını bulaştırması söz konusu olabilir. Fail, bu hastalığının tedavisinin bulunmadığını bilmekte ve bunu bilerek, mağdurun bu nedenle ölebileceğini öngörerek cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmektedir. Her ne kadar failin kastı cinsel saldırıya yönelik olsa da, mağdurun AİDS' e yakalanacağını ve sonuçta öleceğini kesin olarak bildiği halde cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmesi nedeniyle bu fıkra hükmü uyarınca doğrudan kastı bulunduğu kabul edilerek cezalandırılmalıdır. Çünkü AİDS hastalığına yakalanmış olmanın sonucu kesinlikle ölümdür. Bu nedenle mağdurun AİDS hastalığına yakalanması beden veya ruh sağlığının bozulması olarak nitelendirilemez. Ancak bu hastalığı tedavi olanağının bulunması halinde beden sağlığının bozulması olarak nitelendirilmesi mümkün olabilir.¹⁸³

Mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanması ve bu cebir neticesinde maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında öngörülen hallerin gerçekleşmesi durumunda fail, cinsel saldırı suçuna ilaveten 86. ve 87. maddeler uyarınca cezalandırılacaktır. Bu husus cinsel saldırı suçuna ilişkin 102. maddenin 4. fıkrasında “*suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır*” şeklinde hüküm altına alınmıştır. Bu nedenle mağdurun ruh ve beden sağlığının bozulması ile bitkisel hayata girmesi ya da ölümün gerçekleşmesi durumunda, bu ağır neticelerin cinsel saldırı eylemi sonucunda oluşup oluşmadığının tespiti gerekir. Meydana gelen ağır neticelerin cinsel saldırı eylemi sonucunda gerçekleştiğinin tespit edildiği durumlarda fail hakkında yalnızca beşinci ve altıncı fıkralarında öngörülen cezalar uygulanacaktır.

2.6.9. Çocukların Cinsel İstismarı Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 103/6- 7)

Arapça kökenli **istismar** kelimesi, birinin niyetini kötüye kullanma, onu sömürme olarak tanımlanmıştır.¹⁸⁴ **Cinsel istismar** ise, kişilerin kendi rızalarına rağmen başkaları tarafından cinsel olarak kötüye kullanılmaları, suiistimal edilmeleri, istemedikleri halde başkalarının cinsel yönelimlerine hedef olmalarıdır.¹⁸⁵

¹⁸³ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 332- 333

¹⁸⁴Türk Dil Kurumu (17.04.2010),

<http://www.tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&KELIME=istismar>

¹⁸⁵ Cinsel İstismar, (17.04.2010), http://tr.wikipedia.org/wiki/Cinsel_istismar

Çocuk istismarı ve ihmali, ana baba ya da bakıcı gibi herhangi bir erişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen veya kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin tümüdür.¹⁸⁶

Çocuk istismarının bir türü olan cinsel istismar suçu, cinsel saldırı suçlarında olduğu gibi 5237 Sayılı TCK'nın ikinci kitabında yer alan "*kişilere karşı suçlar*" kısmının "*cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar*" bölümünün 103. maddesinde¹⁸⁷ yer alır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bölümünde yer alan suçlarla korunan hukuki değer, kişilerin cinsel dokunulmazlığıdır. İşte bundan dolayı çocukların cinsel istismarı suçunun cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bölümünde yer alması isabetli olmuştur.

Maddedeki kanuni tanımda "*çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi...*" demek suretiyle suçun faili gösterilmiştir. Buna göre, suçun faili herkes olabilir. Failin kadın veya erkek olması arasında bir fark bulunmamaktadır. Suçun faili, bir çocuğu cinsel yönden istismar eden yani diğer bir anlatımla sömüren, kullanan ve çocuktan faydalanan kişidir. Fakat failin maddenin üçüncü fıkrasında yer alan diğer kişilerden olması durumunda verilecek ceza yarı oranında arttırılarak hükmolunur. Suçun mağduru çocuktur. TCK kapsamında (m. 6) çocuk; "*henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi*" dir.

¹⁸⁶ **Taner**, Yasemen/ **Gökler**, Bahar, Çocuk İstismarı ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri, Hacettepe Tıp Dergisi, 2004, 35:82- 86, <http://www.psikoloji.com/pdf/14.pdf>, (17.04.2010)

¹⁸⁷ **Madde 103.** - "(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

Anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, on beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur."

Maddenin birinci fıkrasında cinsel istismar suçunun temel şekline ilişkin ceza öngörülmüştür. TCK kapsamında çocuklara karşı cinsel istismar suçunun oluşabilmesi için;

- Cinsel nitelik taşıyan davranışların on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilmiş olması,
- Cinsel nitelik taşıyan davranışların on beş yaşını tamamlamış (ancak on sekiz yaşını doldurmamış), fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmiş olan çocuklar üzerinde gerçekleştirilmiş olması,

Gerekir.

Erişkin kişilere karşı gerçekleştirilen cinsel davranışların kişinin rızasına aykırı olması gerekir. Kişinin rızasının bulunması halinde, ceza hukuku sorumluluğunu gerektiren davranışlardan söz edilemez. Erişkin kişilere karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar açısından rızanın varlığı, ceza sorumluluğunu ortadan kaldırır. Buna karşılık, on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar açısından, rızanın varlığı ceza sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Başka bir deyişle, kendisine karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar açısından bu çocuğun rıza açıklamasında bulunması, fiili suç olmaktan çıkarmayacak ve kişinin ceza sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. Bu bakımdan, on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte maruz kaldığı fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan kişilere karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, cinsel istismar olarak kabul edilmiştir.¹⁸⁸

On beş yaşını tamamlamış (on sekiz yaşını doldurmamış) olmakla birlikte maruz kaldığı fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranışların cinsel istismar olarak nitelendirilebilmesi için bu suçların;

- Cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak,
- Çocuğun vücudu üzerinde,
- Çocuğun rızası bulunmaksızın

¹⁸⁸ Madde Gerekçesi

Gerçekleştirilmesi gerekir.

Maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında cinsel istismar suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri yer almaktadır. Buna göre; suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması, bitkisel hayata girmesi veya ölümün gerçekleşmesi durumu, daha ağır ceza ile cezalandırmayı gerektirir.

Failin ağırlaşmış neticeden sorumlu tutulabilmesi için, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar dolayısıyla sorumluluk için aranan koşulların gerçekleşmesi gerekir.¹⁸⁹ Burada TCK'nın 23. maddesinde yer alan netice sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin sorumluluk hükümlerine atıf yapılmaktadır.

Fail, gerçekleştirdiği cinsel istismar suçunun sonucunda mağdurun beden ya da ruh sağlığının bozulabileceğini, bitkisel hayata girebileceğini ya da ölebileceğini öngörmüş olmakla birlikte, sonucu kabullenerek fiilini gerçekleştirmeye devam etmesi halinde **olası kastla** hareket ettiği kabul edilmelidir. Buna karşılık fail, hukuka aykırı fiilini gerçekleştirirken bilerek ve isteyerek hareket etmişse, o halde ağır sonuçlar bakımından **doğrudan kastından** dolayı sorumlu tutulmalıdır.

Fail, taksirle dahi sorumlu tutulamayacağı durumlarda maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında öngörülen yaptırımlardan cezalandırılmayacaktır. Örneğin cinsel istismar suçu sonucunda hayatın olağan akışı içerisinde mağdurun ölebileceği öngörülemiyorsa fail ağır neticeden değil, kasten işlediği cinsel istismar suçundan sorumlu tutulacaktır. Buna rağmen failin, ağır neticeyi istememekle birlikte dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranışı neticesinde sonuç gerçekleşmişse, bu neticeler bakımından taksirli hareketinden dolayı cezalandırılacaktır. Buna göre, maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında öngörülen neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerin, cinsel istismar suçuna ilişkin eylemler sonucunda gerçekleşmesi gerekmektedir.

¹⁸⁹ Madde Gereğesi

2.6.10. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Bırakma Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 109/4)

5237 Sayılı TCK' nın 109. maddesinde¹⁹⁰; bir kişiyi hürriyetinden yoksun kılan kişiye ceza verileceği öngörülmüştür. Bu suçla korunan hukuki değer, mağdurun kendi arzusu ve iradesi çerçevesinde hareket edebilme hürriyetidir.¹⁹¹ Madde hükmü ile kişinin kendi arzusuna göre içinde bulunduğu yeri terk etmek, yer değiştirmek, istediği yere gidebilmek gibi özgürlüklerini kısıtlayan kişilerin cezalandırılması amaçlanmaktadır.¹⁹²

Maddenin birinci fıkrası suçun temel şekline ilişkindir. Buna göre bir kimsenin arzusu ve iradesi dışında, bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakılması bu suç oluşturur. Maddenin dördüncü fıkrasında ise, kasten gerçekleştirilen suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali olan “*eylemin, mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması*” hükmüne yer verilmiştir. Mağdurun, kasten gerçekleştirilen suçun neticesinde ekonomik ve ağır bir zarara uğramış olması halinde faile verilecek ceza ağırlaştırılacaktır. Ağırlaştırıcı nedenin uygulanması için kaybın “*önemli derecede*” olması gerekmektedir. Belirli bir ekonomik kayıp, suçun maddi ögesi içinde zaten bulunmaktadır. Bundan dolayı ağırlaştırıcı nedenin uygulanmasına ilişkin “*önemli derecede*” ibaresi madde metninde özellikle vurgulanmıştır.¹⁹³ Ekonomik kayıp yalnızca maldaki azalmayı değil, suçun sonucunda mahrum kalınan karı da içine alır.¹⁹⁴

¹⁹⁰ **Madde 109.** - “(1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Bu suçun;

a) Silâhla,

b) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

d) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı,

f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

İşlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.

(4) Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması hâlinde, ayrıca bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

(5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır.

(6) Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”

¹⁹¹ Madde Gerekçesi

¹⁹² **Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Yenidünya Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2000, s. 147**

¹⁹³ Madde Gerekçesi

¹⁹⁴ **Artuk/ Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 169**

Bilindiği üzere, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda, failin sorumluluğuna gidebilmek için ağır netice bakımından en azından taksirle hareket etmek gerekir. En azından taksirle hareket etme, ağır neticenin, failin taksiri dışında olası ya da doğrudan kastıyla da gerçekleştirilebileceğini hüküm altına alır. İşte temel suçun sonucunda meydana gelen ağır netice bakımından da failin kasten davrandığı durumlarda *kast- kast kombinasyonu* söz konusu olmaktadır. Diğer bir ifadeyle neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların bu türünde, kasti temel suç tipinin sonucu olan ağır neticeler kasten gerçekleştirilseler dahi bağımsız bir suç oluşturmamakta ve ancak bu ağır neticeleri yaptırım altına alan ilgili hüküm sayesinde cezalandırılabilirler.¹⁹⁵ Kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali olan “*suçun, mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması*” hali de bu türden bir neticesi sebebiyle ağırlaşmış haldir. Failin, mağduru hürriyetinden yoksun bırakırken gerçekleşen ekonomik kaybı olası saydığı durumlarda olası kastından söz etmek mümkündür. Ancak kasten işlenmesine rağmen bu suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali kanunda ayrı bir suç olarak yer almaz. Bu durumda failin netice bakımından kasten hareket ettiği hallerde dahi fail hakkında TCK’ nın 109/4. maddesinde gösterilen ceza uygulanacaktır.¹⁹⁶

2.6.11. Fiyatları Etkileme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 237/2)

Fiyatları etkileme suçunu hüküm altına alan TCK’ nın 237. maddesi¹⁹⁷, esasta işçi ücretlerinin veya besinler veya başka malların değerlerinin artıp eksilmesini sağlamak amacıyla yalan haber veya havadis yayınlanmasını veya aynı maksatla diğer bir takım hileli yollara başvurulmasını cezalandırmaktadır. Maddenin korumak istediği hukuki yarar ise, serbest rekabet koşulları çerçevesinde fiyatların belirlenmesini ihlal edici hareketleri engellemektir.¹⁹⁸

¹⁹⁵ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 234

¹⁹⁶ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 234- 235

¹⁹⁷ Madde 237. – “(1) İşçi ücretlerinin veya besin veya malların değerlerinin artıp eksilmesi sonucunu doğurabilecek bir şekilde ve bu maksatla yalan haber veya havadis yayan veya sair hileli yollara başvuran kimseye üç aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası verilir.

(2) Fiil sonucu besin veya malların değerleri veya işçi ücretleri artıp eksildiği takdirde ceza üçte biri oranında artırılır.

(3) Fail, ruhsatlı simsar veya borsa tellalı ise ceza ayrıca sekizde bir oranında artırılır.”

¹⁹⁸ Madde Gereği

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış bazı suçlarda failin ağır veya başka neticeye yönelik en azından taksirle hareket etmiş olması aranır. Bu suçlarda failin ağır netice bakımından doğrudan ya da olası kastla hareket etmiş olması uygulanacak hüküm bakımından bir değişikliğe sebebiyet vermez.¹⁹⁹ Bir başka anlatımla, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların bu türünde, temel suç tipinin sonucu olan ağır neticeler, kasten gerçekleştirilseler dahi bağımsız bir suç oluşturmazlar. Bu durumda temel suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerini düzenleyen hükümle yaptırım altına alınırlar.²⁰⁰ İşte fiyatları etkileme suçunun sonucunda “*besin veya malların değerlerinin veya işçi ücretlerinin artıp eksilmesi*” (m. 237/2) durumunda failin ağır neticeye yönelik taksirli ya da kasıtlı hareket etmesi arasında uygulanacak hüküm bakımından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Ağır neticeye yönelik failin taksirle ya da kastla hareket ettiği durumlarda uygulanacak hüküm her halükarda TCK’nın 237/2. maddesi olacaktır.

2.6.12. Bilişim Sistemine Girme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 243/3)

Bilişim sistemine girme suçu, bilişim sistemlerine ilişkin suçların düzenlendiği 5237 Sayılı TCK’nın 10. bölümünde, 243. maddesinde²⁰¹ düzenlenmiştir.

“*Bilişim sistemi*” terimi ile verileri toplayıp yerleştirdikten sonra bunları otomatik işlemlere tabi tutma olanağını veren manyetik sistemler anlaşılmalıdır.²⁰² Maddedeki hüküm ile bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak girmek veya orada kalmaya devam etmek fiili suç sayılmıştır. Sisteme hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kişinin belirli verileri elde etmek amacıyla hareket etmiş bulunması önemli değildir. Sisteme, haksız ve kasten girilmiş olması suçun oluşumu için yeterlidir.²⁰³

¹⁹⁹ Artuk./ Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 392

²⁰⁰ Artuk./ Gökçen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 392; Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 218

²⁰¹ Madde 243. – “(1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(2) Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.

(3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolünür.”

²⁰² Madde Gereğesi

²⁰³ Madde Gereğesi

Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına hukuka aykırı olarak giren veya orda kalmaya devam eden failin gerçekleştirdiği hareketin sonucunda veriler değişir ya da yok olursa faile verilecek ceza arttırılır. Bu bakımdan maddenin ikinci fıkrası neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir hal olarak düzenlenmiştir.

Suçla ilişkin neticesi sebebiyle ağırlaşmış halin uygulanması bakımından failin, verileri yok etmek veya değiştirmek kastıyla hareket etmemesi gerekir.²⁰⁴ Bir başka deyişle suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali *kast- kast kombinasyonuna* uygun olmayıp, sadece *kast-taksir kombinasyonu* ile gerçekleştirilebilir. Failin, kasten gerçekleştirdiği suçun sonucunda ağır netice meydana gelmeli ve bu ağır neticeye failin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareketi sebep olmalıdır. Failin ağır netice bakımından doğrudan ya da olası kast ile hareket ettiği hallerde artık bu fıkra hükmü uygulanmaz.

2.6.13. İntihara Yönlendirme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 84/2)

Ahlaken tasvip edilmeyen intihar veya intihara teşebbüs olgusu, Kanunumuzda bizatihi cezalandırılabilir bir davranış niteliği taşımamaktadır. Buna karşılık, bir başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişinin bu fiilleri cezalandırılabilir niteliktedir.²⁰⁵ İntihara yönlendirme suçunun cezası, kasten adam öldürme suçunun cezasından daha azdır. Bunun sebebi, intihar edenin ölümüne rızasının bulunmasıdır.²⁰⁶

5237 Sayılı TCK' nın 84. maddesi²⁰⁷ intihara yönlendirme suçunu düzenlemiştir. Maddenin birinci fıkrasında suçun temel şekli yer almaktadır. Fıkradaki eylemler seçimlik eylemler olup, herhangi biri ile hareket gerçekleştirildiği takdirde suç oluşacaktır. İntihara

²⁰⁴ Madde Gerekçesi

²⁰⁵ Madde Gerekçesi

²⁰⁶ **Artuk**, Mehmet Emin, İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme, SÜHFD, Özel Sayı, 1994, Cilt 4, Konya, s. 130

²⁰⁷ **Madde 84.** – “(1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.”

teşvik veya yardımın cezalandırılabilmesi için intiharın muhakkak gerçekleşmesi şart değildir. İntihar gerçekleşmese dahi birinci fıkradaki eylemleri gerçekleştiren kişi ya da kişiler cezalandırılır.

Maddenin ikinci fıkrasında, intihara teşvik suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış haline yer verilmiştir. Buna göre, intiharın gerçekleşmesi durumunda, söz konusu fıkra göre faile dört yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir. Bu durum 765 Sayılı TCK' nın 454. maddesinde öngörülenden farklı bir düzenlemedir. 765 Sayılı TCK' da suçun oluşması ölüm sonucunun meydana gelmesine bağlı tutulmuş, ölümün meydana gelmesi ağırlaştırıcı neden sayılmamıştır.²⁰⁸ 5237 Sayılı TCK' da ise, ölüm olayının gerçekleşmesi maddenin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilecektir. Diğer bir anlatımla intihar eylemi sonucunda ölümün meydana gelmesi, bu fıkranın uygulanması bakımından herhangi bir farklılık yaratmayacaktır. Çünkü TCK' nın 84. maddesine göre, ölümün gerçekleşmesi suçun tamamlanması için şart olmayıp, sadece cezanın ağırlaştırılması sebebi, suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halidir.

2.6.14. Yalan Tanıklık Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 272/ 4- 5- 6- 7- 8)

Yalan tanıklık suçu, 5237 sayılı TCK' nın 2. Bölümünde yer alan “*Adliyeye Karşı Suçlar*” başlığı altında, 272. maddesinde²⁰⁹ hüküm altına alınmıştır.

²⁰⁸ Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt:I, 1.Baskı, Beta Yayıncılık, 2007, İstanbul, s. 84

²⁰⁹ Madde 272. - “(1) Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye, dört aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Mahkeme huzurunda ya da yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Üç yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun soruşturma veya kovuşturması kapsamında yalan tanıklık yapan kişi hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi ile ilgili olarak gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişinin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla; yalan tanıklık yapan kişi, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

(6) Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde; yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükmolunur.

(7) Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, altıncı fıkra göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

(8) Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi hakkında hapis cezası dışında adli veya idari bir yaptırım uygulanmışsa; yalan tanıklıkta bulunan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapılması, bu suçun temel şeklini oluşturmaktadır. Suçun temel şekli açısından tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurulun yemin verdirmeye yetkisinin olmaması gerekir. İkinci fıkraya göre ise, yalan tanıklık suçunun mahkeme huzurunda ya da yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili kişi veya kurul önünde işlenmesi, daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerektirmektedir.²¹⁰

Maddenin dört ila sekizinci fıkralarında, yalan tanıklık suçu sonucu meydana gelen ağır neticelere göre fail hakkındaki cezanın ne surette düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre bu fıkra hükümleri, yalan tanıklık suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerini oluşturmaktadır. Aleyhine yalan tanıklıkta bulunulan kişinin gözaltına alınması veya tutuklanması, bunların dışında başka bir koruma tedbirinin uygulanması, hapis cezası dışında adli veya idari bir yaptırım uygulanması ve hapis cezasının infazına başlanması halleri cezayı ağırlaştırıcı nedenler kapsamına alınmıştır.

2.6.15. İftira Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 267/3- 4- 5- 6- 7)

İftira suçu, 5237 sayılı TCK' nın 2. Bölümünde yer alan "*Adliye Karşı Suçlar*" başlığı altında, 267. maddesinde²¹¹ hüküm altına alınmıştır.

²¹⁰ Madde gerekçesi

²¹¹ **Madde 267.** – "(1) Yetkili makamlara ihbar veya şikâyette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği hâlde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idarî bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin maddî eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

(3) Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması hâlinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

(5) Mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükümlenir.

(6) Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

(7) İftira sonucunda mağdur hakkında hapis cezası dışında adli veya idarî bir yaptırım uygulanmışsa; iftira eden kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(8) İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.

(9) Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilân olunur. İlân masrafı, hükümlüden tahsil edilir."

İftira suçunun oluşabilmesi için, kişiye karşı hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak amacıyla hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi gerekir.²¹²

Maddenin üç ila yedinci fıkralarında, iftira suçunun neticesi sebebiyle ağırlanmış halleri hüküm altına alınmıştır. Buna göre aleyhine iftirada bulunulan kişinin gözaltına alınması veya tutuklanması, bunların dışında başka bir koruma tedbirinin, süreli hapis, hapis ve ağırlatılmış müebbet hapis cezalarının uygulanması ile hapis cezası dışında adli veya idari bir yaptırım uygulanması ve hapis cezasının infazına başlanması halleri cezayı ağırlatıcı nedenler olarak hüküm altına alınmıştır.

2.6.16. Taksirle Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlanmış Halleri (TCK m. 89/2- 3- 4)

Taksirin kanuni tanımı 5237 Sayılı TCK' nın 22. maddesinde yapılmıştır. Buna göre taksir; dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir.

Taksirle yaralama suçu Kanunun "*kişilere karşı suçlar*" başlığını taşıyan ikinci kısmının, "*vücut dokunulmazlığına karşı suçlar*" bölümünde hüküm altına alınmıştır. Suç, 5237 Sayılı TCK' nın 89. maddesinde²¹³ düzenlenmiştir.

²¹² Madde Gereği

²¹³ **Madde 89.** - "(1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

b) Vücudunda kemik kırılmasına,

c) Konuşmasında sürekli zorluğa,

d) Yüzünde sabit ize,

e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,

f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması hâlinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Maddenin birinci fıkrasında temel suça ilişkin bir düzenleme mevcuttur. “*Genel Hükümler*” başlıklı Birinci Kitapta yer alan taksire ilişkin hükümler, bu suç bakımından da geçerlidir. Yaralama kavramının içeriği bakımından ise, kasten yaralama suçuna ilişkin açıklamalara bakılmalıdır.²¹⁴

Maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında, taksirle yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri düzenlenmiştir. *Centel/ Zafer/ Çakmut*, maddenin ikinci fıkrasında yer alan halleri; “*meydana gelen neticeden kaynaklanan birinci grup ağırlaştırıcı nedenler*”, üçüncü fıkrasında yer alan halleri ise; “*meydana gelen neticeden kaynaklanan ikinci grup ağırlaştırıcı nedenler*” başlığı altında açıklamıştır.²¹⁵

Taksirle yaralamaya ilişkin ağırlaştırıcı nedenler bakımından da, kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerine ilişkin açıklamalara bakılması gerekir.²¹⁶ Kastem yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinden farklı olarak kastem yaralama suçunda, ağır netice olan ölümün meydana gelmesi düzenlenmişken, taksirle yaralama suçuna ilişkin böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. O halde denilebilir ki, taksirle yaralama fiilini gerçekleştiren failin hareketinin sonucunda ölüm neticesinin meydana gelmesi, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerinin değil, taksirle adam öldürme suçuna ilişkin hükümlerin uygulanmasını gerektirecektir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, 5237 Sayılı TCK kapsamında neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin olarak genellikle temel suç tipinin kastem işlenmiş olması zorunluluğu aranmaktadır.²¹⁷ Bunun iki istisnası bulunmaktadır. İşte bunlardan biri olan taksirle yaralama suçuna ilişkin 89. maddenin 2, 3. ve 4. fıkralarındaki hallerdir. Bu durumda taksirle işlenen temel suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeler bakımından failin taksirle hareket ettiği söylenir. Bu durumda “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların Yapısı*” konusunda da açıklandığı üzere *taksir- taksir kombinasyonu* söz konusudur.

(5) Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Ancak birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikayet aranmaz.”

²¹⁴ Madde Gerekeçesi

²¹⁵ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt: I, s.191

²¹⁶ Madde Gerekeçesi

²¹⁷ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 106

2.6.17. Taksirle Öldürme Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Hali (TCK m. 85/2)

5237 Sayılı TCK' nın 85. maddesinde²¹⁸ taksirle öldürme suçuna ilişkin yaptırımlar hüküm altına alınmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında taksirle öldürme suçuna ilişkin tanım yer alırken, ikinci fıkrasında ise suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde, “*Genel Hükümler*” başlıklı Birinci Kitapta yer alan taksire ilişkin hükümlerin, bu suç açısından da geçerli olduğu belirtilmiştir. Diğer bir anlatımla 85. maddenin uygulamasını TCK' nın 22. maddesindeki “*taksir*” kavramı ile beraber değerlendirmek gerekir.

Maddenin ikinci fıkrasındaki; “*filin, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması*” hali, birinci fıkraya göre daha ağır bir ceza ile cezalandırılmayı gerektiren bir hal oluşturur. Maddede geçen “*birden çok kişi*” kavramı ile anlatılmak istenen en az iki kişinin taksirle yaralama eylemi sonucunda yaralanması ya da ölümü halidir.

5237 Sayılı TCK kapsamında neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin olarak genellikle temel suç tipinin kasten işlenmiş olması zorunluluğu aranmaktadır.²¹⁹ Bunun iki istisnası bulunmaktadır. Bunlardan biri olan biraz önce yukarıda değindiğimiz taksirle yaralama suçuna ilişkin 89. maddenin 2, 3. ve 4. fıkralarındaki ağırlaştırıcı nedenler, diğeri ise taksirle öldürmeye ilişkin 85. maddenin 2. fıkrasındaki hükümdür.

Gerçekten de failin, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla birden fazla kişinin ölümüne ya da birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebep olduğu durumlarda taksirle öldürme suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali söz konusu olacak, faile verilecek ceza arttırılacaktır.

²¹⁸ **Madde 85.** - “(1) Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiil, birden fazla insanın ölümüne ya da bir veya birden fazla kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına neden olmuş ise, kişi iki yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

²¹⁹ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 106

2.7. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARDA ÖZEL DURUMLAR

2.7.1. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların Teşebbüs Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi

5237 Sayılı TCK' nın 35/1. maddesine göre; failin kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaması halinde teşebbüsün varlığından söz edilir. Kanuni tanımdan da anlaşılacağı üzere, teşebbüs ancak kasten işlenebilen suçlar bakımından söz konusudur. Bundan dolayı taksirli suçlara teşebbüs mümkün değildir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara teşebbüsün mümkün olup olmadığı konusunda üç türlü olasılık mevcuttur:

Birinci olasılıkta; temel suç tipi teşebbüs aşamasında kalmasına rağmen, ağır netice gerçekleşmiştir. Bu teşebbüs haline “*neticesi sebebiyle ağırlaşmış teşebbüs*” de denilmektedir.²²⁰ Örneğin failin gerçekleştirdiği cinsel saldırı suçu teşebbüs aşamasında kalmış, fakat ağır netice olan mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulması gerçekleşmiştir. Bu durumda faili neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerine göre cezalandırmamız mümkün müdür?

Temel suça teşebbüs durumunda dahi ağır neticenin gerçekleşmesi durumunda failin bu ağır neticelerden sorumlu tutulup tutulmayacağı konusunda doktrinde görüş ayrılıkları vardır. Doktrinde çoğunluk görüşüne göre; ağır netice davranışla bağlantılı ise, bu durumda teşebbüse yer vardır. Buna karşılık suç tipinin yapısına göre ağır neticenin meydana gelmesi temel suç tipinin neticesine dayanıyorsa fail sadece temel suç tipine teşebbüsten dolayı cezalandırılacaktır.²²¹

İkinci olasılıkta; temel suç tamamlanmış, ancak failin doğrudan veya olası kastıyla gerçekleştirmek istediği ağır netice gerçekleşmemiştir. Bilindiği gibi TCK' nın 23. maddesi, failin ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerektiğini düzenlemiştir. Bu ifadeden anlaşılan failin ağır neticeler

²²⁰ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 237

²²¹ Erdem, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 111

bakımından doğrudan ya da olası kastla hareket etmesi halinde de neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçun oluşabileceğidir. İşte bu doğrultudan hareketle bazı yazarlar, failin ağır neticenin gerçekleşeceğini göze almış ya da ağır neticeyi istemiş olması halinde gerçekleşmeyen ağır neticeler bakımından teşebbüsün mümkün olduğunu savunmaktadırlar.²²² Örneğin sabit iz bırakmak amacıyla mağdurun yüzüne kezzap döken failin hareketinin sonucunda ağır netice gerçekleşmemiş olabilir. Bu durumda failin ağır neticeye yönelik kastı tespit edilebiliyorsa, teşebbüsten bahsedilebilir.

Üçüncü olasılıkta ise; suçun temel şekli teşebbüs aşamasında kalmış ve ağır netice de gerçekleşmemiştir. Bu durumda çeşitli olasılıklar düşünülebilir. Doktrinde bazı yazarlara göre failin hesaba kattığı ve göze aldığı ağır neticenin gerçekleşmemiş olduğu durumlarda, “*netice yüzünden ağırlaşan suça teşebbüs*” söz konusu olur.²²³ Bir grup yazar da, failin meydana gelen ağır netice bakımından doğrudan ya da olası kastla hareket ettiği durumlarda neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç hükümlerinin uygulanamayacağını ileri sürmektedir. Bu durumlarda meydana gelen ağır netice bakımından failin doğrudan ya da olası kast ile hareket ettiği söylenmektedir.²²⁴ Örneğin TCK’ nın 87/4. maddesinde yer alan neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçuna ilişkin olarak, teşebbüs hükümleri uygulanmayacaktır.²²⁵ *Artuk/ Gökçen/ Yenidünya* ise; bu durumda artık failin suçun temel şekline göre cezalandırılması gerektiği, aksi halde cezai sorumluluğun kapsamının genişletilmiş olacağından bahsetmektedir.²²⁶

2.7.2. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların İştirak Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi

İştirak, bir kişi tarafından işlenebilen bir suçun, önceden işbirliği yapmak suretiyle birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır.²²⁷

²²² **Özbek**, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar*”, s. 242; **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 221

²²³ **Erdem**, “*Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar*”, s. 111, **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 221

²²⁴ Aynı yönde görüş için bkz. **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 462- 463; **İpekçioğlu Aksoy**, Pervin, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara 2009, s. 181

²²⁵ Aynı yönde görüş için bkz. **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 462- 463; **Özbek**, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar*”, s. 242

²²⁶ **Artuk./ Gökçen / Yenidünya**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 395

²²⁷ **Özgenç/ Şahin**, Uygulamalı Ceza Hukuku, s. 321

5237 Sayılı TCK' ya göre fail, suçun kanuni tanımında öngörülen fiili gerçekleştiren kişidir.²²⁸ Müşterek faillik ise, bir kişi tarafından işlenebilen bir suçun, birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesidir.²²⁹ 5237 Sayılı TCK' nın “iştirak” başlığı taşıyan dördüncü bölümünde “faillik” (m. 37), “azmettirme” (m. 38) ve “yardım etme” (m. 39) birer iştirak şekli olarak hüküm altına alınmıştır. Belirtmek gerekir ki, 5237 Sayılı TCK' da iştirak kurumu 765 Sayılı TCK' dan farklı olarak düzenlenmiştir.

Peki, iştirak halinde işlenen temel suçların sonucunda meydana gelen ağır neticelerin suç ortaklarına yüklenebilmesi mümkün müdür?

765 Sayılı TCK' nın 452. maddesinde yer alan kastın aşılması suretiyle adam öldürme suçuna ilişkin olarak kanun koyucu objektif sorumluluk esaslarını benimsendiğinden dolayı, şeriklerin iradelerinin müessir fiil üzerinde birleşmesi halinde meydana gelen ağır neticeden, en azından taksir düzeyinde sorumlulukları bulunup bulunmadığına bakılmaksızın sorumlu tutulmaktaydı.²³⁰

5237 Sayılı TCK' nun aksine, Alman Ceza Kanununun 18. maddesi, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin iştirak kurumunu da açıkça düzenlenmiştir. Madde; “*Kanun fiilin özel bir neticesine daha ağır bir ceza bağlamışsa, fail veya şerikin bununla cezalandırılabilmesi için, bu neticeler bakımından onlara en azından taksir isnadında bulunulması gerekir.*” şeklinde düzenlenmiştir.²³¹ Fakat neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda sorumluluğu düzenleyen 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların iştirak halinde işlenebileceğine dair bir ibare bulunmaktadır. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar bakımından sorumluluğu düzenleyen 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesinde yer alan, “*bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi*” ifadesinde yer alan “kişi” kavramının suçun sadece failini değil, aynı zamanda şeriklerini kapsar nitelikte olduğu düşünülmelidir.²³²

²²⁸ Madde Gereğesi

²²⁹ Madde Gereğesi

²³⁰ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.161

²³¹ **İçel**, Kayıhan/ **Yenisey**, Feridun, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, 3. Baskı, İstanbul 1990, s. 1005

²³² **Koca/ Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 237; **Artuk/ Gökçen / Yenidünya**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 395

5237 Sayılı TCK' nın 40/1. maddesinde yer alan iştirakte bağıllık kuralına göre, suçta iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Diğer bir ifade ile suçta iştirak için suç oluşturan fiilin *kasten* gerçekleştirilmiş olması gerekir. 5237 Sayılı TCK' da olduğu gibi Alman Ceza Kanununa göre de iştirak ancak kasten işlenen suçlarda mümkündür. Fakat Alman Ceza Kanunu kast- taksir kombinasyonunun mevcut olduğu suçları kasten işlenen suçlar olarak kabul etmektedir.²³³ Alman Ceza Kanununun 11/2. maddesine göre “ *hareket yönünden kastı arayan, buna karşılık sebebiyet verilen özel netice bakımından taksiri yeterli gören kanuni tipi gerçekleştiren bir fiilde bu kanundaki anlamında kasıtlıdır.”*²³⁴ 5237 Sayılı TCK' da ise neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçları kasıtlı ya da taksirli suçlar olarak düzenleyen herhangi bir düzenleme ise mevcut değildir.

5237 Sayılı TCK kapsamında düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için “*en azından*” taksir düzeyinde kusuru aranmaktadır. Bundan anlaşılması gereken failin ağır neticeye taksiri dışında kasten de sebebiyet vermiş olabileceğidir. Buna göre iştirak hükümlerini kast- kast ve kast- taksir kombinasyonlarına göre değerlendirmek gerekecektir.

Kast- kast kombinasyonunun mevcut olduğu suçlar bakımından iştirak konusunda herhangi bir sorun yoktur. Çünkü 5237 Sayılı TCK' nın iştirake ilişkin hükümleri kasten işlenen suçlar bakımından geçerlidir. Suç ortakları iştirak statülerine göre meydana gelen ağır neticelerden sorumlu tutulacaklardır.²³⁵ Örneğin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu sonucunda kişi ekonomik bakımdan önemli bir kayba uğramış olabilir. Ağır netice bakımından fail veya suç ortaklarının kasten ya da taksirle davranmaları arasında uygulanacak madde hükmü açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Bu nedenle suç ortakları kasten işledikleri suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeden sorumlu tutulacaklardır.

Kast- taksir kombinasyonunun mevcut olduğu suçlar bakımından iştirakin mevcut olup olmadığı hususunda ise görüş ayrılıkları mevcuttur.²³⁶ *Koca/ Üzülmüş ve Erdem*; neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların temel suç tipine bağlı, kasti temel suç tipiyle bir bütün

²³³ **Kaymaz**, *Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu)*, s.161

²³⁴ **İçel / Yenisey**, *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları*, s. 1004

²³⁵ **Kaymaz**, *Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu)*, s.163

²³⁶ **Kaymaz**, *Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu)*, s.165

oluşturmakta olduğunu, dolayısıyla bu suçlar bakımından iştiraktan dolayı sorumluluğun belirlenmesinde kasti temel suç tipiyle bağlantılı olarak hareket edilmesi gerektiğini ileri sürerler.²³⁷ ²³⁸Özgenç ise kast- taksir kombinasyonunun söz konusu olduğu suçlara iştirakin mümkün olmadığını ileri sürer. Bu görüşe katılan yazarlar, bu suçlarda suç ortaklarının iradelerinin meydana gelen ağır netice üzerinde birleşmesinin söz konusu olmadığını, bu nedenle de iştiraktan söz etmenin de mümkün olmayacağını belirtirler.²³⁹ Bu yazarlar yalnızca faillerin suçun kasten işlenen temel şeklinden dolayı müşterek fail olarak sorumlu tutulmalarının mümkün olduğundan bahsederler.

5237 Sayılı TCK' nın 40/1. maddesine göre; suçun işlenişine iştirak eden her kişi, kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılacaktır. Buna göre neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlar bakımından her şerik temel suçun işlenmesine katkısı oranında sorumlu olacaktır.²⁴⁰ Kasten işlenen temel suça iştirak koşullarını gerçekleştirerek katılan şerikler, suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeler bakımından asgari düzeyde taksirleri bulunması halinde sorumlu olacaklardır.²⁴¹ Diğer bir ifadeyle meydana gelen ağır neticeden şeriklerin sorumlu tutulabilmeleri için her şerikin meydana gelen ağır netice bakımından ayrı ayrı kusurunun araştırılması gerekir. Örneğin failin işlediği suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeleri öngörüp kabullenen şerikler, sonuca yönelik kastları bulunduğundan dolayı sorumludur. Suça iştirak eden kişinin, iştirak ettiği fiilin sonucunda meydana gelen ağır neticeleri öngörmesi gerekirken öngörmemesi halinde ise meydana gelen netice bakımından taksirinin mevcut olduğu kabul edilecek ve TCK' nın 23. maddesindeki istisnai düzenlemeye göre sorumlu tutulacaktır.²⁴² Suça iştirak edenin ağır netice bakımından taksirinin dahi bulunmadığı hallerde, meydana gelen ağır neticeden de sorumluluğu yoluna gidilemeyecektir. Şeriklerden

²³⁷ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 105; **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 237

²³⁸ Bu yazarlar, birlikte faillik bakımından her faile en azından taksir derecesinde bir kusur yüklenebilmesi gerektiğini, buna karşılık her bir faile, iştirak ettiği fiilin sonucunda gerçekleşen ağır netice bakımından taksir derecesinde kusur yüklenemiyorsa, bu durumda artık bu failer bakımından neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suça ilişkin cezai hükümler uygulanmayacağını ileri sürerler.

²³⁹ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.165

²⁴⁰ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.168

²⁴¹ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 237

²⁴² **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 237; **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 111

birinin ağır netice bakımından sorumlu tutulamaması diğerlerinin sorumluluğunu etkilemez.²⁴³

Burada görüş ayrılığı olan konulardan biri de; failin meydana gelen ağır netice bakımından taksirinin bulunmaması nedeniyle sorumlu tutulmadığı hallerde, suça iştirak edenlerin temel suçun sonucunda meydana gelen ağır netice bakımından taksirlerinin mevcut olması halinde sorumlulukları yoluna gidilecek olup olmadığıdır. Bu konuda doktrinde görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Bir görüşe göre asıl failin meydana gelen ağır netice bakımından taksirinin bulunmaması halinde, diğer şeriklerin sorumluluğunun ortadan kalkmayacağı ileri sürülmüştür.²⁴⁴ Bu görüşe katılmayan *Özbek* ise; failin en azından taksir seviyesinde bir kusurunun bulunmaması sebebiyle sadece temel suçtan sorumlu olduğu durumlarda şeriklerin ağır neticeden sorumluluğunun söz konusu olmayacağını ileri sürmektedir.²⁴⁵

2.7.3. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçların İçtima Hükümleri Bakımından Değerlendirilmesi

Arapça kökenli bir sözcük olan içtima, toplanma, toplantı, bir araya gelme anlamı taşımaktadır.²⁴⁶

5237 Sayılı TCK' nın genel gerekçesinde; “*ceza hukukunun temel kurallarından biri “kaç tane tane fiil varsa o kadar suç, kaç tane suç varsa o kadar ceza vardır” şeklinde ifade edilmektedir.*”²⁴⁷ Şeklinde belirtilmiş olduğu üzere ceza hukukunda suçların içtimai ve cezaların içtimai (gerçek içtima) olmak üzere iki ayrı içtima şekline bahsetmek mümkündür.²⁴⁸ Suçların içtimai birden çok suçun tek failde birleşmesi olarak inceleme alanı bulur.²⁴⁹

²⁴³ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.168

²⁴⁴ **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 110; **Tezcan**, Durmuş/ **Erdem**, M. Ruhan/ **Önok**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2007, s. 214

²⁴⁵ **Özbek**, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar”, s. 241

²⁴⁶ **Yılmaz**, Ejder, Hukuk Sözlüğü, s. 383

²⁴⁷ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 432, **Artuk/ Gökçen / Yenidünya**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 666

²⁴⁸ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 432

²⁴⁹ **İçel**, Kayıhan, Suçların İçtimai, İstanbul 1972, s. 9 vd.

Buna göre TCK' nın genel hükümler kitabının ikinci kısmının ikinci bölümünde “suçların içtimaı” başlığı altında, *bileşik suç*, *zincirleme suç* ve *fikri içtima* konuları düzenlenmiştir. Buna göre; *bileşik suç*, failin işlediği bir suçun başka bir suçun unsur yada ağırlatıcı nedenini teşkil ettiği halde; *zincirleme suç*, failin kanunun aynı hükmünü birden çok defa ihlal etmesi halinde; *fikri içtima*, failin tek bir fille birkaç suçu işlemiş olması halinde söz konusudur.

5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesi, temel suçun sonucunda meydana gelen ağır netice bakımından failin “en azından taksirle” hareket etmesi gerektiği şeklindeki hükme yer vermiştir. Buna göre ağır netice bakımından failin olası kast ya da doğrudan kastla hareket ettiği durumlarda da neticesi sebebiyle ağırlanmış suçlar meydana gelebilir. Bunun neticesinde neticesi sebebiyle ağırlanmış suçlar için sadece kast- taksir değil, kast- kast şeklinde de bir kombinasyon oluşturabileceğinden bahsetmiştik. Temel suçun işlenmesi bakımından tipik öngörülebilir olan neticenin fail tarafından öngörülemez olarak gerçekleştirilmesi halinde fail artık temel suçtan değil, kanunda temel suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeye ilişkin hüküm altına alınan neticesi sebebiyle ağırlanmış suçtan dolayı cezalandırılır. Örneğin kasten yaralama suçu sonucunda mağdurun ölmesi durumunda fail, kanun koyucu tarafından hüküm altına alınan ve kasten yaralama fiili sonucunda gerçekleşen ağır netice olan “ölüm” olayına ilişkin ayrı olarak düzenlenen 87. maddenin 4. fıkrasından cezaya çarptırılacaktır. Bu gibi hallerde fiil, meydana gelen ağır neticeyle birlikte özel norm haline gelmekte ve genel norm niteliğindeki temel suç uygulama alanı bulmamaktadır.²⁵⁰ Yukarıda verilen örnek doğrultusunda fail sadece özel normun ihlalini oluşturan haksızlıktan, yani sadece neticesi sebebiyle ağırlanmış yaralamaya ilişkin 87/4. maddeden dolayı cezalandırılacaktır.²⁵¹

Erdem, failin kastının temel suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeye de yönelik olduğu ya da ağır netice bakımından en azından olası kastının bulunduğu durumlarda kasıtlı suç tipinin gerçekleştiğinden söz etmekle beraber, ağır neticeyi cezanın ağırlştırılmasını gerektiren nitelikli bir hal olarak göz önünde bulunduran suç ile kasten gerçekleştirilen neticeyi düzenleyen suç arasında gerçek içtimanın söz konusu olduğundan söz eder.²⁵² Yazarın bu düşüncesini benimsememiz mümkün değildir, çünkü failin hem temel suçtan hem

²⁵⁰ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 238; ayrıca daha detaylı bilgi için bkz. **İçel**, Kayıhan, “Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 7, Sayı 14, Güz 2008, s. 35- 49

²⁵¹ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 238

²⁵² **Erdem**, “Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar”, s. 109

de neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçtan ayrı ayrı cezalandırılması, aynı suçtan dolayı failin iki kez cezalandırılmayacağına ilişkin hükümle açıkça çelişecektir.²⁵³

Temel suçun sonucunda meydana gelen ağır neticeler fail tarafından kasten gerçekleştirilmiş olabilir. Bu durumda temel suç ile neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suç arasında fikri içtimanın varlığını kabul etmek gerekir.²⁵⁴ Fikrî içtimada fail, işlenen fiillerden sadece en ağır cezayı gerektiren fiilinden cezalandırılacaktır.

2.8. NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLARIN ANAYASAYA AYKIRILIĞI SORUNU

Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlara ilişkin 5237 Sayılı TCK 23. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasanın 38. maddesinde yer alan “*kusursuz suç ve ceza olmaz*” ilkesi ile “*eşitlik*” ilkesini düzenleyen Anayasanın 10. maddesi ile çeliştiği söylenmekte bu husus zaman zaman tartışmalara sebep olmaktadır.

5237 Sayılı TCK’ nın 23. maddesinde yer alan düzenlemeye göre, ağır netice bakımından taksir seviyesinde bir kusurun varlığı ile ölüme sebebiyet fail, müebbet hapis cezası ile cezalandırılabilir.²⁵⁵ Gerçekten de bu durumun Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu söylenebilir. Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçlara ilişkin maddelerdeki düzenlemelere baktığımızda, meydana gelen ağır neticeye taksirle sebebiyet verilmesi halinde uygulanacak yaptırımların gereğinden fazla olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin Kanununun 102/5. maddesinde yer alan cinsel saldırı suçu sonucunda mağdurun ruh ve beden sağlığının bozulması halinde faile verilecek hapis cezası 10 yıldan az olamaz. Buna benzer bir hüküm kanununun 103/6. maddesinde yer almaktadır. Buna göre çocuğun cinsel istismarı suçu sonucu küçüğün ruh ve beden sağlığının bozulması halinde faile verilecek ceza 15 yıldan az olamaz. Halbuki maddenin temel şekline ilişkin yapılan düzenleme ile faile verilecek ceza yalnızca 3 yıldan 8 yıla kadar hapistir. Aynı şekilde kasten yaralama suçu sonucu mağdurun ölmesi (m. 87/4) durumunda, ölüm neticesi bakımından taksirli hareketin söz konusu olduğu halde faile verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde 8 yıldan 12 yıla kadar; ikinci fıkrasına

²⁵³ Aynı görüş için bkz. **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 238- 239

²⁵⁴ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 239

²⁵⁵ **Özbek**, “Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Suçlar”, s. 230

giren hallerde ise 12 yıldan 16 yıla kadar hapistir. Bununla birlikte taksirle adam öldürmenin cezası ise sadece 2 ila 6 yıl hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Gerçekten de hükmün eşitlik ilkesine aykırı olduğu ile ilgili eleştirilere katılmamak mümkün değildir. Fakat doktrinde kanun koyucunun bu suç tiplerinden tamamen vazgeçmesinin mümkün olmadığı, yapılması gerekenin ise bu suç tiplerine mümkün olduğunca daha az yer vermek, ceza miktarını da iyi ayarlamak gerektiği belirtilmiştir.²⁵⁶ Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların her durum için kabul edilmemesi, (örneğin kanun koyucu hırsızlık suçuna ilişkin neticesi sebebiyle bir hal düzenlemiş değildir) kanunda ancak özel hükümler içerisinde açıkça düzenlenen hallerde bu sorumluluk hükmünün uygulanacağı, sorunun ağırlığını kısmen hafifletmiştir.²⁵⁷

Netice sebebiyle ağırlaşmış suçlarda failin temel suç tipine göre daha fazla cezaya çarptırılmasının nedeni, temel suç tipinin ağır neticeyi veya başka bir neticeyi doğurma riskini taşımaya rağmen yine de işlenmiş olmasıdır.²⁵⁸ Diğer bir deyişle hareketin haksızlık içeriği, ağır neticenin taksirle meydana gelmiş olması halinde de ağır bir şekilde cezalandırmayı haklı ve mazur göstermektedir. Bu durum, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda cezanın kusurun ağırlığına göre belirlenmediği düşüncesini bertaraf eder.²⁵⁹

Sonuç olarak 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu incelendiğinde, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların özel hükümler bölümünde mümkün olduğunca az yer verildiği, kanun koyucunun her suç için netice sebebiyle ağırlaşmış bir hal öngörmediği açıktır. Kanun koyucu 5237 Sayılı TCK'nın düzenlemesini daha çok her hareket ya da neticenin bağımsız bir suç oluşturması biçiminde ve gerçek içtima hükümlerinin uygulanmasını sağlayacak şekilde oluşturduğu görülmektedir.²⁶⁰

²⁵⁶ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.15

²⁵⁷ **Özbek**, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", s. 230

²⁵⁸ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233; **Erdem**, "Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar", s. 105

²⁵⁹ **Özbek**, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", s. 230

²⁶⁰ **Özbek**, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar", s. 230

2.9. KONUYLA İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

Bu bölümde tez konumuzun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından Yargıtay'ın neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin verdiği bazı kararlarının değerlendirilmesini uygun gördük.

Yargıtay'ın neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlardan “kasten yaralama sonucu ölüme neden olma” (87/4) hali ile ilgili verdiği çeşitli kararları bulunmaktadır. Bu konu ile ilgili 5237 Sayılı TCK'nın kabulünden sonra verilen kararlarda büyük değişiklikler olmuştur. Önceki konularımızda 765 Sayılı TCK'nın 452/1. maddesinin objektif sorumluluk hallerine temas ettiğini belirtmiştik. Buna göre fail, meydana gelen netice açısından taksir seviyesinde bir kusuru olmasa dahi sorumlu tutulmaktaydı. Bununla birlikte önceden var olup fail tarafından bilinmeyen ve sonradan eklenen sebepler ölümün meydana gelmesinde etkili olsalar dahi, failin hareketi tek başına neticeyi doğurmaya elverişli olduğu takdirde illiyet bağı kesilmemekte, fail bu durumda da meydana gelen neticeden sorumlu olmaktadır.²⁶¹ 5237 Sayılı TCK'da ise bu objektif sorumluluk halleri kaldırılmıştır. Bu sebeple failin; fiil ile meydana gelen ölüm neticesi arasında nedensellik ilişkisi bulunsa dahi, ölüm neticesini öngörmesinin mümkün olmadığı hallerde sorumluluğu yoluna gidilemeyecektir. Konuyla ilgili 765 Sayılı TCK'nın yürürlükte olduğu dönemde Yargıtay'ın vermiş olduğu kararları aşağıda incelemek mümkündür:

“Ceza Yasamıza göre, bir kişiye karşı müessir fiilde bulunan sanığın illiyet bağı kurulabildiği takdirde ölüm sonucunun husule gelmesi dahil, objektif sorumluluk esaslarına göre müessir fiilin tüm sonuçlarından sorumlu tutulması gerekmektedir...”²⁶² (Yargıtay 1. CD. 24.04.1996, 464/1519)

“Maktulün olaydan önceki zamanlarda ve olay günü herhangi bir hastalığı veya rahatsızlığı bulunmadığına ve dosyada bunun aksine bir delil de olmadığına ve sanığın müessir fiilinin hemen akabinde öldüğüne, ölümü meydana getiren yarayı sanık ika eylediğine göre, sanığın eylemi ile ölüm arasında illiyet bağının bulunduğu kabulü zorunludur ve

²⁶¹ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.81

²⁶² Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.200

sanığın eylemi TCK. nun 452. maddesinin birinci fıkrasına temas eder vasıftadır.”²⁶³ (YCGK, 03.02.1986, 271-40)

“Para karşılığı cinsel ilişki için sanıkların minibüsüne binen fiyat konusunda çıkan anlaşmazlık üzerine maktuleyi dövmeyle kalkıştıklarında, bu saldırıdan başka türlü kurtulamayacağını anlayan maktulenin kendisini minibüsten attığı ve kafasının yere çarpması sonucu, oluşan kırıklardan dolayı beyin kanamasından öldüğü olayda sanıkların katil kastıyla olmayan müessir fiilde bulunmaya kalkışma sonucu ve gayri melhuz esbabın inzimamı ile ölüme neden olma şeklinde nitelendirilerek TCK. 452/2. fıkrasının uygulanması suretiyle cezalandırılmaları gerekir.”²⁶⁴ (Yargıtay 1. CD. 05.07.1995, 1246/2188)

“Bir gazinoya arkadaşlarıyla giderek içki içip sarhoş olan maktulün konsomatrisle otele çıkıp eğlenme isteğinin reddedilmesi nedeniyle kavgaya tutuştuğu sanıklarca dövüldüğü ve akabinde sanıkların maktulü kovalamaya başladıkları, maktulün kendisini dövmek isteyen sanıkların saldırı ve takibinden kurtulmak için kendi iradesi ile göle atlaması ve suda boğulma sonucu ölmesinde, ölümün sanıkların müessir fiilinin doğrudan sonucu olmayıp eyleme eklenen “suda boğulmaya” bağlı olduğunu, olayda illiyet bağı bulunduğunu ve sanıkların TCK. 452/2. madde ve fıkrası uyarınca cezalandırılmaları gerekir.”²⁶⁵ (YCGK, 09.07.1984, 1-446/255)

“Maktulde esasen mevcut olan ve sinirlendiği zamanlarda husule gelen öksürük tutması sonucu mide muhtevasının trakea ve bronş lumerlerine taşması sonucu ölümün husule geldiği bu suretle sanığın boğazını sıkmasından değil, bu müessir fiil eylemine bağlı olarak husule gelen öksürük tutması ve mide muhtevasının trakea ve bronşlara dolmasının inzimamı ile husule gelmiş olması itibariyle eylemin TCK. nun 452/2. bendine uyduğunun gözetilmemesi yasaya aykırıdır.”²⁶⁶ (Yargıtay 1.CD. 19.03.1991, 268/749)

Yukarıda verilen kararlarda da görüldüğü üzere 765 Sayılı TCK’ nın yürürlükte olduğu dönemde Yargıtay, nedensellik bağının kurulduğu hallerde failin meydana gelen ağır neticeden sorumlu tutulması gerektiğine işaret etmiştir. Fakat bununla birlikte Yargıtay’ ın bu konuda aksi görüşleri de bulunmakta olup, ölüm neticesinin etkili eylemin sonucu olduğuna

²⁶³ Parlar, Ali/ Demirel, Güleç, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2002, s. 379

²⁶⁴ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 387

²⁶⁵ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 379

²⁶⁶ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 386

kanaat getirmediği hallerde failin sorumlu tutulamayacağına dair kararları da bulunmaktadır. Yargıtay, maktulün olay öncesinde, olay sonrasında veya gerçekleştirdiği eylem sonrasında ölümüne kadar geçen zaman dilimi içerisindeki davranışları müessir fiil dışında sonuca etkili olabilecek nitelikte ise illiyet bağının kesileceğini kararlarında vurgulamaktadır²⁶⁷:

“Sanıkla aralarında vuku bulan olaydan sonra maktulün, karakolda maruz kaldığı rahatsızlanmaya aldirmaksızın Cuma namazına giderek bedeni güç sarfına sebebiyet veren davranışlarda bulunması, sıcak ve havasız mescitte namaz kılması, karakol, hastane, ev ve mescit arasındaki yürüyüşleri stresi oluşturacak veya var olan stresi artıracak özelliği, ölede önceden var olan ve failce bilinmeyen sebebi olumsuz biçimde harekete geçirerek, failin fiili ile meydana gelen ölüm olayı arasındaki nedensellik “illiyet” bağının kesilmesine yol açmıştır.”²⁶⁸ (YCGK, 20.11.1989, 1-302/361)

“Sanıkla yaptıkları kavganın aralanmasından sonra sanığa tekme atmak isterken yere düşerek, başının bankete gelmesi nedeniyle kafatasında çökme kırığı husule gelen ve bu nedenle hayatını kaybeden maktulün ölümü olayı ile sanığın eylemi arasında illiyet bağı bulunmadığından, sanığın beraatına karar verilmesi gerekir.”²⁶⁹ (YCGK, 17.11.1986, 1-256/517)

“Sanığın mağdura itişip çekişme dışında etkili eylemde bulunmadığı anlaşıldığına göre enfarktüs sonucu oluşan ölümden TCK. 452/2. m. uyarınca sorumlu tutulamaz.”²⁷⁰ (YCGK, 18.01.1971, 611/19)

“Lokantada yediği yemek ve içtiği rakı parasını ödememesinden dolayı lokanta sahibi sanık tarafından dövülen ve yol kenarına bırakılan maktulün yoldan geçmekte olan vasıtaya binmek istediği sırada sarhoşluk ve dayak tesiri ile dengesini kaybedip, kamyon altında kalarak ölmesine sanıkların fiili ile sonuç arasında illiyet rabitası bulunmamaktadır.”²⁷¹ (YCGK. 11.05.1987, 1-98/177)

²⁶⁷ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 380

²⁶⁸ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 380

²⁶⁹ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 376

²⁷⁰ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 376

²⁷¹ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.82; **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 379

Doktrinde tartışmalı hallerden biri de kişinin 5237 Sayılı TCK' nın 86/2. maddesi kapsamında kalan yaralama eylemi sonucu ölmesi durumunda failin taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutulup tutulamayacağıdır. Doktrinde genel itibari ile bu durumda faile taksir düzeyinde bir kusur yüklenebiliyorsa, failin neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama sonucu ölümden değil, taksirle adam öldürme suçunda sorumlu tutulması gerektiği kabul edilmektedir. Bunun nedeni, kanunumuzun kasten yaralama suçu sonucu ölüm neticesinin meydana gelmesi bakımından yalnızca 86/1. fıkra hükmündeki yaralamalara atıfta bulunmuş olmasıdır. Yargıtay vermiş olduğu birçok kararda failin meydana gelen ölüm neticesi bakımından taksirinin bulunup bulunmadığını irdelememektedir. Bunun yerine 86/2. madde kapsamına giren yaralama sonucu ölüm olaylarında Yargıtay faili taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutmakta, meydana gelen ölüm neticesi bakımından failin taksirli olup olmadığı yönünde somut olayın koşullarına göre bir değerlendirme yapmamaktadır. Konuyla ilgili kararları aşağıda incelemek mümkündür:

“Oluşa ve dosya içeriğine göre, olay günü kardeşi Ferit ile maktulün oğlu Mehmet Şakir’ in kavga ettiklerini öğrenen sanığın, amcası maktulün evine giderek onunla tartışmaya başladığı, maktulü darp ederek yaralaması sonucu maktüldeki kronik kalp damar hastalığının aktif hale geçmesiyle ölümün gerçekleştiği olayda; sanığın amcası maktüldeki kalp rahatsızlığını önceden bilip bilmediğinin araştırılarak sonucuna göre, bildiği tespit edildiği takdirde 5237 Sayılı TCK nun 22/3 ve 86/2 maddeleri delaletiyle 85. maddesi uyarınca bilinçli taksirle öldürme suçundan, bilmediği tespit edildiği takdirde 22/2 ve 86/2 maddeleri delaletiyle 85. maddesi uyarınca taksirle öldürme suçundan mahkumiyeti yerine yazılı şekilde hüküm kurulması...”²⁷² (Yargıtay 1.CD. 31.10.2007, 2007/7696 E. 2007/7934 K.)

“1- Sanığın çıkan tartışma sırasında maktulün kafasına taş attığı, bu yaralamanın basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olduğu, ölümün olayın travması efor ve stresiyle kendinde mevcut kronik kalp damar hastalığının aktif hale geçmesi ile gelişen aort anevrizma rüptürüne bağlı kalp tamponadı sonucu meydana geldiği anlaşılmakla, sanığın maktüldeki kronik kalp damar hastalığını önceden bilip bilmediği hususunun araştırıldıktan sonra, yaralamanın 86/2. madde kapsamında kalması nedeniyle, sanık maktüldeki kronik kalp damar hastalığını önceden bilmiyor ise 5237 Sayılı TCK. nun 86/2, 22 ve 23. maddeleri delaletiyle 85/1. maddesi gereğince taksirle öldürme suçundan, şayet biliyor ise 5237 Sayılı

²⁷² Metiner/ Koç, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, s. 561

TCK. nun 86/2 ve 22/3. maddeleri delaletiyle 85/1. maddesi gereğince bilinçli taksirle öldürme suçundan mahkumiyeti yerine yazılı şekilde karar verilmesi”²⁷³ (Yargıtay 1.CD. 13.05.2008, 2007/3815 E. 2008/3960 K.)

“Maktulün tanık Ramazan’ ın dükkanına gelerek tanıktan apartman aidatına ilişkin borcunu istediği, tanığın borcu olmadığını söylemesi üzerine maktul ile tanık arasında tartışma çıktığı, tanığın dükkanında oturan sanığın olaya müdahil olduğu, maktulün sanığa “sen ne karışyorsun” diyerek küfür ettiği, sanığın maktulün üzerine yürüdüğü, iki eli ile göğüs kısmından iteklediği, sanığın bu eylemi sonucu maktulün, kendisinde mevcut olan ve sanık tarafından bilinmeyen kronik kalp hastalığının aktif hale geçmesine bağlı olarak gelişen solunum yetmezliğinden öldüğü tüm dosya kapsamında anlaşılmalı, etkili eylem ile ölüm arasında illiyet bağı olduğu da göz önüne alınca sanığın, maktulde kalp rahatsızlığı olduğunu önceden bilip bilmediği araştırılarak sonucuna göre bildiği tespit edildiği takdirde 5237 Sayılı TCK.nun 22/3, 23, 86/2. maddeleri delaletiyle 85. maddesi uyarınca bilinçli taksirle öldürme suçundan, bilmediği takdirde 22/2, 23, 86/2. maddeleri delaletiyle 85. maddesi uyarınca taksirle öldürme suçundan mahkumiyeti gerekirken Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 5320 sayılı Yasanın 8/2. fıkrasına göre dosyanın yeniden değerlendirmesi için iadesi üzerine yapılan duruşma sonunda 765 Sayılı TCK. nun 452/2 maddesi ile 5237 sayılı yasanın uygulama yeri olmayan 87/4 maddelerinin karşılaştırılması suretiyle suç vasfının tayininde yanılığa düşülmesi”²⁷⁴ (Yargıtay 1.CD. 08.03.2007, 2006/3504 E. 2007/1247 K.)

“Sanığın tartışma ortamında itmesine bağlı olarak maktulün yere düştüğü ve kafasını sert beton zemine vurarak künt kafa travmasına bağlı kafatası kırığı ve beyin kanaması nedeniyle öldüğü; Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu’nun raporu ile eski bir olaya bağlı kraniotomi defektinin kişinin maruz kaldığı son travmada kafatası kırığı ile beyin kanamasının oluşmasında kolaylaştırıcı etki yapmış olduğu, dolayısıyla kraniotominin ölümde ortak neden olduğu tespit edildiğinden, maktulü önceden tanımayan sanığın maktulde mevcut eski bir olaya bağlı kraniotomi defektini bilmesi mümkün olmadığından, maktuldeki yaralanma ile ilgili olarak 5237 Sayılı TCK. nun 86. maddesi kapsamında rapor aldırılması, yaralanmanın 86/2. madde kapsamında kalması halinde, sanığın maktuldeki defekti bilmemesi nedeniyle 5237 Sayılı TCK. nun 23 ve 85. maddeleri kapsamında taksir sonucu insan öldürme

²⁷³ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.65

²⁷⁴ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.229

suçunun oluşacağı, yaralanmanın 86/1. maddesi kapsamında kalması halinde ise, kasten yaralama sonucunda ölüme neden olmak suçundan 5237 Sayılı TCK. nun 87/4. maddesine göre lehe olduğundan 765 Sayılı TCK. nun 452/2. maddesi uyarınca karar verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.”²⁷⁵ (Yargıtay 1.CD. 11.06.2008, 2007/2400 E. 2008/4925 K.)

“Tartışma ortamında sanığın iteklemesi sonucu yere düşen maktulün kendisinde mevcut beyin damar hastalığının olayın efor ve stresiyle birlikte aktif hale geçmesinden gelişen patolojik beyin kanaması sonucu öldüğü olayda, sanığın maktulle 20 yıldır samimi arkadaş oldukları, son bir aydır aynı otel odasında kaldıkları bu itibarla sanığın maktulün beyin hastalığı olduğunu bilip bilmediği araştırılıp, kuşkuya yer vermeyecek şekilde belirlendikten sonra sonucuna göre, bilmesi halinde 5237 Sayılı TCK. nun 22, 23, ve 85. maddeleri kapsamında bilinçli taksir sonucu adam öldürme, aksi halde 5237 Sayılı TCK. nun 86/2. maddesi aracılığı ile 85. maddeleri kapsamında sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden 765 Sayılı TCK. nun 452/2. maddesinin lehe olduğundan bahisle hüküm kurulması”²⁷⁶ (Yargıtay 1.CD. 23.05.2007, 2007/2709 E., 2007/4048 K.)

“Sanık ve maktul arasında hayvan otlatma yerleri konusunda tartışmalar yaşandığı, olay günü de aynı nedenle maktulün sanığa küfür ettiği, sanığın da yerden aldığı taşları maktule fırlattığı, basit tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikte maktulü yaraladığı, maktulün maruz kaldığı müessir fiilin etkisiyle sanık tarafından daha önce bilinmeyen kendinde mevcut kronik kalp damar hastalığının aktif hale geçmesi sonucu gelişen solunum dolaşım yetmezliğinden öldüğü anlaşılmalı, 5237 Sayılı TCK’ nın 86/2. ve 22. maddeleri delaletiyle 85/1. maddesi gereğince taksirle öldürme suçundan mahkumiyet yerine, vasıfta hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması”²⁷⁷ (Yargıtay 1.CD. 23.05.2007, 2007/3206 E. 2007/4019 K.)

“Sanık Aynur tarafından saçından tutulup, diğer sanıklar Arza ve Cemal tarafından iteklenmesi sonucu fenalaşarak hastaneye kaldırılan maktulenin, olayın efor ve stresine bağlı kendinde mevcut kronik kalp damar hastalığının aktif hale geçmesiyle gelişen solunum ve dolaşımın durmasından öldüğü olayda, sanıkların yakın akraba olması da dikkate alınarak,

²⁷⁵ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.233

²⁷⁶ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.233

²⁷⁷ **Parlar**, Ali/ **Hatipoğlu**, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu I. Cilt, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2008

maktulenin kalp rahatsızlığını sanıkların önceden bilip bilmediklerinin araştırılarak sonucuna göre, bildikleri tespit edildiği takdirde 5237 Sayılı TCK' nın 22/3 ve 86/2. maddeleri delaletiyle 85. maddesi uyarınca bilinçli taksirle adam öldürmek suçundan, bilmedikleri tespit edildiği takdirde aynı yasanın 22/2 ve 86/2. maddeleri delaletiyle taksirle adam öldürme suçundan mahkumiyetleri yerine yazılı şekilde hüküm kurulması”²⁷⁸

(Yargıtay 1. CD. 10.04.2007, 2007/3562 E. 2007/2563 K.)

“Olay tarihinde kır bekçisi tanıklar Zakir ve Ulukay’ ın yasak araziye giren hayvanları götürmesi nedeniyle, hayvan sahipleri olan sanık İlhan, kayınbabası ve çocukları ile kır bekçileriyle aralarında karşılıklı olarak tartışma ve kavganın başladığı, tarafların birbirlerini taş ve sopalarla darp ettikleri, maktulün de tanıklarla birlikte kavgayı ayırmak için olay yerine geldiği, tarafların arasına girdiği, sanık İlhan’ ın avuç içi büyüklüğündeki taşı, iki tarafı ayırmaya çalışan maktüle attığı, taşın kalp ve omuz arasındaki bölgeye isabeti üzerine maktulün dizleri üzerine düştüğü, daha sonra kalkarak evine giden maktulün, evinin önünde rahatsızlanması sonucu, hastaneye kaldırıldığı gibi kişinin kendinde mevcut kronik kalp damar hastalığına eklenen olayın stresi ve eforu neticesinde hastalığın aktive olmasına bağlı gelişen kalp yetmezliğinden öldüğü, atılan taş ile ölüm olayında illiyet bağı olduğu anlaşılmalı; 765 Sayılı TCK. nun 452/2. maddesinde öngörülen öldürme suçunun sonradan yürürlüğe giren 5237 Sayılı TCK.nunda doğrudan karşılığı bulunmadığı cihetle; sanığın maktulde mevcut olan kalp rahatsızlığını önceden bilmediği ve bu nedenle sorumluluğunun taksire dayalı olması nedeniyle sanığın 5237 Sayılı TCK.nun 22/2 delaletiyle 85 ve 62. maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi”²⁷⁹ **(Yargıtay 1. CD. 13.05.2008, 2008/3239 E. 2008/3977 K.)**

Yargıtay’ ın yukarıda verdiğimiz örnekler dışında kasten adam öldürme ve kastı aşan öldürme arasındaki farkları gözetmek suretiyle verdiği kararları da bulunmaktadır. Yüksek mahkeme sanığa verilecek cezayı belirlerken somut olayın özelliklerini tüm dosya kapsamı ile araştırmak ve buna göre sonuca ulaşmak durumundadır. Bilindiği üzere kastı aşan yaralama sonucu ölümün meydana gelmesi ile kasten adam öldürme arasındaki ayırıcı kriter manevi unsurun farklılığından kaynaklanır. Kastı aşan yaralama sonucu ölümün meydana geldiği olaylarda fail, gerçekleşen ağır neticeyi istemezken, kasten adam öldürme suçlarında gerçekleşen ağır netice bilerek ve istenerek gerçekleştirilmektedir. Yargıtay Ceza Genel

²⁷⁸ **Parlar/ Hatipoğlu**, Türk Ceza Kanunu Yorumu 1. Cilt, s. 445

²⁷⁹ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.232

Kurulu, birçok uygulamasında manevi unsuru belirlemede bazı kriterlerin değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Buna göre bu kriterler aşağıdaki gibidir:

- a. Fail ile ölen arasında olay öncesine dayalı, öldürmeyi gerektirir bir husumetin bulunup bulunmadığı,
- b. Failin olayda kullandığı aracın öldürmeye elverişli olup olmadığı,
- c. Ölendeki darbe sayısı ve şiddeti,
- d. Darbelerin vurulduğu bölgenin hayati bakımdan önemi,
- e. Failin davranışlarına kendiliğinden mi, engel bir nedenin etkisiyle mi son verdiği,
- f. Failin kullandığı aracın kullanım biçimi,
- g. Olay sonrasında failin ölene (veya mağdura) yönelik davranışları gözetilerek failin kastı ortaya çıkarılmalıdır.

“...Sanığın rastgele maktulün femoralist bölgesine bir defa vurarak eylemine kendiliğinden son vererek olay yerinden ayrılması, kastının yaralamaya yönelik olduğu ve ölümün kasten yaralama sonucu meydana geldiği halde, 5237 Sayılı Yasanın 87/4. maddesinden hüküm kurulması gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması...”²⁸⁰ (Yargıtay 1.CD. 26.07.2007, 2006/3432 E. 2007/6255 K.)

“Sanık Şehmüs’ ün, mağdur Faruk’ la olan kavgası sırasında silah çekip ateş ettiğini gören ve olayı engellemek maksadıyla müdahale eden olay yeri otelin güvenlik görevlisi maktül Seydoş’ a, sanığın bir metre mesafeden tabanca ile göğüs bölgesini hedef alarak yaptığı atışla akciğer ve büyük damar yaralanmasına neden olarak öldüğü anlaşıldığından; Sanığın eyleminin kasten adam öldürme suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde kastı aşan yaralama sonucu öldürme suçundan hüküm kurulması...”²⁸¹ (Yargıtay 1.CD. 17.04.2007, 2006/6876 E. 2007/2879 K.)

“Sanığın işyerinde üzerine saldıran maktule yakın mesafeden attığı bir kilogram tahmini ağırlığındaki vazonun maktulün kafasında kırık oluşturmadığı ölümün bu vazonun isabeti sonucu beyin damarlarındaki yırtılmanın husule getirdiği beyin kanamasından oluştuğu, mevcut bu halin sanıkta müessir fiil kastını açığa çıkardığı anlaşılmakla, sanığın

²⁸⁰ Metiner/ Koç, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, s. 561

²⁸¹ Metiner/ Koç, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, s. 562

eylemine uyan TCK.nun 452/1, 51/1. maddeleri ile tecziyesi gerekirken yazılı şekilde kasten öldürmekten hüküm kurulması yasaya aykırıdır.”²⁸² (Yargıtay 1. CD. 13.12.1994, 3807/4406)

“Aksi kanıtlanamayan savunmaya itibar edilerek; sürekli hırsızlık kuşkusu yaşayan ve uykudan uyandırılan sanığın duyduğu sesler üzerine hırsız geldiğini sanarak korkutup kaçmalarını sağlamak için ateş ettiği ve maktulün ölümüne neden olduğunun kabulü gereken olayda sanığın TCK. nun 452/1. maddesiyle cezalandırılması gerekir.”²⁸³

(YCGK, 26.10.1992, 1-272/296)

“Maktul ile sanığın resmen evli oldukları, bu evlilikten iki kız çocuklarının bulunduğu, maktulün alkole düşkün olduğu, kumar oynamayı, eşine şiddet uygulamayı, eşini ters ilişkiye zorlamayı adet haline getirdiği, bu nedenle maktul ile sanık arasında şiddetli geçimsizlik meydana geldiği, olay günü de alkollü olarak eve gelen maktulün sanığa küfür ettiği, aşağılayıcı davranışlarda bulunduğu, ters ilişki teklif ettiği, çocukların yanında olmaz denilince zorla ilişkiye zorladığı, ilişkiyi kabul etmeyen sanığın arka odaya kaçtığı, odaya gelen maktulün, sanığa tekme tokat vurduğu, maktulün elinden kurtulan sanığın kaçtığı, mutfığa gelen maktulün, aynı söz ve hareketlerini sürdürdüğü, git vurma diyen sanığa, vurursam ne olur dediği ve vurmaya devam ettiği, sersem hale gelen sanığın, can havliyle maktulü ittiği, o sırada eline geçirdiği bıçağı maktule bir kez salladığı, maktulün yaralandığını anlayınca dışarı kaçtığı, olayı komşularına haber verdiği, sanığın peşinden giden maktulün bina dışına kadar çıkıp orada yere düştüğü, maktulde bir adet kesici delici alet yarası bulunduğu, sırtta sol skapula altından giren bıçağın sol akciğer alt lobda kesi oluşturduğu ve ölümü meydana getirdiği, meydana getirilen yaranın niteliğini bilebilecek durumda olmayan ve korkuya kapılan sanığın, maktul yere düşmediği ve engel olmadığı halde eylemini sürdürmediği, eylemi maktulü korkutup saldırılarını engellemek ve kaçıp kurtulmak amacıyla gerçekleştirdiği, gördü tanığı bulunmayan olayda, hayati bölgenin hedef alındığını gösteren, öldürme kastını açığa çıkaran kesin kanıt bulunmadığı anlaşıldığı halde;

- 1- Kastı aşan yaralama sonucu eşinin ölümüne neden olmak suçu yerine, kasten eşini öldürme suçundan hüküm kurulması,

²⁸² Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 376

²⁸³ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 382

- 2- Gerekçede suçun basit tahrik sonucu işlendiği belirtildiği halde, tahrike ilişkin uygulamanın sanığın en lehine olacak şekilde yapılması, böylece gerekçe ile hüküm arasında çelişki yaratılması,
- 3- Tahrike ilişkin uygulama sırasında uygulanan yasa maddesinin gösterilmemesi,

Usul ve yasaya aykırı olup sanık müdafii ile müdahil vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden re' sen de temyize tabi bulunan hükmün tebliğnamedeki düşünce gibi bozulmasına.”²⁸⁴ (Yargıtay 1.CD. 23.03.2007, 2006/1763 E. 2007/1906 K.)

“Sanığın maktulden sigara istediği, maktulün sigaram yok diyerek vermediği, bu duruma kızan sanığın yanında bulunan evine giderek, bıçak alarak tekrar maktulün yanına geldiği, bıçakla maktulün sırt, göğüs ve kol bölgesine toplam beş bıçak darbesi vurduğu, maktulün yanında bulunan tanıklar Önder ve Mehmet’ in müdahalesi üzerine sanığın olay yerinden kaçtığı, maktulün diyafragma yırtılması, batın içi organların göğüs boşluğuna fitiklaşması ve boğulmasıyla gelişen komplikasyonlar sonucu öldüğü olayda; hayati bölgeler hedef alınarak şiddetle vurulması, meydana gelen yaraların niteliği, engel nedeniyle eylemin sürdürülememesi alındığında, eyleme bağlı olarak açığa çıkan kastın öldürmeye yönelik olduğu anlaşıldığı halde, kasten öldürme suçundan hüküm kurulması gerekirken suç vasfının kastın aşılması suretiyle öldürme olarak nitelendirilmesi suretiyle eksik ceza tayini...”²⁸⁵ (Yargıtay 1.CD. 18.03.2009, 2008/102 E. 2009/1426 K.)

Suç vasfının belirlenmesi bakımından adli tıbbi raporlar ve uzman bilirkişi görüşleri oldukça önemli bir role sahiptir. Bunun gibi neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda doğru bir değerlendirme yapılması bakımından da adli- tıbbi raporlar ve uzman bilirkişi görüşleri önem taşımaktadır. Hatta Yargıtay suç vasfının tayini bakımından eksik soruşturma yapıldığı kanaatinde ise bozma ile dosyanın yerel mahkemeye gönderilmesine dahi karar verebilir. Bu konu ile ilgili Yargıtayca verilen kararlardan bazıları ise şunlardır:

“Dosya tümü ile emanetteki suç delili bıçakla Adli Tıp Kuruluna gönderilerek, dosyadaki hazırlıkta çizilen krokisindeki maktul, sanık ve mağdurenin buldukları noktalar şahitlerin C. Savcısı huzurundaki ifadelerinde belirttiği mesafeler, 17.11.1998 tarihli ölü

²⁸⁴ Metiner/ Koç, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, s. 563

²⁸⁵ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.206

muayene ve otopsi zaptındaki yaranın özelliklerine göre maktuldeki yaranın bıçakla direkt vurma ile veya atma ile oluşup oluşamayacağı hususunda rapor alınmadan eksik soruşturma ile karar verilmesi, yasaya aykırıdır.”²⁸⁶ (Yargıtay 1. CD. 12.10.1999, 2011-3168)

“Ölüm sebebi yönünden Adli Tıp Kurumundan mütalaa alınarak maktulün otopsi raporunda tespit edilen “kafadaki yara ve sıyrıkların” maktulün ölümünden önce bir travmaya maruz kaldığının delili olup olmadığı ve varsa illiyet bağının tespiti ile sonuçlarına göre hüküm kurulması gerekirken noksan soruşturmaya karar verilmesi usule aykırı ve müdahiller vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden sair cihetleri incelenmeksizin öncelikle bu nedenle hükmün CMUK’ un 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), oybirliğiyle karar verildi.”²⁸⁷ (Yargıtay 1. CD. 25.05.1999, 284-1950)

“Kabul ve uygulamaya göre; sanığın yanındaki tanık Polis memurları Hüseyin ve Mehmet ile olay günü sabaha karşı, asayiş olaylarının, kapkaç ve hırsızlığın yoğun olarak yaşandığı bölgede devriye gezdikleri, sanığın şoför olduğu, iki şüpheli şahıs gördükleri, şahıslardan birini, mevcut eşgal bilgisi ve fotoğrafına göre, 26.06.2004 tarihinde aynı mıntıkada işlenen bir cinayetin zanlısı olarak aranan Hikmet’ e benzettikleri, tanıklar Mehmet ve Hüseyin’ in arabadan inerek şahıslara yaklaşip kimlik sormak istediği, şahısların kaçtığı, tanık polislerin şahısları kovaladığı, sanığın da ekip arabası ile kaçan şahısların önünü kesmek için olayın olduğu Mermerci sokağın aşağı kısmına geldiği, aranan kişiye benzetilen şahsın, sokaktan aşağı doğru koştuğu, sanığın ise eğimli olan sokağın aşağısından bu kişiye “dur polis” ihtarında bulunduğu, şahsın kaçtığı ve ateş ettiği sanığın da kaçan şahsın yakalanmasını temin için havaya ve ayağına nişan alarak ateş ettiği, alacakaranlık havada ve 30-35 derece eğimli sokakta, kağıt toplayıp satarak geçimini temin eden, olay anında da kağıtçı dükkanı önünde yeri süpüren maktulün, kendisine isabet eden mermi ile öldüğü olayda;

- 1) Maktule kaç metre mesafeden ateş edildiği,
- 2) Maktuldeki mermi isabetinin direkt ya da sekme ile meydana gelip gelmediği,
- 3) Maktulün cesedinden çıkartılan 2 adet mermi çekirdeği gömlek parçasının, sanığa ait tabancadan atılıp atılmadığı,

²⁸⁶ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s. 389

²⁸⁷ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne karşı suçlar, s.389

Konularında, Adli Tıp Kurumu ilgili ihtisas dairelerinden rapor aldırılarak sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi...”²⁸⁸

(Yargıtay 1. CD. 09.05.2008, 2007/3013 E, 2008/3893 K.)

Son olarak kasten yaralama sonucu ölüm neticesi oluşması dışında kalan neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin çeşitli Yargıtay kararlarını aşağıda bulmak mümkündür:

“Ölen çocuğa ait hasta müşahade kayıtları celb edilerek dosya ile birlikte Adli Tıp İhtisas Kuruluna gönderilerek ölüm sebebinin ne olduğunu ve ölümle terk eylemi arasındaki bağlantı kurma olanağının bulunup bulunmadığı hususunda görüş alınarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tesbiti gerekirken eksik inceleme ile hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiştir.”²⁸⁹ (YCGK, 25.01.1982, 4/435-27)

“Geçirdiği trafik kazasından dolayı kendini idareye muktedir olmayan ve tarafından muhafaza ve bakmakla vazifeli bulunan eşi Mehmet’ i kasten kendi haline bırakarak ölümüne sebebiyet vermekten sanığın yapılan duruşması sonunda; suçunun sübutuna ve hakkında takdiri azaltıcı sebebin kabulüne TCK.nun 473/2, 59 maddeleri uyarınca ... mahkumiyetine dair Bursa 2. Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 23/12/1966 günlü hükmün... gereği konuşuldu ve aşağıdaki karar tespit edildi. Toplanan deliller, karar yerinde incelenerek, sanığın suçunun sübutu kabul oy niteliğine ve soruşturma sonuçlarına uygun şekilde vasfı tayin, cezayı azaltıcı sebebin niteliği takdir kılınmış, ... olduğundan hükmün tebliğnamedeki düşünce gibi onanmasına oybirliğiyle karar verildi.”²⁹⁰ (Yargıtay 1. CD. 15.03.1967, 560-644)

“Muhtelif tabip raporlarına ve Adli Tıp incelemelerine rağmen mağdur müdahil İsmail’ e ikame edilen delici- baticı alet yaralarından sadece birinin iç organlara nüfuzla tahribat yarattığı şüphesinin aşılamadığı ve nafiz darbe sayısının birden fazla olduğu gerçeğine ulaşılamadığı gözetilerek, şüphe halinin sanık yararına yorumlanması ve müstekar içtihatlar da gözetilmek suretiyle sanık hakkında TCK’ nın 456/2. 457/1. maddesi uygulamasıyla aynı yasanın 29/son madde ve fıkrası da nazara alınarak hüküm kurulması

²⁸⁸ Kaymaz, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.232

²⁸⁹ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne Karşı Suçlar, s. 782

²⁹⁰ Parlar/ Demirel, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne Karşı Suçlar, s. 782

gerekirken öldürmeye kalkışma kabulüyle yazılı biçimde karar verilmesi, yasaya aykırıdır.”²⁹¹
(Yargıtay 1. CD. 07.06.1999, 1122-2188)

“Mağdurenin geçici ve kesin raporundaki bulgulara göre, iyileşme ve alışılmış uğraştan kalma süreleriyle yaşamsal tehlike geçirip geçirmediği hususlarının Adli Tıp Kurumundan sorularak sonucuna göre sanığın hukuksal durumunun saptanması gerekir”²⁹²
(Yargıtay 4. CD. 02.07.2002, 9833/12066)

“Mağdura ait doktor raporunda tarif edilen, alt göz kapağının dış kenarına doğru uzanan iki cm’ lik cilt altı kesisi ve sağ göz üst kapağındaki cilt kesisinin çehrede sabit eser bırakıp bırakmayacağı hususunda Adli Tıp Kurumundan rapor alınmaması...”²⁹³
(Yargıtay 2. CD. 04.06.1998-3154/7498)

“Mağdura uygulanan testler sonucu AIDS hastalığına yakalandığının anlaşılması karşısında, bu hastalığın kesin veya muhtemel olarak iyileşmesinin mümkün olmadığı, hastalığın süreklilik gösterip göstermediği hususlarında Adli Tıp İhtisas kurullarından rapor alınması ve sonuca göre bu hastalığa askerliği süresinde yakalandığını bilen ve bu durumu açıklamayarak mağdur ile evlenip cinsel ilişkileri sonucu onun hastalığa yakalanmasına bilinçle neden olmuş bulunan sanığın eyleminin; (765 sayılı) TCK. nun 456/3. maddesine uyup uymadığının tartışılması gerekirken eksik soruşturma ile yazılı şekilde hüküm kurulması ...”²⁹⁴ (Yargıtay 1. CD. 15.10.2002–3171/3584)

“Mağdurun başındaki 6x4 cm. çapındaki kemik kaybının, organ kaybı niteliğinde olup olmadığını Adli Tıp Kurumundan sorularak araştırılması ve sonucuna göre görev yönünün düşünülmemesi bozmayı gerektirir.”²⁹⁵ (Yargıtay 4. CD. 01.06.1999- 3585/5119)

“Müdahilin sağ kaş üzerinde üç cm. uzunluğundaki kesinin sabit eser oluşturup oluşturmadığı yönünde rapor alınmadan eksik soruşturma ile hüküm tesisi bozmayı gerektirir.”²⁹⁶ (Yargıtay 2. CD. 02.10.2003- 7477/11230)

²⁹¹ **Parlar/ Demirel**, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne Karşı Suçlar, s. 86

²⁹² **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt: I, s.195,

²⁹³ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt: I, s.194

²⁹⁴ **Erol**, Haydar, Gerekçeli Açıklamalı ve İctihatlı Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2005, s. 430- 431

²⁹⁵ **Yaşar**, Osman, İctihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2001, s. 1068

²⁹⁶ **Erol**, “Gerekçeli Açıklamalı ve İctihatlı Yeni Türk Ceza Kanunu”, s. 427; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt: I, s.148

“Müdahile ait tıbbi müşahade kağıtları ve hasta tabelası temin ve geçici ve kesin raporlarla birlikte gönderilerek çocuk düşürme olayı ile yaralama fiili arasında bir illiyet bağı bulunup bulunmadığı hususunda Adli Tıp kurumundan mütalaa alınması...”²⁹⁷

(Yargıtay 4. CD. 15.11.1989- 6518/7000)

“Mağdurların duruşmada “olay nedeniyle çok üzülüyorum, psikolojik açıdan zarar gördüm” şeklindeki açıklamaları karşısında; 5237 Sayılı TCK’ nın 103/6. maddesinin uygulanabilirliği açısından, suçun sonucunda mağdurların beden ve ruh sağlığının bozulmadığı hususunda Adli Tıp İlgili İhtisas Kurulundan rapor alınması gerektiğinin gözetilmemesi bozmayı gerektirmektedir.”²⁹⁸ **(Yargıtay 5. CD. 20.09.2006, 5838/7129)**

“Mağdure hakkında Giresun Devlet Hastanesince düzenlenen 25.07.2005 tarihli ve 4132 sayılı raporda “travma sonrası stres bozukluğu” belirlendiği gözetilerek 5237 Sayılı TCK’ nın 102/5 maddesinin tatbiki açısından, cinsel saldırı suçunun sonucunda beden ve ruh sağlığında bozulma olup olmadığının Adli Tıp kurumu ilgili İhtisas Dairesinden alınacak görüş sonucuna göre saptanması gerektiği gözetilmeden yetersiz rapora dayanılarak sanığın cezasında anılan madde ile artırım yapılması bozmayı gerektirmiştir.”²⁹⁹

(Yargıtay 5. CD. 17.10.2006, 7841/8003)

²⁹⁷ Centel/ Zafer/ Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Cilt: I, s. 148

²⁹⁸ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 360

²⁹⁹ Meran, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, s. 332

III. GEREÇ VE YÖNTEM

Tez çalışmamız planlanırken İstanbul 1- 7. Ağır Ceza Mahkemelerinin 2005- 2009 yılları arasında 87. madde kapsamında verdikleri kararların gereci oluşturması planlanmış ancak çalışma sırasında mahkeme kalemlerinde ortaya çıkan ve aşılamayan güçlükler nedeni ile çalışma İstanbul 3. ve 4. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarının incelenmesi ile sınırlandırılmak zorunda kalmıştır.

Bu nedenlerle İstanbul 3. ve 4. Ağır Ceza Mahkemeleri' nin karar kartonları incelenmiş ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarına ilişkin kararlar değerlendirmeye alınmıştır. Bu kararların son durumlarına bakılmış, kesinleşmiş olan kararlar önceden hazırlanan forma aktarılarak elde edilen veriler 15 tablo üzerinde sayısal ve yüzdesel olarak gösterilmiştir.

Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün 18.09.2009 tarih, B.03.0.PER.0.00.99.01/ 56704 sayılı yazısı ile mahkeme dosyalarının tarafımdan incelenmesi için izni alınmış olup, söz konusu izin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı' nın 27.08.2009 tarih ve 2009/9536 sayılı yazının cevabı niteliğindedir.

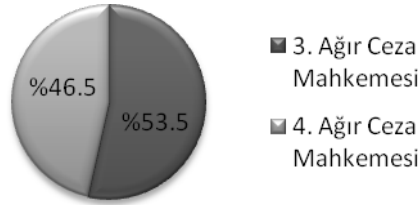
IV. BULGULAR

Tezimizin bulgular bölümünde yapılan çalışma ve incelemeler sonucunda 16 tablo, başlıkları ile beraber yer almaktadır. Aşağıda görüldüğü üzere elde edilen veriler esas alınarak çeşitli bulgular elde edilmiştir.

İncelenen dosyaların %53,5' i İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinin, % 46,5' i İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 2005- 2009 yılları arasında vermiş oldukları kesinleşmiş kararlara ilişkindir (Tablo 1, Şekil 1).

Tablo-1: Mahkemelere Göre Dosya Dağılımı

Mahkemelere Göre Dosya Dağılımı	Sayısı	Yüzdesi
3. Ağır Ceza Mahkemesi	23	% 53.5
4. Ağır Ceza Mahkemesi	20	% 46.5
Toplam	43	% 100

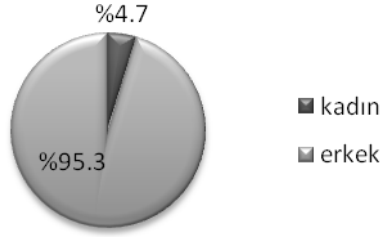

Şekil-1: Mahkemelere göre dosya dağılımı yüzdeleri

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunun mağdurlarının % 95,3' ü erkekken, %4,7' si kadındır (Tablo 2, Şekil 2).

Tablo-2: Mağdurun Cinsiyeti

Mağdurun Cinsiyeti	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	41	% 95.3
Kadın	2	% 4.7
Toplam	43	% 100

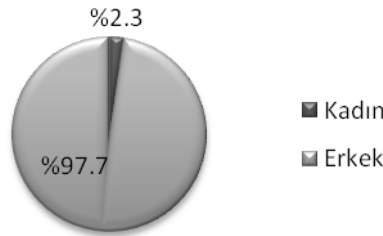

Şekil-2: Mağdurun cinsiyet dağılım yüzdeleri

Sanıkların %97,7' sini erkekler, % 2,3' ünü kadınlar oluşturmaktadır. Görüldüğü gibi neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçunu kadınlara göre erkekler çoğunlukla işlemektedir (Tablo 3, Şekil 3).

Tablo-3: Sanığın Cinsiyeti

Sanığın Cinsiyeti	Sayısı	Yüzdesi
Erkek	42	% 97.7
Kadın	1	% 2.3
Toplam	43	% 100.0

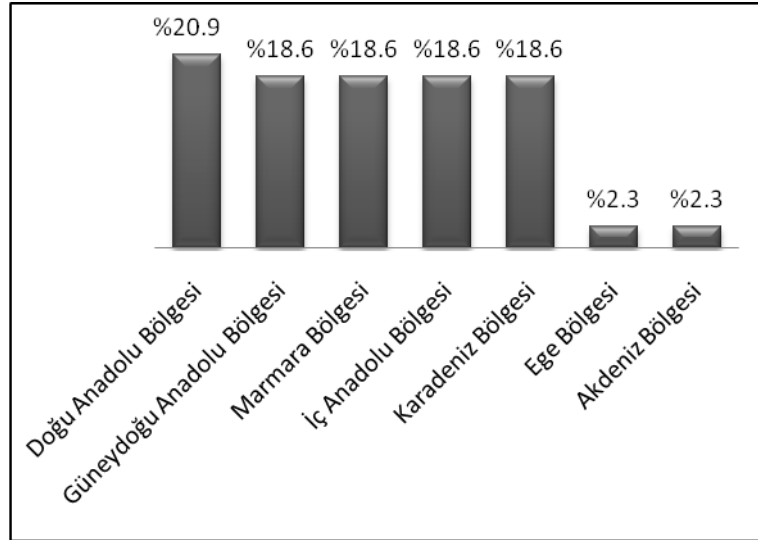

Şekil-3: Sanığın cinsiyet dağılım yüzdeler

Sanıkların nüfusa kayıtlı oldukları bölgelerin %20,9' unu Doğu Anadolu Bölgesi, %18,6' sını Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %18,6' sını Marmara Bölgesi, %18,6' sını Karadeniz Bölgesi, % 18,6' sını İç Anadolu Bölgesi, %2,3' ünü Akdeniz Bölgesi ve son olarak da %2,3' ünü Ege Bölgesi oluşturmaktadır (Tablo 4, Şekil 4).

Tablo-4: Sanığın Nüfusa Kayıtlı Olduğu Bölge

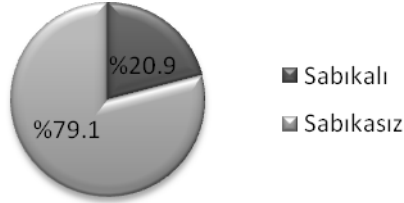
Sanığın Nüfusa Kayıtlı Olduğu Bölge	Sayısı	Yüzdesi
Marmara Bölgesi	8	% 18.6
Ege Bölgesi	1	% 2.3
Akdeniz Bölgesi	1	% 2.3
İç Anadolu Bölgesi	8	% 18.6
Karadeniz Bölgesi	8	% 18.6
Doğu Anadolu Bölgesi	9	% 20.9
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	8	% 18.6
Toplam	43	% 100.0

Şekil-4: Sanıkların nüfusa kayıtlı olduğu bölgelerin yüzdeler dağılımları

Sanıkların % 79,1' inin daha önce sabıkası bulunmazken, % 20,9' unun önceki suçlar nedeniyle sabıkası vardır (Tablo 5, Şekil 5).

Tablo-5: Sanığın Sabıka Durumu

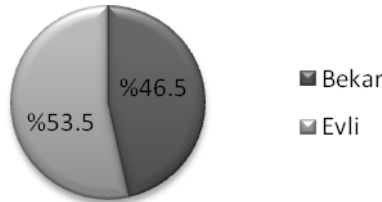
Sanığın Sabıka Durumu	Sayısı	Yüzdesi
Sabıkasız	34	% 79.1
Sabıklı	9	% 20.9
Toplam	43	% 100.0

Şekil-5: Sanıkların sabıka durumu dağılımları

Sanıklardan %46,5' ini bekarlar oluştururken, %53,5' ini evliler oluşturmaktadır (Tablo 5, Şekil 5).

Tablo-6: Sanığın Medeni Hali

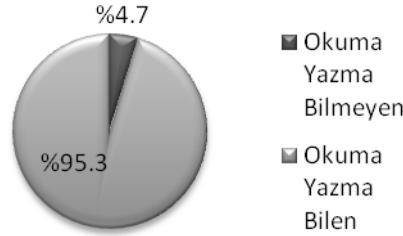
Sanığın Medeni Hali	Sayısı	Yüzdesi
Bekar	20	% 46.5
Evli	23	% 53.5
Toplam	43	100.0

Şekil-6: Sanıkların medeni hal dağılımları

Sanıklardan % 95,3' ünün okuma yazması varken, %4,7' sinin okuma yazması bulunmamaktadır (Tablo 7, Şekil 7).

Tablo-7: Sanığın Öğrenim Durumu

Sanığın Öğrenim Durumu	Sayısı	Yüzdesi
Okuma Yazma Bilmeyen	2	% 4.7
Okuma Yazma Bilen	41	% 95.3
Toplam	43	% 100.0

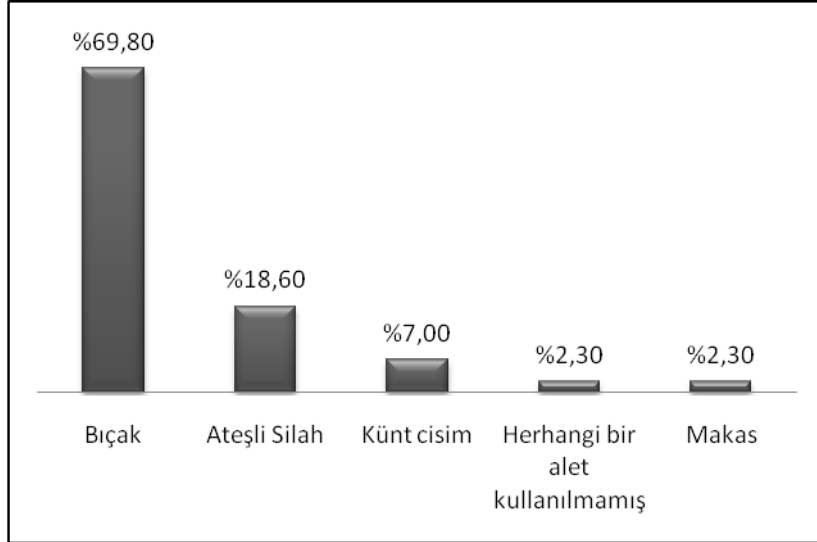

Şekil-7: Sanıkların okuma yazma oran dağılımları

Sanığın suç işlerken kullandığı suç aletlerinin en büyük bölümünü % 69,8 ile bıçak, % 18,6' sını ateşli silah, % 7,0' sini künt cisim, %2,3' ünü makas oluşturmaktadır. İncelenen dosyalardan % 2,3' ünde ise herhangi bir alet kullanılmamıştır (Tablo 8, Şekil 8).

Tablo-8: Kullanılan Suç Aleti

Kullanılan Suç Aleti	Sayısı	Yüzdesi
Herhangi bir alet kullanılmamış	1	% 2.3
Bıçak	30	% 69.8
Ateşli Silah	8	% 18.6
Künt Cisim	3	% 7.0
Makas	1	% 2.3
Toplam	43	% 100.0

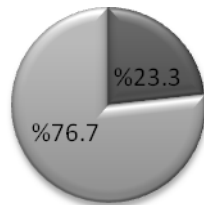

Şekil-8: Suçta kullanılan suç aletlerinin yüzdeleri dağılımları

İncelenen dosyaların % 76,7' inde mahkeme tarafından tutuklama kararı verilirken, %23,3' ünde tutuklama kararı verilmemiş, yargılama tutuksuz olarak devam etmiştir. (Tablo 9,Şekil 9)

Tablo- 9: Tutuklamanın Varlığı

Tutuklamanın Varlığı	Sayısı	Yüzdesi
Sanık Hakkında Tutuklama Kararı Verilmemiş	10	% 23.3
Sanık Hakkında Tutuklama Kararı Verilmiş	33	% 76.7
Toplam	43	%100

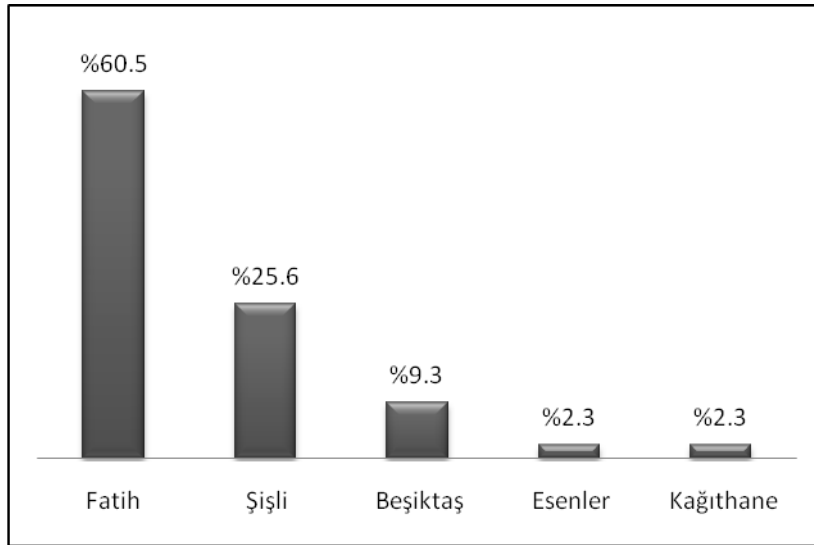
■ Tutuklama Kararı Verilmemiş
■ Tutuklama Kararı Verilmiş

Şekil-9: Sanık hakkında tutuklama kararı verilip verilmediğine ilişkin yüzdeleri oranlar

Yapılan incelemelere göre en çok suç işleme oranı %60,5 ile Fatih ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Fatih' ten sonra en çok suçun işlendiği ilçe %25,6 ile Şişli'dir. Şişli' yi %9,3 ile Beşiktaş, %2,3 ile Esenler ve %2,3 ile Kağıthane izlemektedir (Tablo 10, Şekil 10).

Tablo-10: Suç Yeri

Suç Yeri	Sayısı	Yüzdesi
Fatih	26	% 60.5
Şişli	11	% 25.6
Esenler	1	% 2.3
Beşiktaş	4	%9.3
Kağıthane	1	% 2.3
Toplam	43	% 100

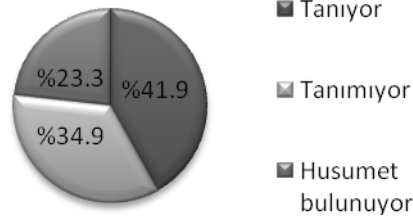
Şekil-10: Suç yeri dağılımları

İncelenen dosyalar kapsamında, sanık ve mağdurun birbirlerini önceden tanıdığı, fakat arada önceye dayalı husumetin bulunmadığı dosyalar %41,9 ile ilk sırada bulunurken, sanık ve mağdurun önceden husumetinin bulunduğu ve suçun var olan husumetten kaynaklandığı dosya yüzdesi %23,3 ile en alt sırada bulunmaktadır. Bunun dışında sanık ve mağdurun birbirlerini önceden tanımadığı ve olayın o an cereyan ederek suçun işlendiği dosyaların

sayısı da az değildir. Bu dosyalarda %34,9 yüzdesi ile ikinci sırada bulunmaktadır. (Tablo 11, Şekil 11).

Tablo-11: Sanık- Mağdur İlişkisi

Sanık- Mağdur İlişkisi	Sayısı	Yüzdesi
Sanık ve mağdur birbirlerini önceden tanımıyor	15	% 34.9
Sanık ve mağdur birbirlerini önceden tanıyorlar fakat arada husumet bulunmuyor	18	% 41.9
Sanık ve mağdur birbirlerini önceden tanıyorlar ve aralarında husumet bulunuyor	10	% 23.3
Toplam	43	% 100

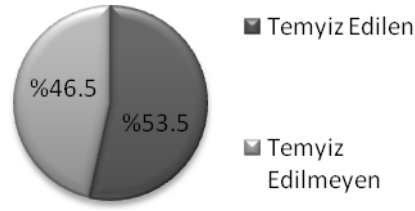

Şekil-11: Sanık mağdur ilişkisine dayanan yüzdeler oranlar

Mahkeme tarafından verilen kararların %53,5' i gerek sanık vekili, gerek müşteki vekili veya sanık ya da müşteki tarafından temyiz edilirken, % 46,5' i ise temyiz edilmeden kesinleşmiştir. Bunun sebebini, verilen kararların azımsanmayacak bir kısmının hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve erteleme kararlarının varlığının oluşturması olarak yorumlamak mümkündür (Tablo 12, Şekil 12).

Tablo- 12: Kararın Temyiz Edilip Edilmediği

Kararın Temyiz Edilip Edilmediği	Sayısı	Yüzdesi
Temyiz Edilmeyen Karar	20	% 46.5
Temyiz Edilen Karar	23	% 53.5
Toplam	43	% 100

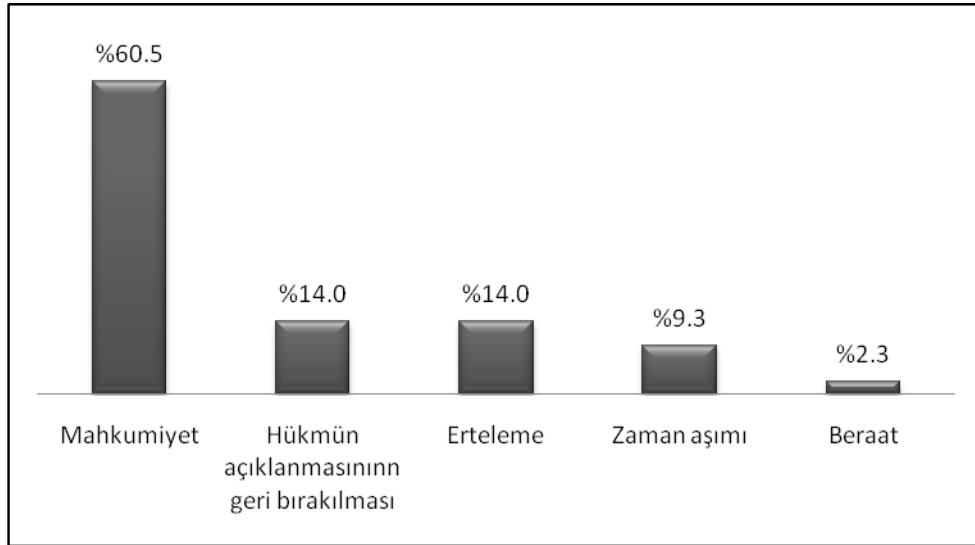
Şekil-12: Kararların temyiz edilip edilmediğine ilişkin yüzdeler oranlar

Bir sonraki tablomuzda yer alan veriler ya mahkeme tarafından, temyiz edilmeden kesinleşmiş ya da temyiz incelemesi yapıldıktan sonra kesinleşmiş mahkeme kararlarına ilişkindir. Buna göre verilen kararların en büyük kısmını % 60,5 ile mahkumiyet kararı oluştururken, en azını ise % 2,3 ile beraat kararı oluşturmaktadır. Mahkumiyet kararını %14,0 ile erteleme ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları oluşturmaktadır.

(Tablo 13, Şekil 13)

Tablo- 13: Kesinleşmiş Kararın Türü

Kesinleşmiş Kararın Türü	Sayısı	Yüzdesi
Zamanaşımı Nedeniyle Ortadan Kaldırma Kararı	4	% 9.3
Beraat Kararı	1	% 2.3
Erteleme Kararı	6	% 14.0
Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı	6	% 14.0
Mahkumiyet Kararı	26	% 60.5
Toplam	43	% 100

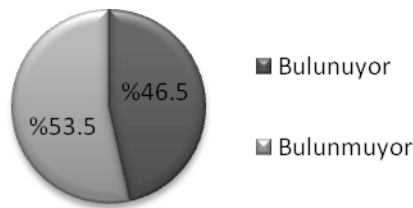

Şekil-13: Kesinleşmiş kararların türlerine ilişkin oranlar

Suçun işleniş tarihinin 765 Sayılı TCK kapsamında yer aldığı ve yargılama süreci içerisinde 5237 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle dosyalarda Eski TCK ve Yeni TCK karşılaştırmaları bulunmaktadır. Buna göre sanık hakkında uygulanacak hükümler 5237 Sayılı Kanun ve 765 Sayılı Kanun bakımından tek tek irdelenerek hangi kanun sanık lehine ise o kanun uygulanmıştır. Buna göre dosyaların %53,5' inde uyarılama bulunmazken, %46,5' i uyarlamaya tabi tutulmuştur (Tablo 14, Şekil 14).

Tablo- 14: Uyarılama Bulunup Bulunmadığı

Uyarılama Bulunup Bulunmadığı	Sayısı	Yüzdesi
Uyarılama Bulunuyor	20	% 46.5
Uyarılama Bulunmuyor	23	% 53.5
Toplam	43	% 100

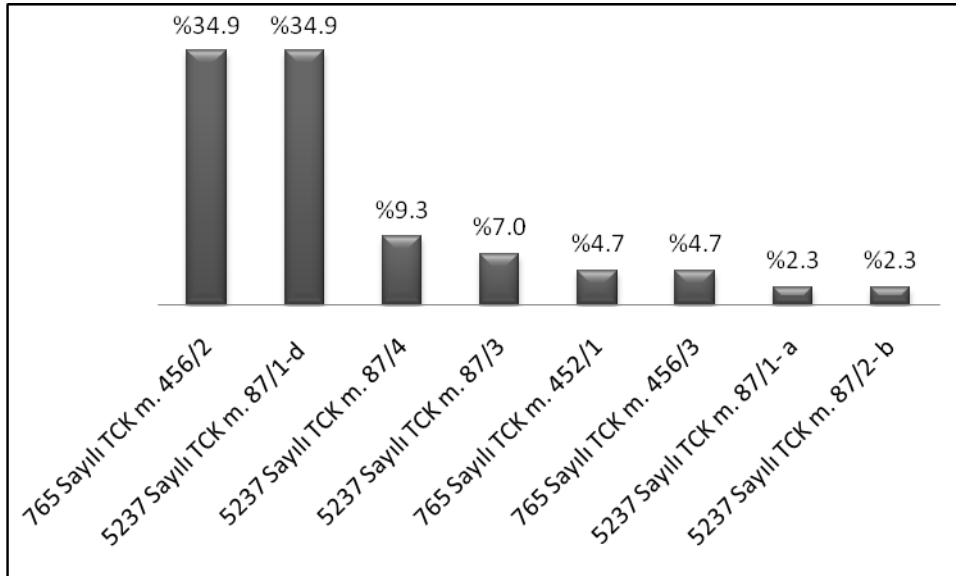

Şekil-14: Verilen kararlarda uyarılama bulunup bulunmadığına ilişkin yüzdesel dağılım

Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamalarda verilen kararların en büyük kısmını %34,9 ile 5237 Sayılı TCK m. 87/1-d ve 765 Sayılı TCK m. 456/2 oluşturmaktadır. 5237 Sayılı TCK' nın 87/1- d fıkrası, 765 Sayılı TCK' nın 456/2. fıkrası ile aynı hükümleri içermektedir. Buna göre yaralama suçunun neticesi sebebiyle en çok uygulanan maddesini mağdurun “yaşamını tehlikeye sokan bir duruma” yol açması hali oluşturmaktadır (Tablo–15, Şekil–15).

Tablo–15: Mahkumiyet Maddeleri

Mahkumiyet Maddeleri	Sayısı	Yüzdesi
5237 Sayılı TCK m. 87/3	3	% 7.0
5237 Sayılı TCK m. 87/4	4	% 9.3
765 Sayılı TCK m. 452/1	2	% 4.7
765 Sayılı TCK m. 456/2	15	% 34.9
765 Sayılı TCK m. 456/3	2	% 4.7
5237 Sayılı TCK m. 87/1-d	15	% 34.9
5237 Sayılı TCK m. 87/1- a	1	% 2.3
5237 Sayılı TCK m. 87/2- b	1	% 2.3
Toplam	43	% 100

Şekil-15: 765 sayılı ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarına ilişkin Mahkumiyet maddelerinin yüzdeler dağılımları

V. TARTIŞMA

Kişi, suç oluşturan bir hareketi gerçekleştirirken, kastettiği sonuçtan daha ağır veya başka bir sonuç meydana gelebilir. Failin gerçekleştirmek istediği neticenin meydana gelen neticeden daha ağır veya farklı bir yapıya sahip olması durumunda neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç söz konusudur.³⁰⁰ Aynı şekilde yaralama suçu sonucunda daha ağır veya başka bir neticenin meydana gelmesi durumunda neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu oluşmakta, fail hakkında neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçuna ilişkin müeyyideler uygulanmaktadır. Bu müeyyideler 5237 Sayılı TCK' nın 87. maddesi kapsamında ele alınmıştır.

Tezimizin gereç ve yöntem kısmında İstanbul 3. ve 4. Ağır Ceza Mahkemelerine ait dosyalarının 87. maddenin 1, 2, 3 ve 4. fıkraları kapsamında verdikleri kararlara ilişkin bir araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmaya göre 2005- 2009 yılları arasında verilmiş olup, kesinleşen karar sayısı İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 20 iken, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 23 adettir. (Tablo 1, Şekil 1) Dosya sayısının İstanbul gibi büyük ve suç oranının yüksek olduğu bir şehirde az olmasını, bu suçların sanığın ceza almayacağı düşüncesi ile mağdur tarafından adli makamlara aksettirilmemesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Dava dosyalarının mağdur cinsiyetine göre dağılımında, %95,3' ünün erkek, % 4,7' sinin kadın; sanık cinsiyetine göre dağılımında ise % 97,7' sinin erkek, % 2,3' ünün kadın olduğu gözlenmektedir. Cinsiyet dağılımındaki erkek oranının yüksek olması, yaralama suçunun erkekler tarafından daha çok gerçekleştirildiğini ve yine erkeklerin daha çok bu suçtan mağdur olduklarını ortaya çıkarmaktadır. (Tablo 2, Şekil 2; Tablo 3, Şekil 3)

Yapılan incelemeye göre sanıkların nüfusa kayıtlı olduğu bölgelerin en büyük bölümünü Doğu Anadolu Bölgesi oluşturmakta; bunu Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi ve Marmara Bölgesi izlemektedir. Sanıkların nüfusa kayıtlı oldukları bölgelerin en büyük bölümünü Doğu Anadolu Bölgesinin oluşturması; göç, bölgesel kültür ve yaşam tarzı ile sosyo- ekonomik faktörlerin etkili olduğunu düşündürmektedir (Tablo 4, Şekil 4).

³⁰⁰ **Kaymaz**, Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), s.4

Sanıkların sabıklarının bulunması, düşünülünün aksine suçla ters orantılıdır. İncelenen dosyalarda bu suçlardan dolayı sanık olarak yargılanan kişilerin %79,1' i sabıkasız iken, % 20,9' unun önceki bir suçtan sabıkası bulunmaktadır (Tablo 5, Şekil 5). Bu durum, neticesi sebebi ile ağırlaşmış yaralama ile sonuçlanan olaylara sıradan herkesin sanık olarak yargılanabileceği anlamına gelebilir.

İncelenen dosyaların % 53,5'inde sanıkların evli, % 46,5'i bekar olduğu gözlemlenirken; (Tablo 6, Şekil 6) %95,3' ünün okuma yazması olduğu, % 4,7 gibi küçük bir yüzdenin ise okuma yazmasının olmadığı görülmektedir (Tablo 7, Şekil 7). Bu oranların toplumdaki evli olma ve okuma yazma bilme oranları ile ilişkili olduğunu düşünüyoruz.

Suçta kullanılan suç aletinin büyük bir kısmını bıçak oluşturmaktadır. Dosyalarda suç aleti olarak geçen bıçak; ekmek bıçağı, kama, sustalı bıçak ve kelebek gibi çeşitli bıçak çeşitlerinin genel bir adıdır. Bıçaktan sonra en çok kullanılan alet ise ateşli silahlardır. En çok kullanılan ateşli silah tabancadır, bunun dışında av tüfeğinin de sıklıkla kullanıldığı yapılan incelemede gözlemlenmiştir. Bu oranların görülmesi beklenir bir sonuçtur. Kesici-delici aletler sık kullanılan ve kolay erişilebilen aletlerdir. Olaylarda kullanılanların büyük çoğunluğu “silah” niteliğinde olmadığı için ruhsata tabi değildir. Ateşli silahların ise son yıllarda artış gösterdiği ve bu artışın sosyal bir sorun haline aldığı açıktır.

Olguların birinde hiçbir aletin kullanılmadığı belirtilmektedir. Bu olguda sanığın mağdura bağırıldığı ve ölümün olayın efor ve stresi ile gerçekleştiği belirtilmiştir. (Tablo-8, Şekil-8) Bu tür olgularda ayrıntılı bir otopsi yapılarak ölümün harici bir etkenle meydana gelmemiş olduğunu göstermek son derece önemlidir.

Yaptığımız incelemede, yargılama süreci içerisinde sanıkların % 76,7' lik kısmının bu suçtan dolayı mahkeme tarafından tutuklandığı, % 23,3' lük bir kısmında ise tutuklama kararı verilmeden, yapılan kovuşturmanın tutuksuz devam ettiği gözlemlenmiştir. (Tablo 9, Şekil 9) Buradaki tutuklama oranının yüksek oluşu, yaralanma ağırlığının basit yaralamaya göre nispeten fazla ve belli bir ağırlığın da üstünde oluşuna bağlıdır.

Tezimizle ilgili yapılan araştırmada en çok suç işleme oranının %60,5 ile Fatih ilçesi sınırları içerisinde yer aldığı gözlemlenmiştir. Fatih' ten sonra en çok suçun işlendiği ilçe

%25,6 ile Şişlidir. Şişli' yi %9,3 ile Beşiktaş, %2,3 ile Esenler ve %2,3 ile Kâğıthane izlemektedir. (Tablo 10, Şekil 10) Bu sayıların tamamen inceleme yaptığımız mahkemenin yetki sınırlarına bağlı olduğunu düşünüyoruz.

Dosyalar kapsamında sanık ve mağdurun birbirlerini önceden tanıdığı, fakat arada önceye dayalı bir husumetin bulunmadığı dosyalar %41,9 ile ilk sırada bulunmaktadır. Bu sebeple suçun sanık ve mağdur arasında yaşanan gerginlikten kaynaklanan ve o anda meydana geldiğini söylemek mümkündür. Sanık ve mağdurun önceden husumetinin bulunduğu ve suçun var olan husumetten kaynaklandığı dosya yüzdesi ise %23,3 ile en alt sırada bulunmaktadır. Bunun dışında sanık ve mağdurun birbirlerini önceden tanımadığı ve olayın o an cereyan ederek suçun işlendiği dosyaların sayısı da az değildir. Bu dosyalarda %34,9 yüzdesi ile ikinci sırada bulunmaktadır. (Tablo 11, Şekil 11)

Mahkeme tarafından verilen kararların %53,5' i gerek sanık vekili, gerek müşteki vekili veya sanık ya da müşteki tarafından temyiz edilirken, % 46,5' i ise temyiz edilmeden kesinleşmiştir. (Tablo 12, Şekil 12) Mahkeme tarafından verilen ve kesinleşen kararların en büyük kısmını % 60,5 ile mahkûmiyet kararı oluştururken, en azını ise % 2,3 ile beraat kararı oluşturmaktadır. Mahkûmiyet kararlarının fazla oluşu, mağdurda ortaya çıkan zararın ağırlığı yanında net olarak saptanabilmesine bağlı olduğunu düşünüyoruz. Mahkûmiyet kararını %14,0 ile erteleme ve yine %14,0 ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları oluşturmaktadır. (Tablo 13, Şekil 13)

Suç işleme tarihinin 5237 Sayılı Kanunun yürürlüğe giriş tarihinden önce olduğu dosyalarda Eski TCK ve Yeni TCK karşılaştırmaları bulunmaktadır. Buna göre sanık hakkında, 5237 Sayılı Kanun ve 765 Sayılı Kanun bakımından maddeler tek tek irdelenerek lehe olan Kanun uygulanmıştır. Bu karşılaştırmayı genel anlamı ile uyarlama olarak adlandırdık. Sonuç olarak dosyaların %53,5' inde uyarlama bulunmazken, %46,5' i uyarlamaya tabi tutulmuştur. (Tablo 14, Şekil 14)

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralamalarda verilen kararların en büyük kısmını %34,9 ile 5237 Sayılı TCK m. 87/1-d ve 765 Sayılı TCK m. 456/2 oluşturmaktadır. Eski Kanunun yürürlükte olduğu dönemde işlenen suçlar bakımından yapılan uyarlama ile 765 sayılı TCK' nın neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerine ilişkin maddeleri mahkeme tarafından sanık lehine bulunup, sanık hakkında uygulanması uygun görülmüştür. Sonuç olarak 5237 Sayılı TCK' nın

87/1- d fıkrası, 765 Sayılı TCK' nın 456/2. fıkrası ile aynı hükümleri içermekte olduğu görüldüğünden, yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşan hallerinden en çok uygulanan maddesinin mağdurun “yaşamını tehlikeye sokan bir duruma” yol açması hali olduğunu söyleyebiliriz. (Tablo 15, Şekil 15)

VI. SONUÇ

6.1 SONUÇLARIN HUKUKİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

5237 Sayılı TCK' nın kabulünden önce, kastın aşılması suretiyle işlenen suç ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç kavramları ayrı ayrı ele alınmaktaydı. Meydana gelen neticenin, kastedilenden daha ağır olması hali, kastın aşılması suretiyle işlenen suç; suçun meydana gelmesi için gerekli neticeden daha ağır veya başka bir neticenin meydana gelmesi hali ise neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç olarak adlandırılmıştır. 765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde kastın aşılması suretiyle işlenen suça yalnızca Kanunun 452. maddesinde yer alan "*kastın aşılması suretiyle adam öldürme*" suçu örnek gösterilmekteydi.

5237 Sayılı TCK' nın kabul edilmesi ile birlikte neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç ve kastın aşılması suretiyle işlenen suç ayrımı ortadan kaldırılmış, iki kavram birleştirilerek neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç olarak adlandırılmıştır. 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesinde yer alan, "*bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi*" şeklindeki düzenleme, kastın aşılması suretiyle işlenen suç ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç kavramını içermektedir. Kanunun bu iki kavramı birleştirerek tek bir hüküm altında toplaması kanaatimizce isabetli olmuştur. Böylece TCK' nın 23. maddesi ile tüm neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin koşullar genel itibari ile belirlenmiş olmaktadır.

Kısa bir süre öncesine kadar neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin koşullar, "*versari in re illicita*" öğretisine dayanmaktaydı. Gerçekten de 5237 Sayılı TCK' nın kabulünden önce, 765 Sayılı TCK' nın yürürlükte olduğu dönemde, kastın aşılması suretiyle işlenen suçlar ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar objektif sorumluluk konusu içinde yer almaktaydı. Bu durumda kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin meydana gelmesi halinde fail, kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın cezalandırılmaktaydı. Oysaki modern ceza hukukunda kusurluluğa dayanan sorumluluk yani subjektif sorumluluk esastır. Bununla birlikte yine kural olarak fail, ancak kastettiği neticeden sorumlu tutulabilir. Bu nedenle 765 Sayılı TCK' nın aksine 5237 Sayılı TCK' da gerçekleştirilen fiilin sonucunda, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticeye neden olması yalnızca nedensellik bağının varlığı failin sorumluluğu için yeterli görülmemiş, Kanunun 23. maddesinde, ortaya çıkan ağır veya başka

netice bakımından en az taksirinin bulunması koşulu aranmıştır. Burada dikkat çekilmesi gereken bir husus da, meydana gelen ağır veya başka netice bakımından failin taksirinin belirlenmesindeki güçlüktür. Uygulamada, failin taksirinin belirlenmesinde taksir karinesine ve objektif sorumluluk hususlarına dikkat edilmeli, somut olayın koşulları araştırılarak, meydana gelen ağır neticenin öngörülebilir olup olmadığının saptanması gerekir. Böylece ağır veya başka neticenin öngörülebilir olduğu hallerde failin sorumluluğu yoluna giderken, neticenin öngörülemediği hallerde failin sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.

Doktrinde hakim görüş, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların iki kademeli bir yapıya sahip olduğudur. Gerçekten de neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar temel suç ve temel suçun sonucunda meydana gelen ağır veya başka neticeden meydana gelmektedir. Böylece neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların değişik kombinasyonları ortaya çıkmaktadır. Bunları, kast-taksir kombinasyonu, kast- kast kombinasyonu ve taksir- taksir kombinasyonu olarak gruplayabiliriz. Fakat doktrinde bazı yazarlar, taksir- taksir kombinasyonunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar bakımından söz konusu olmadığını ifade ederler. Bu yazarlara göre TCK' nın 23. maddesinde “...kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi...” şeklinde yer alan ifade, temel suçun ancak kasten işlenebileceğini hüküm altına almaktadır. Bu sebeple bu yazarlar temel suçun taksirle işlenemeyeceğini ileri sürerken, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların taksir- taksir kombinasyonuna uygun olmadığını ifade ederler. Benim de katıldığım ve doktrinde diğer yazarların görüşüne göre ise “...kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi...” şeklinde yer alan ifade; “bir failin **kastedilenden daha ağır bir neticeye sebebiyet vermesi**” ve “bir failin **başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi**” şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Buna göre “kastedilenden daha ağır bir netice”, kastın aşılması halini, “başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi” ise diğer ağır neticeleri ifade etmek üzere kullanılmıştır. Kanaatimizce doktrindeki bu ikili görüşün giderilmesi için ya madde metninden “kastedilenden” ifadesi çıkarılmalı ya da madde metni; “bir failin kastedilenden daha ağır bir neticeye sebebiyet vermesi ve bir failin başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi” olarak değiştirilmelidir.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların Anayasaya aykırı olduğu iddia edilmiştir. Fakat kanun koyucu, 5237 Sayılı TCK' nın 23. maddesi ile neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlara ilişkin genel bir hüküm düzenlemiştir. Genel hüküm dışında kanun koyucunun özel

hükümlerdeki bazı maddelerin altında suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerini belirlemiş olması Anayasaya aykırılık iddialarını hafifletmektedir.

6.2 SONUÇLARIN ADLİ TIBBİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Adli- tıbbi raporlar, savcılıklar ve mahkemeler gibi adli makamlarca hekimden istenen ve kişinin tıbbi durumunu tespit ederek, sorulan soruları yanıtlayan, hekimin görüş ve kanaatini bildiren, ceza davasına esas teşkil etmek üzere hazırlanan raporlardır. Adli- tıbbi raporlar konularına göre; ölüm-otopsi raporları, yaralanma raporları, cinsel suçlar ile ilgili raporlar, adli psikiyatri raporları ve diğer alanlarda verilen (yaş tayini raporları, maluliyet raporları, alkol raporları) adli- tıbbi raporlar şeklinde bir ayrıma tabi tutulabilir.

Bilindiği üzere neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar, temel suçlara nazaran daha fazla ceza ile cezalandırılmayı gerektirir. Bundan dolayı neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda doğru bir değerlendirme yapılmalıdır. İşte bu nedenle bu suçların önemli bir bölümü bakımından adli- tıbbi raporlar büyük önem taşımaktadır.

Mahkeme, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlar bakımından bir değerlendirme yaparken kişilerin fiziksel olarak zarar gördüğü suçlar bakımından öncelikle mağdurun muayene ve tedavisini yapan hekimin raporlarını göz önünde bulundurur. Fakat aynı tür olgularda suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin oluşup oluşmadığının tespiti bakımından mahkeme doğrudan atadığı bilirkişilerden, Adli Tıp Kurumu'ndan veya Üniversitelerden görüş alabilecektir.

Bundan dolayı resmi bilirkişi kurumlar ve konuyla ilgili uzmanlar suçun vafında ve cezanın değerlendirilmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Örneğin neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçuna ilişkin bir dosya incelemesi yapan mahkeme, bilirkişiye sanığın gerçekleştirdiği yaralama eylemi sonucunda mağdurun duyularından veya organlarından birinin işlevinde sürekli zayıflama veya işlevin yitirilmesi halinin bulunup bulunmadığını, bu işlev kaybı ya da işlev zayıflığının sanığın yaralama eyleminin sonucunda gerçekleşip gerçekleşmediğini sorabilir. Bu soru, bilirkişi tarafından yapılacak inceleme, araştırma, önceki raporlar ve dosyadaki bilgiler ışığında değerlendirilmek suretiyle açıklığa kavuşturulacaktır. Aynı şekilde kasten yaralama suçu sonucunda mağdurun; iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine, yaşamını tehlikeye sokan bir duruma yol açmasına,

yüzünde sabit ize, yüzünün sürekli değişikliğine neden olunması gibi yaralama suçunun diğer neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerin mevcut olması durumunda; faile verilecek olan ceza artacaktır.

Kasten yaralama sonucu ölümün meydana gelmesi halinde de tıbbi bilirkişiye; ölümün ne şekilde meydana geldiği, bunda sanığın gerçekleştirdiği yaralamanın etkisi olup olmadığı sorulabilir. Bilirkişi tarafından yapılacak inceleme ve hazırlanacak raporla ölümün sanığın gerçekleştirdiği yaralama eylemi sonucu olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılır.

Sadece yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri değil, diğer tüm neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların belirlenmesinde bilirkişilerden görüş alınabilir. Örneğin çocukların cinsel istismarı suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri ile cinsel saldırı ve çocuk düşürtme suçlarının neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri değerlendirilirken mağdurun ruh ve beden sağlığının bozulup bozulmadığı hususu yine bilirkişi marifetiyle saptanmaya çalışılacaktır.

5237 Sayılı TCK ile gelen yeni düzenlemeler, adli tıp uygulamaları bakımından neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçların unsurlarının tespitinde oldukça önem taşımaktadır. 765 Sayılı TCK sisteminde yer alan bazı belirsizlikler 5237 Sayılı TCK ile aşılmaya çalışılmıştır. Bu belirsizliklerden biri olan kemik kırıkları ile ilgili hüküm 5237 sayılı TCK' nın 87. maddesinin 3. fıkrasında ayrıca düzenlenmiştir.

Yine 765 Sayılı TCK m. 456/2. maddesinde yapılan değişiklikle 5237 sayılı TCK' nın 87. maddesinin 1- c fıkrası hükmünde geçen kasten yaralamanın “yüzde sabit ize neden olma” hali uygulama bakımından değişikliğe uğramıştır. Önceden adli tıp uygulamasında *çehre* denilince, üstte saçlı deri sınırı, yanlarda kulak sayvanlarının arka kenarları, altta alt çene kavsi ile sınırlı alan anlaşılmakta idi. Yeni TCK' nın gerekçesinde ise “yüz” deyiminin, kişinin boyun ve kulakları dahil başın ön kısmını ifade ettiği belirtilmiştir. Adli tıp uygulamalarına esas teşkil eden kılavuzda da “yüz” sınırları; “*kişiyeye cepheden bakıldığında üstte saçlı deri sınırı (saçı dökülen ya da azalan kişilerde görülebilen frontal bölge dahil), yanlarda kulaklar dahil olmak üzere kulakların arkasından inen hayali düz çizgilerin her iki klavikula ile kesiştiği noktalar ile altta fossa jugularisten başlayıp yanlara doğru klavikulaları takip eden çizgiler arasında kalan bölge*” olarak tanımlanmıştır. Eski

uygulamalar ile karşılaştırıldığında boyun ön yüzünün de yüz sınırları içerisine alınmış olmasının yasa maddesinin gütmüş olduğu yarar bakımından isabetli olduğunu düşünüyoruz.

Yeni yasa ile yüz sınırları içerisindeki kalıcı izler nitelikli yaralanma olarak değerlendirilmişken, vücuttaki diğer bölgelerde meydana gelen yaralanmalara bağlı kalıcı izlerin nitelikli hal sayılmamış olması bir tartışma konusu olabilir. Burada mantık olarak yüzün ve boyunun devamlı görünür bölgeler olması dikkate alınmıştır. Ancak vücudun her bölgesinin belli zamanlarda örtülü ve gizli kalmadığı da dikkate alındığında; kanaatimizce yüzdeki kadar olmasa bile ceza ağırlığı bakımından bu tür yaralanmaların da farklı tutulması daha isabetli olacaktır. Basit olarak bir kadının memesi üzerindeki bir yanık nedbesi örnek olarak verilebilir. Bu iz normal şartlarda görülmezken, kişinin çıplak olacağı cinsel yaşantısında görünür olacak ve hem partneri hem de kendisi açısından belki de yüzden çok büyük bir kötü fiziksel görünüme ve dolayısı ile manevi rahatsızlığa yol açacaktır.

Yeni kanunda getirilen değişiklikler ile yaralama sonucu ölüm olaylarında ağırlaşmış neticenin değerlendirilmesinde de adli-tıbbi uygulamalarda değişiklik meydana gelmiştir. 765 Sayılı Kanunun 452. maddesi kaldırılmış, bunun yerine 5237 Sayılı Kanun ile 87/4. Madde fıkrası konmuştur. Bu değişiklik, adli-tıbbi bilirkişilikte ölüm sebebi ve yaralama ile ölüm arasında illiyet bağı olup olmadığının saptanması yanında ortak sebep veya sebeplerin araştırılması gerekliliğini ortadan kaldırmış, sadece yaralamanın ağırlığı ve yaralanma ile ölüm arasındaki nedensellik bağının saptanması halini almıştır. Bu uygulamanın adli tıp bilirkişilerinin işini kolaylaştırması yanında hukuksal açıdan da daha uygun olduğunu düşünüyoruz.

Elbette ki yeni yasa ile bu suçlar bakımından adli tıp uygulamalarında ortaya çıkan en önemli değişikliklerden biri cinsel saldırı ve çocuğun cinsel istismarı suçlarında mağdurun ruh sağlığının bozulması durumunda ortaya çıkan nitelikli haldir. Burada adli tıbbın adli psikiyatri alt dalından mağdurun ruh sağlığının iddia edilen suç nedeni ile bozulup bozulmadığının tespiti istenmektedir. Bu konu uygulamacılar arasındaki tartışma ve görüş ayrılıklarının dışında kamuoyuna da mal olmuş ve bazı olgular nedeniyle yıllarca kamuoyu nezdinde tartışılmıştır. En büyük tartışma çocuğun cinsel istismarı olgularında ortaya çıkmakta ve “ruh sağlığı bozulmamıştır” tıbbi görüşü karşısında “nasıl olur da cinsel istismara uğramış olan bir çocuğun ruh sağlığı bozulmaz” görüşü ortaya çıkmaktadır. Hukuksal düzenlemeye bağlı olarak bütün cinsel istismar olgularında bilirkişiye ruh sağlığının bozulup bozulmadığının

sorulmasının mantıken bazı olgularda “ruh sağlığı bozulmamıştır” cevabını ortaya çıkaracağı açıktır. Aksi halde böyle bir sorunun hiç sorulmamış olması ve zaten bozulacağının kabullenilmiş olması gerekirdi. Bu durumda yasal düzenlemeye bağlı olarak ortaya çıkan adli tıbbi sonuçların kamu vicdanı ile çeliştiği ortaya çıkmaktadır. özm olarak adli psikiyatrik muayene sonucu bütün olgulara “ruh sağlığı bozulmuştur” şeklinde rapor verilmesi yoluna gidilmesinin hatalı olacağı açıktır. Öyleyse yasal düzenlemede bir değişiklik yapılmalı ve ocuk cinsel istismarı suçunun hukuki yaptırımları ruh sağlığının bozulup bozulmadığına bakılmaksızın yüksek tutulmalıdır.

VII. KAYNAKÇA

Aksoy, Ercüment/ **İnanıcı**, Mehmet Akif/ **Çetin**, Gürsel/ **Polat**, Oğuz/ **Sözen**, Şevki/ **Yavuz**, Fatih, Cinsel Saldırıları, <http://www.ttb.org.tr/eweb/adli/5.html>, (Erişim tarihi: 07.04.2010)

Alan, Esra, “*TCK’ da İnsan Üzerinde Deney Suçu*”, 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin Yayınları, Ankara 2009

Apaydın, Cengiz/ Ceza Hukukunda Doğrudan Kast, Olası Kast, Basit Taksir ve Bilinçli Taksir Kavramları, Seçkin Yayınları, Ankara 2008

Artuk, Mehmet Emin/ **Gökçen**, Ahmet/ **Yenidünya**, Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler 1, Seçkin Yayınları, Ankara 2002

Artuk, Mehmet Emin/ **Gökçen**, Ahmet/ **Yenidünya**, Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2009

Artuk, Mehmet Emin/ **Gökçen**, Ahmet/ **Yenidünya** Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2000

Artuk, Mehmet Emin, İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme, SÜHFD, Özel Sayı, 1994, Cilt 4, Konya

Bayrak, Ramazan, Yaralama Suçları, Adil Yayınevi, Ankara 2001

Centel, Nur/ **Zafer**, Hamide/ **Çakmut**, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 5. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2008

Centel, Nur/ **Zafer**, Hamide/ **Çakmut**, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar Cilt:I, 1.Baskı, Beta Yayıncılık, 2007, İstanbul

Çolak, Haluk, Güncel Ceza Hukuku ve yeni Türk Ceza Kanunu, Bilge Yayınevi, Ankara 2005

Dönmezer, Sulhi/ **Erman**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: I, 14. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1997

Dönmezer, Sulhi/ **Erman**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: II, 12. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1999

Erdem, Mustafa Ruhan, “*Netice Yüzünden Ağırlaşan Suçlar*”, 3. Yılında Yeni Ceza Adalet Sistemi (Editör: Bahri Öztürk), Seçkin Yayınları, Ankara 2009

Erol, Haydar, Gerekçeli Açıklamalı ve İçtihatlı Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2005

Erman, Sahir/ **Özek**, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1994

Erem, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler, Ankara 1993

Gülşen, Recep, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara 2007

Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009

Hakeri, Hakan, Sorularla Ceza Hukuku, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2005

http://www.bsm.gov.tr/hiz_hast03.htm, Organ ve Doku Nakli Hizmetleri, Bursa Sağlık Müdürlüğü, (Erişim tarihi 17.04.2010)

<http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=duyu&ayn=tam>, Türk Dil Kurumu, (Erişim tarihi 20.03.2010)

<http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=organ&ayn=tam>, Türk Dil Kurumu, (Erişim tarihi 20.03.2010)

<http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=deney&ayn=tam>, Türk Dil Kurumu, (Erişim tarihi 05.04.2010)

<http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=deney&ayn=tam>, Türk Dil Kurumu, (Erişim tarihi 05.04.2010)

<http://www.tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&KELIME=istismar>, Türk Dil Kurumu (Erişim tarihi 17.04.2010)

<http://www.tipterimleri.com>, (Erişim tarihi 20.03.2010)

http://tr.wikipedia.org/wiki/Cinsel_istismar, Cinsel İstismar, Erişim tarihi (17.04.2010)

İçel, Kayıhan/ **Sokullu- Akıncı**, Füsun/ **Özgenç**, İzzet/ **Sözüer**, Adem/ **Mahmutoğlu**, Fatih/ **Ünver**, Yener, Suç Teorisi 2. Kitap, Beta Yayınevi, İstanbul 2000

İçel, Kayıhan, “*Taksirde Öngörme İmkânının Tayini*”, İÜHFİM, Cilt: 23, Sayı: 3- 4, 1968

İçel, Kayıhan/ **Yenisey**, Feridun, Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Ceza Kanunları, 3. Baskı, İstanbul 1990

İçel, Kayıhan, “*Görünüşte Birleşme (İçtima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu*”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 7, Sayı 14, Güz 2008

İpekçioğlu Aksoy, Pervin, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara 2009

Kaymaz, Seydi, Kasten Yaralama Sonucu Ölüme Neden Olma (Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama Suçu), 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2009

Koca, Mahmut/ **Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2009

Koparan, Reşat, 5237 Sayılı TCK’ da Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları, Seminer Çalışması, 15.05.2009, Kayseri, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/197.pdf>, (Erişim tarihi 07.04.2010)

Mahmutoğlu, Fatih Selami, “Türk Ceza Hukuku’ nda Yüz Kavramı”, Yüzle Yüzleşme, Adli Tıp Kurumu Yayınları No: 20, İstanbul 2009

Manav, Hakkı, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suç*”, Yargıtay Dergisi, Ocak- Nisan 2010, Cilt 36, Sayı 1- 2

Meran, Necati, Yeni Türk Ceza Kanununda Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008

Metiner, Haydar/ **Koç**, E. Ahsen, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri I. Cilt, Ankara 2008

Öktem, Niyazi/ **Türkbağ**, Ahmet Ulvi, Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet, 2. Baskı, İstanbul 2001, Der Yayınları

Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul 1989

Özbek, Veli/ **Kanbur**, Nihat M./ **Bacaksız**, Pınar/ **Doğan**, Koray/ **Tepe**, İlke, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler

Özbek, Veli Özer, “*Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar*”, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 4, Ağustos 2007

Özgenç, İzzet, “*Kavga Suçu (TCK md 464) Üzerine Düşünceler*”, Yargıtay Dergisi, Cilt 19, Sayı 4, Ekim 1993

Özgenç, İzzet, “*Kast- Taksir Kombinasyonları*”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Süleyman Arslan’ a Armağan, Cilt 6, Sayı 1- 2, 1998

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009

Özgenç, İzzet/ **Şahin**, Cumhuriyet, Uygulamalı Ceza Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2001

Parlar, Ali/ **Demirel**, Güleç, Kişilerin Hayatına ve Beden Bütünlüğüne Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2002

Parlar, Ali/ **Hatipoğlu**, Muzaffer, Kast ve Taksir, Kazancı Matbaacılık, 1. Bası, İstanbul 2005

Parlar, Ali/ **Hatipoğlu**, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu I. Cilt, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2008

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2006

Taner, Yasemen/ **Gökler**, Bahar, Çocuk İstismarı ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri, Hacettepe Tıp Dergisi, 2004, 35:82- 86, <http://www.psikolojievci.com/pdf/14.pdf>, (Erişim tarihi 17.04.2010)

Tezcan, Durmuş/ **Erdem**, M. Ruhan/ **Önok**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2007

Toroslu, Nevzat/ **Ersoy**, Yüksel, “Kanunlaşmaması Gereken Bir Tasarı”, Türk Ceza Kanunu Reformu, ikinci Kitap Makaleler, Görüşler, Raporlar, Türkiye Barolar Birliği Yayını, Ankara 2004

Üzülmez, İlhan, *Yeni Türk Ceza Kanununda İşkence ve Eziyet Suçu*, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/108.doc>, (Erişim tarihi 20.04.2010)

Yaşar, Osman, içtihatlı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2001

Yetim, Servet, “*Ceza Hukukunun Kaynakları Açısından Müessir Fiillerin Yorumu*”, Adalet Dergisi, Temmuz 2003

Yıldız, Ali Kemal, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Seminer Notları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007

Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2001

Yüce, Turhan Tufan, Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 1985

VIII. ÖZGEÇMİŞ

1983 yılında İzmir’ de doğdum. İlköğrenimimi Cemil Midilli İlkokulunda tamamladıktan sonra, orta ve lise öğrenimimi İzmir Bornova Anadolu Lisesinde devam ettirdim. 2001 yılında Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandım. Üniversiteden 2005 yılında mezun olup, aynı sene Avukatlık Stajıma başladım. 2006 yılında Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programına kaydımı yaptırdım. 2007 yılında Avukatlık Stajımı tamamlayarak Avukatlık ruhsatımı almaya hak kazandım. İstanbul Barosuna bağlı serbest Avukat olarak görevime devam etmekteyim.